Cena egz. 20 groszy

14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika" dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu.
Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, Król. Jadwigi 16 w Gdyni, Skwer Kościnszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.00 zł. kwartalnie
Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Nr zbiorowy 2650 (trzy przewody) — Oddział w Bydgoszczy 1299.

Założyciel Jan Teska.

Telefony Przedstaw.: Toruń 1546. Grudziądz 1294. Gdynia 1460. Inowrocław 637

Numer 115 | BYDGOSZCZ, piątek dnia 20 maja 1938 r. | Rok XXXII.

Ilość kołysek rozstrzyga.

W starciu między narodami rozstrzyga ilość, dosłownie **rozstrzyga ilość kołysek.** Przeciwnik lepiej zorganizowany, lecz mniej liczebny może zwyciężyć, ale i wówczas przegrywa, bo grozi mu **nieodmiennie rozpłynięcie się w masie podbitych.**

Od zachodu zagraża nam kolos germański, liczący 75 milionów ludzi. Pozornie nasza sytuacja jako państwa tylko 35 milionowego wydaje się bardzo trudna. Ponieważ jednak mamy procentowo więcej młodzieży, szanse nasze przedstawiają się zupełnie inaczej. Wystarczy je **podeprzeć mądrą i przewidującą polityką, aby móc z ufnością patrzeć w przyszłość.**

Profesor Wasiutyński z Uniwersytetu Poznańskiego zestawia następującą tabelę liczby osób w dziesięcioletnich grupach, w tysiącach w dn. 1 grudnia 1910 r. i w dn. 1 stycznia 1937 r. w Rzeszy Niemieckiej w jej granicach powojennych oraz stosunek procentowy danej grupy do ogółu ludności:

Gr. wieku	1910 Liczba osób	st proc.	1937 Liczba osób	st. proc.
od 0 do 10 l.	13.676	(23,4)	10.308	(15,3)
„ 10 „ 20 „	11.814	(20,3)	10.347	(15,3)
„ 20 „ 30 „	9.607	(16,4)	11.528	(17,1)
„ 30 „ 40 „	8.205	(14,0)	11.497	(17,0)
„ 40 „ 50 „	6.153	(10,6)	8.721	(12,9)
„ 50 „ 60 „	4.460	(7,6)	7.159	(10,6)
„ 60 „ 70 „	2.930	(5,0)	5.128	(7,6)
„ i więcej	1.606	(2,7)	2.901	(4,2)
	58.451	(100,0)	67.587	(100,0)

Proces starzenia się uwidocznia różnica liczb z r. 1910 i 1937 w poszczególnych grupach wieku.

grupa wieku	mniej (—) lub więcej (+) w tysiącach	przyrost (+) ubytek (—) w%
0—10	— 3.368	— 24,6
10—20	— 1.467	— 12,4
20—30	+ 1.921	+ 20,0
30—40	+ 3.292	+ 40,1
40—50	+ 2.588	+ 42,1
50—60	+ 2.699	+ 60,5
60—70	+ 2.198	+ 75,0
70 i więcej	+ 1.295	+ 80,6
Ogółem	+ 9.136	+ 15,6

Rozpatrzmy, jak się w r. 1937 przedstawia liczebność tych roczników płci męskiej, które stanowią o sile zbrojnej Niemiec.

grupa wieku	ilość osób w tysiącach	% w stos. do ogółu ludn.	więcej (+) lub mniej (—) w zest. z 1910 r.
15—20	2.437	7,4	— 13,7
20—25	2.661	8,1	+ 6,0
25—30	3.115	9,5	+ 36,2
30—35	3.011	9,1	+ 37,5
35—40	2.624	8,0	+ 38,2

W obliczeniach tych pominięta została Austria, jednak proces jej starzenia był jeszcze silniejszy niż Rzeszy. Uwzględnienie 7 milionów Austriaków i nawet 3½ Niemców sudeckich w niczym procentowych obliczeń nie zmieni.

Ze statystyk tych można wyciągnąć szereg arcyciekawych wniosków. Po pierwsze jasnym jest, dlaczego wielka wojna nie nadszarpnęła siłą Niemiec. Na miejsce roczników przerzedzonych na wojnie wchodziły w życie potężne roczniki młodzieży. **Dzisiejsza znów aktywność i dynamizm Niemiec uwarunkowany jest istnieniem wielkiej ilości ludzi w pełni sił specjalnie powyżej 25 lat życia.**

Już w ciągu pięciu lat życie najbardziej silnych roczników przesunie się w górę. Coraz mniej młodzieży meldować się będzie pod sztandary. Jeśli Hitler nie wypowie wojny do r. 1942 wzgl. 1945, kto wie, czy **spadek liczby poborowych nie odwiedzie go zupełnie od marzeń o podboju Europy.** A jeśli wówczas nie posłucha ostrzeżenia płynącego z wyżej wymienionych tablic, czeka go **nawet w wypadku wygranej straszliwe osłabienie.** Na miejsce roczników, które ucierpią w przyszłej wojnie wej-

(Ciąg dalszy na str. 2)

Obóz pomajowy trzeszczy w posadach.

Obawy przed całkowitą likwidacją systemu.

Warszawa, 19. 5. (Tel. wł.) W naczelnym organie Ozonu „Gazecie Polskiej" w przeddzień zebrania się rady naczelnej Ozonu ukazał się artykuł p. t. „Niesprawdzone proroctwo". Dowiadujemy się z niego, że zawiodły wszelkie przepowiednie rychłego końca reżimu pomajowego. **Dobrowolne scedowanie władzy przez obóz legionowy mogłoby mieć miejsce tylko w tym wypadku, gdyby powstało uzasadnione mniemanie, że misja jego została spełniona.** Stan rzeczy w Polsce przedstawia się jednak odwrotnie. Z posterunku ustępować nie wolno, bo byłaby to dezercja, równoznaczna z porzuceniem okrętu na pełnym morzu i to tylko dlatego, że „pewnej" części pasażerów nie podobają się porządki na statku, względnie nos kapitana. Sytuacja dzisiaj w Polsce wygląda tak, iż „dopiero za lat kilkadziesiąt będzie można mówić o istnieniu w Polsce rządu i opozycji w znaczeniu europejskim. Dzisiaj pod słowem „rząd" trzeba rozumieć w znacznej mierze twórców państwa".

Nie oddadzą więc władzy. Obóz legionowy nadal będzie rządzić. Musi się tylko przystosować do nowych warunków. Takie przystosowanie się do warunków już się rozpoczęło: nie ma BBWR, a jest OZN. „Jedynie realną dzisiaj rzeczą **jest żądanie ewolucji systemu. Obóz legionowy prawu ewolucji podlega.** Należałoby życzyć, ażeby takiejże ewolucji podlegała opozycja. Najgroźniejszą bowiem rzeczą w życiu politycznym jest zmumifikowanie się pewnych programów, tez i haseł".

Artykuł ten wywołał natychmiastową reakcję, na razie warszawskiej prasy popołudniowej. „Goniec Warszawski" zauważa, iż powyższy artykuł „Gazety Polskiej" pisany był pod hasłem: musimy przystosować się do warunków i prądów życiowych, abyśmy nadal mogli sprawować władzę w Polsce Trzeba usiąść na nowej fali życiowej i chwycić ją za grzywę. Ponieważ artykuł ten ukazał się w przeddzień otwarcia obrad rady naczelnej OZN, na której ma być przeprowadzona dyskusja ideologiczna, „Goniec Warszawski" sądzi, że jest to zachęta pod powyższym adresem „do wypracowania nowej wiary" obozu legionowego.

„Wieczór Warszawski" uważa, że artykuł ten jest wyrazem poważnych zamierzeń politycznych w łonie obozu rządowego, **że jest to puszczenie próbnego balonu politycznego, który zowie się Ozon. Wiatry polityczne wieją obecnie w stronę opozycji. Artykuł ten brzmi jako wyraźna oferta porozumienia i kompromisu.** Obydwie strony wezwane są do zrewidowania swoich programów i tez politycznych, czego następstwem byłby zbiorowy wysiłek, **a więc współrządy Piłsudczyków z tą częścią opozycji, która potrafi się porozumieć z nimi, nie żądając całkowitej likwidacji systemu pomajowego.** „Lot próbny rozpoczęty, pisze w końcu „Wieczór Warszawski". Poczekajmy, jakie będą meldunki z wyprawy i odgłosy z kół opozycji".

Tymczasem Ozon w dalszym ciągu kruszy się. Wczorajsza prasa donosi o ustąpieniu p. Kolankowskiego ze Lwowa. Pozycja jego była szczególna, miał on też w działaniu swoim na terenie Małopolski Wschodniej **daleko idące pełnomocnictwa.** A jednak, a jednak nie wytrzymał w OZN. Podobno powodem jego ustąpienia były nieustanne tarcia z grupą pos. Wojciechowskiego. Obóz pomajowy, chcący nadal rządzić sam pozostaje w stanie rozkładu i gdyby nawet przyszło do rozmów, **to nie wiadomo z kim te rozmowy możnaby przeprowadzać, gdyż w obecnych warunkach Ozon nie jest nawet uosobieniem całej Piłsudczyzny.** (R.)

Słonim się pali!

Słonim, 19. 5. (PAT). **W Słonimie w domu przy ul. Głuchej wybuchł pożar, który wobec silnej wichury przyjął olbrzymie rozmiary. Stanęły w płomieniach ulice Długa, Głucha oraz częściowo ul. Żwirki i Wigury, Więzienna 1a i Więzienna 2a. Stąd ogień przerzucił się na ul. Piłsudskiego. W akcji ratowniczej biorą udział straże ogniowe ze Słonimia, Baranowicz oraz okolicznych miasteczek i wsi. Straty są olbrzymie.**

Spłonęło 16 domów mieszkalnych.

Baranowicze, 19. 5. (PAT.) We wsi Podlesie dzieci bawiące się zapałkami w stodole wznieciły pożar, **który strawił 16 domów mieszkalnych, 14 stodół, zabudowania gospodarcze, inwentarz martwy oraz kilka sztuk inwentarza żywego.** Poza tym zostało silnie poparzonych kilka krów i koni. **Straty wynoszą około 90.000 zł.**

Jeszcze jeden wielki pożar.

Końskie, 19. 5. (PAT.) W Wielkiej Wsi, gminy Odrowąż wybuchł z nieznanych przyczyn wielki pożar, który strawił 15 zabudowań gospodarskich wraz z całym inwentarzem. Spaliła się również filia spółdzielni niekłańskiej łącznie ze sklepem i znajdującymi się w nim towarami. Straty są znaczne. 90 osób pozostało bez dachu nad głową.

Dworzec kolei podziemnej Charing-Cross w Londynie.

W pobliżu dworca Charing-Cross w Londynie wydarzyła się wielka katastrofa na podziemnej kolei, której ofiarami padło kilku zabitych i 40 rannych. Na zdjęciu widzimy ambulanse ratunkowe zwożące rannych.

Dalsza ofensywa wojsk gen. Franco.

Salamanka, 19. 5. (PAT). Rozgłośnia frontu madryckiego podała o godz. 17, że na froncie Teruelu **posuwanie się wojsk gen. Franco trwa w dalszym ciągu na wszystkich odcinkach.** Oddziały kastylskie przekroczyły ważną pozycję pod Pennaroya i zajęły miejscowość El Castellar. Na wschód od tego odcinka odparto gwałtowne przeciwnatarcie nieprzyjacielskie.

Patriarcha Miron przybywa do Warszawy.

Warszawa, 19. 5. (PAT). W dniu 20 maja br. przybywa do Warszawy patriarcha Miron, celem złożenia rewizyty metropolicie Dionizemu, który w r. ub. bawił w Rumunii. Będąc jednocześnie premierem rządu rumuńskiego, patriarcha Miron zamierza skorzystać z tej okazii, aby nawiązać osobiste stosunki z rządem polskim.

Nowe aresztowania działaczy ludowych.

Kraków, 19. 5. (PAA.) W ostatnich dniach został aresztowany w Sokalu Franciszek Król, sekretarz zarządu pow. S. L. na powiat Sokal. Przyczyny aresztowania nieznane.

We Lwowie aresztowano studenta U. J. K. Edwarda Machowskiego, działacza ludowego i po jednodniowym przetrzymaniu go w aresztach policyjnych, wywieziono do miejsca przynależności, do Brzeżan. **Jest to już drugie aresztowanie Machowskiego z rzędu,** który niedawno został aresztowany w Kopyczyńcach, gdzie przesiedział tydzień w areszcie. W kopyczynieckim aresztowano Machowskiego w czasie organizowania zebrań Str. Ludowego.

Bieg „Dziennika Bydgoskiego" Przedłużamy termin zgłoszeń do 23 maja włącz.

Bieg odbędzie się o godz. 13-tej.

Ilość kołysek rozstrzyga.

(Ciąg dalszy)

dą roczniki jeszcze bardziej przerzedzone przez maltuzjanizm, **przez ograniczanie potomstwa.**

Jak przedstawia się sytuacja w Polsce? Rozporządzamy tylko cyframi za rok 1931 według Małego Rocznika Statystycznego.

0—10	7948,9 tys.	24,9%
10—20	5813,2 „	18,2
20—30	6144,0 „	19,2
30—40	4254,3 „	13,3
40—50	2986,9 „	9,4
50—60	2252,8 „	7,1
60—70	1627,8 „	5,1
70 i więcej	860,2 „	2,7

Małe osłabienie klasy 10—20 należy przypisać wojnie światowej.

Porównanie naszej sytuacji ludnościowej i niemieckiej wskazuje nam jasną i prostą drogę postępowania.

Musimy się wystrzegać Niemiec dotąd, dokąd się one nie zestarzeją —

— oto pierwsze wskazanie. I drugie:

Jeśli furor teutonicus ujawniający się obecnie ze względu na nadmiar roczników w pełni sił ma wybuchnąć na zewnątrz, zadaniem naszym jest uniknąć położenia. w którym my bylibyśmy jego celem!

Musimy pamiętać, że **czas pracuje na naszą korzyść.** Gdy dorosną roczniki zrodzone między 1927 i 1932 rokiem Polska będzie miała **tylko o 20—25% mniej żołnierzy od Niemiec mimo, że dziś ma o połowę mniej ludności!** Gdybyśmy mogli uniknąć starcia z Niemcami do roku 1950 stosunek sił z 2:1 przesunąłby się na 4:3 lub nawet 5:4. Trzeba odczekać 12 lat, aby uzyskać tego rodzaju **rezultat, który już sam starczy niemal za wygraną wojnę!!!**

Istnieje bardzo mało polityków, którzy biorą pod uwagę względy demograficzne (ludnościowe). Dają one jednak na przyszłość najbardziej cenne i najbardziej pewne wskazania. Już dziś można prawie na pewno prorokować, że za lat 15—20 dynamizm niemiecki będzie bardzo osłabiony i że potężne masy młodzieży polskiej, gdy dorosną stworzą bez wątpienia nową Polskę oraz polski imperializm.

St. Strąbski.

Forster ukończył podróż po Polsce.

Warszawa, 19. 5. (PAT.) Gauleiter partii narodowo-socjalistycznej w Gdańsku Albert Forster ukończył w dniu wczorajszym tygodniową podróż po Polsce, którą odbył w towarzystwie kilku wybitnych członków gdańskiej partii narodowo-socjalistycznej, między nimi senatorów Grossmanna i Schimmla. Gauleiter Forster zwiedził Warszawę, Wilno i okolicę, Lwów wraz z okręgiem przemysłu naftowego, Kraków, Mościce, Rożnów, Zakopane i Poznań. Od Krakowa towarzyszyła p. Forsterowi jego małżonka. W czasie pobytu w Warszawie p. Forster przyjęty był przez ministra spraw zagr. Józefa Becka.

Ułaskawienie uczestników strajku rolnego.

Warszawa, 19. 5. (PAT) Uczestnicy zajść na tle strajku rolnego w Krzeczowicach w lipcu 1936 r., a mianowicie Władysław Szafran, Marcin Węgrzyn, Anna Malinowska, Wojciech Zawada, Piotr Lega, Władysław Komenda, Stanisław Chudy, Stanisław Hawro, Andrzej Chudy, Franciszek Wołoszyn, Jan Golonka i Honorata Szczygieł skazani prawomocnie za udział w tych zajściach na kary 4—5 miesięcy bezwzględnego aresztu, złożyli do P. Prezydenta Rzeczypospolitej podania o ułaskawienie.

P. Prezydent Rzeczypospolitej, przychylając się do złożonych próśb, wszystkich wyżej wymienionych ułaskawił, darując całkowicie im orzeczone przez sąd kary.

Nowy gmach Związku Polskiego w Ameryce.

Chicago, 19. 5. (PAT). Odbyło się tu otwarcie **nowego gmachu Związku Narodowego Polskiego** oraz mieszczących się w tymże domu archiwum i muzeum polskiego. Na uroczystym posiedzeniu odbytym przy tej sposobności odczytano liczne sprawozdania z działalności związku, z których m. in. wynika, że **majątek związku wynosi obecnie 29.792.000 dolarów.**

Zmarł wynalazca wiecznego pióra.

Nowy Jork, 19. 5. (PAT). Zmarł tutaj w 69-ym roku życia znany przemysłowiec **Frank Waterman, wynalazca i pierwszy wytwórca wiecznego pióra,** wybitny działacz społeczny i filantrop. Pozostawił bardzo znaczny majątek.

Włosi twierdzą, że
Francja czynnie pomaga Katalonii

Londyn, 19. 5. (PAT). Koła zbliżone do ambasady włoskiej podkreślają, że Mussolini zmuszony został w mowie genueńskiej do zajęcia wobec Francji nieprzyjaznego stanowiska, ponieważ wiadomości, które posiada rząd włoski wskazują

na aktywną pomoc, udzielaną znów przez Francję rządowi barcelońskiemu.

Fakty podawane przez włoską stronę są następujące:

Tuż przed przybyciem Hitlera do Rzymu ambasador gen. Franco w Rzymie Conde poprosił o audiencję Mussoliniego, którą uzyskał w obecności hr. Ciano. W toku tej audiencji ambasador podał do wiadomości Mussoliniego informacje, jakie posiada rząd gen. Franco o przybyciu nowych dostaw samolotów, broni i amunicji, ze źródeł sowieckich i czeskich, przesyłanych do Katalonii przez granicę pirenejską. Wywiad nacjonalistyczny **ocenił liczbę samolotów przesłanych w ciągu 2 tygodni na przeszło 200.**

Paryż, 19. 5. (PAT). „Petit Parisien" pisze, że wszyscy we Francji wiedzą dobrze, że właśnie francuskie koła wojskowe są przeciwne wszelkiemu mieszaniu się w wewnętrzne sprawy Hiszpanii.

Obok tej obrony francuskich sfer wojskowych przed zarzutami dziennika włoskiego „Le Jour" podaje, że transporty te idą zarówno drogą lądową przez przełęcz Perthus, jak też drogą kolejową. Transporty kolejowe wykryto w ten sposób, że na stacji Montauban wobec zapalenia się w wagonie osi, władze kolejowe przystąpiły 12 maja do przeładunku towarów w jednym z wagonów transportu, kierowanego do Hiszpanii. W czasie przeładunku okazało się, że skrzynie, zawierające rzekomo narzędzia, **wypełnione były bombami lotniczymi.** Wagon ten zawierał 203 skrzynie wagi 12.650 kg. 14 maja na dworcu w Montauban zdarzył się podobny wypadek. Musiano znów przeładować wagon z powodu zapalenia się osi i ponownie stwierdzono, że **ładunek przesłany pod inną nazwą zawierał amunicję artyleryjską.**

Rozmowy francusko-włoskie na martwym punkcie.

Paryż, 19. 5. (PAT). Prasa paryska, która do ostatniej chwili starała się ukryć trudności, jakie od samego początku ujawniły się w rozmowach dyplomatycznych włosko-francuskich nie tai dziś, że **rozmowy te właściwie stanęły na martwym punkcie.**

Zaniepokojenie stanem stosunków francusko-włoskich jak również sytuację polityczną Czechosłowacji odbiło się już na nastrojach kół giełdowych i finansowych. We wtorek giełda paryska zareagowała na wiadomości z Rzymu. jak również z Pragi czeskiej, **zniżką papierów państwowych i wszystkich akcji prywatnych.**

Jak się u nas marnotrawi grosz publiczny.

„Elemka" sprzedana za... 35 tysięcy złotych.

Gdynia, 19. 5. (Tel. wł.) Swego czasu, gdy aktualną była sprawa zakupu przez Ligę Morską i Kolonialną starego 5-masztowego żaglowca — przestrzegaliśmy przed tego rodzaju transakcją. Przewidywaliśmy, że nawet drogi remont nie doprowadzi statku do stanu używalności.

Statek jednak zakupiono. Zapłacono za niego 300 tys. zł, za remont około 100 tys. Okazało się jednak, że przestrogi były słuszne. Statek nie przydał się na nic.

Ostatnio „Elemkę" sprzedano pewnemu armatorowi duńskiemu za 50 tys. zł płatnych w obligacjach Pożyczki Narodowej. Wartość tych obligacyj wynosi 35 tys. zł.

Tak marnotrawi się u nas grosz publiczny.

Jeszcze o szkodliwym podręczniku.

W sprawie szowinistycznej, **wychwalającej Niemcy i niechętnej Kościołowi katolickiemu książki Ernesta Gombricha** p. t. „Godziny wieków", która ukazała się w przekładzie polskim pod zagadkowym tytułem: „Biblioteki Potrójnego Węzła"

nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych,

Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej we Lwowie, jako instytucja powołana statutowo do obrony zasad religijnych, zwrócił listownie uwagę Kuratorium Lwowskiego Okręgu Szkolnego

na szkodliwość tej książki oraz na konieczność wycofania jej z obiegu.

„Wynika stąd straty — pisał Istytut — **powinni ponieść winowajcy, którzy, wykorzystując może dobrą wiarę swych przełożonych, powołanych do nadzoru, podjęli na tej drodze próbę szczepienia w dusze młodzieży haseł przeciw-katolickich i przeciw-państwowych".**

W odpowiedzi Kuratorium L. O. Szk. nadesłało Instytutowi A. K. we Lwowie list z dnia 14 bm. N. O. 10. 521/38 tej treści:

„Kuratorium stwierdza, po sprawdzeniu w Państwowym Wydawnictwie Książek Szkolnych, że przekład polski historii świata Ernesta Gombricha pt. „Godziny Wieków", wydany nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie, jako pierwszy tom pierwszej serii Książnicy Naukowej Młodzieży, **nie był kwalifikowany w Kuratorium** O. S. Lw. jako pomoc szkolna.

(—) P. o. Naczelnika Wydziału S. Lehnert m. p."

Kuratorium więc lwowskie książki Gombricha nie kwalifikowało. Pozostaje jednak otwartą kwestia czy nie uczyniły tego inne (!) czynniki poza Lwowem.

A może Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych,

wydając kosztem skarbu państwa „Bibliotekę Potrójnego Węzła" czuje się niezależne od władz oświatowych i uprawia własną politykę?

Sprawa ta musi być wyświetlona do końca.

Pożary w województwie białostockim.

Białystok, 19. 5. (PAT) W ciągu ostatnich dwóch dni województwo białostockie na skutek długotrwałej suszy i ostatnich upałów **było widownią wielu pożarów w osiedlach ludzkich i w lasach.** M. in. we wsi Bielana w pow. sokólskim **spłonęły 32 budynki.** Ogień zaprószyły małe dzieci. We wsi Zaskicze w tym samym powiecie **spłonęło również 11 zabudowań gospodarczych,** oraz sporo inwentarza żywego. Poza tym we wsi Hrycki w pow. wołkowyskim **spłonęły 23 budynki.** W nadleśnictwie Perszty w pow. grodzieńskim **spłonęło ok. 300 ha lasu.** W puszczy białowieskiej w nadleśnictwie Tokiło w dziesięciu miejscach powstały pożary, wskutek których **zapaliło się ok. 50 ha poszycia w starym drzewostanie, a miejscami i kultury leśne.**

Dalszy ciąg odprawy wojewodów.

Warszawa, 19. 5. (PAT). Dnia 18 maja odbył się dalszy ciąg dwudniowej odprawy wojewodów, zwołanej przez prezesa rady ministrów i ministra spraw wewnętrznych gen. Sławoja Składkowskiego w aktualnych sprawach politycznych, administracyjnych i gospodarczych.

Na odprawę w tym dniu zostali wezwani wojewodowie: **pomorski — Raczkiewicz, poznański — Maruszewski, śląski— Grażyński, łódzki — Józewski, wileński — Bociański, białostocki — Ostaszewski, nowogródzki — Sokołowski i wołyński — Hauke-Nowak.**

telegramy

Kraków, 19. 5. (PAT) Zmarł tu śp. dr Józef Windakiewicz, prezes krakowskiego oddziału prokuratorii generalnej, b. sędzia apelacyjny, wybitny prawnik, autor cennych prac z dziedziny prawa cywilnego.

Sandomierz, 19. 5 (PAT) Rozpoczęto tu roboty nad budową nowego gmachu urzędu telekomunikacyjnego. Roboty będą ukończone w grudniu.

W kąt amory z żydówką.

Rudy Radziwiłł żeni się z pieniędzmi.

Londyn, 19. 5. (PAT). W jednym z londyńskich urzędów stanu cywilnego ogłoszone zostały wczoraj zapowiedzi ślubu cywilnego **między księciem Michałem Radziwiłłem a p. Harriet Stewart Dawson, wdową, liczącą 57 lat.** Wiek ks. Radziwiłła podany jest **na 68 lat.** Ślub ks. Michała Radziwiłła z p. Dawson nastąpić ma **za tydzień.**

Znajomość ich zawarta została przed trzema miesiącami **na Riwierze.** Ks. Michał Radziwiłł przebywa w chwili obecnej w Brighton, zaś w najbliższych dniach **przybyć ma do Londynu.**

Wdowa po handlarzu złotem i brylantami.

Londyn, 19. 5. (PAT) Pani Harriet Stewart Dawson w wywiadzie, udzielonym przedstawicielom prasy zapowiedziała, że ślub jej z ks. Michałem Radziwiłłem odbędzie się prawdopodobnie -z końcem przyszłego tygodnia i że **wyjeżdża ona obecnie do Bringhton, gdzie przebywa narzeczony.**

Pani Stewart Dawson jest **zamożną wdową po handlarzu złotem i brylantami. Syn jej jest majorem wojsk brytyjskich.**

Samobójstwo muzyka.

Grudziądz. (Tel. wł.) Mieszkańcy Grudziądza wstrząśnięci zostali samobójstwem Rosjanina A. Skipietrowa, muzyka, zam. przy ul. Wybickiego 15. Z nieustalonych na razie powodów Skipietrow targnął się na życie i nożem przerżnął sobie brzuch. W nocy około godz. 3,15 pogotowie ratunkowe przewiozło umierającego samobójcę do szpitala miejskiego, gdzie niebawem zmarł.

Krwawa łuna w pow. grudziądzkim.

Grudziądz. 16 bm. o godz. 17 wybuchł pożar w Wielkim Wełczu (pow. Grudziądz) w domu rolnika Thomsa. Ogień w krótkim czasie objął wszystkie zabudowania. Właściciel gospodarstwa Thoms był nieobecny, jedynie rodzina i sąsiedzi, którzy zauważyli płomienie i zaalarmowali grudziądzką straż pożarną. Akcja ratunkowa była niestety spóźniona. **Spłonął doszczętnie dom mieszkalny, stodoła, chlew, szałas, maszyny rolnicze i cały żywy inwentarz. Uratowano jedynie 8 krów. Przy ratowaniu domu i inwentarza poparzyły się dotkliwie dwie córki właściciela. Straty wynoszą 25.000 zł.** Na miejsce groźnego pożaru stawiła się **tylko grudziądzka** straż pożarna; inne straże — nawet z bliższych ośrodków — nie pospieszyły z pomocą.

Konfiskata „Obrony Ludu".

Toruń, 19. 5. (Tel. wł.) Numer 59 „Obrony Ludu" został skonfiskowany. Zajęciu uległy urywki z przemówień gen. Hallera, prezesa Mikołajczyka i prezesa Popiela, wygłoszone na zjeździe Stronnictwa Pracy w Poznaniu, oraz wiadomość o pewnym strajku głodowym na Pomorzu.

Echa pewnego memoriału.

Przeciw totalistom i monopartyjności.

Warszawa, 19. 5. Ostatnie wydarzenia polityczne większej wagi w Polsce, dotyczące naszych spraw wewnętrznych, jak interpretują pewne koła polityczne stolicy, mają być rzekomo rezonansem pewnej akcji, jaka miała mieć miejsce z końcem roku ubiegłego. **Wówczas to miał być przedłożony Najwyższemu Czynnikowi w Państwie memoriał, podpisany przez około 50 czołowych osobistości ze świata nauki i polityki.** Memoriał ten zastąpił delegację, która miała nie dojść do skutku, wskutek braku decyzji na tę formę wystąpienia pewnej grupy, zgadzającej się tylko na umieszczenie swoich podpisów na memoriale. Złożone podpisy na memoriale objąć miały ludzi o różnych nastawieniach politycznych. **Memoriał analizować miał sytuację polityczną Polski, krytycznie oceniając zamierzenia totalistów i monopartyjności.**

Nie szybko, jednak z czasem nastąpiły poniższe fakty: zmiana na stanowisku szefa OZN, zmiany organizacyjne OZN oraz przesunięcia grupowe, przemówienie wicepremiera Kwiatkowskiego, nominacja profesora K. Bartla senatorem.

Owe koła polityczne wiążą te posunięcia z owym wydarzeniem z końcem roku ubiegłego, oczekując nawet dalszych.

Na marginesie

Zdarzają się zagadnienia, których rozwiązanie wydaje się prawie niemożliwe. Nie można wybrać tego „mniejszego zła".

Rodzina dentysty z Chicago p. Colana stanęła przed wyborem dwóch alternatyw, jednako okropnych. Ich pięciotygodniowe dziecko, dziewczynka, miała oczy zaatakowane nowotworem rakowym. Usunięcie jego ratowało życie, ale pozbawiało wzroku. Pozostawienie było równoznaczne z wyrokiem śmierci.

Chwilowo rozwiązano ten problem krakowskim targiem. Usunięto dziecku lewe oko, a prawe poddano leczeniu promieni X.

Sprawa małej Heleny Colan poruszyła całą Amerykę. Dyskutowano namiętnie, co jest lepsze: ciemnota, czy śmierć? W danym wypadku komplikował sprawę fakt, że dla małego dziecka, pozbawionego świadomości śmierci nie miało by przecież takiego znaczenia jak dla dorosłego. Z drugiej strony dla ślepego od urodzenia, ślepota nie jest takim cierpieniem, jak dla tego, kto oglądał promienie słońca.

Kwestia nie została rozstrzygnięta. Rodzice nie byli zdolni powziąć decyzji. Opinia społeczna podzieliła się. Ciekawym jest fakt, że ślepcy w dużej ilości wzięli udział w dyskusji i opowiedzieli się również za pozbawieniem wzroku i uratowaniem życia.

Człowiek niewidomy jest ciężarem dla siebie i wielkim ciężarem dla społeczeństwa. Jeśli można mu oszczędzić tych cierpień w sposób tak prosty jak pozostawienie swobodnego biegu chorobie?... Ale z drugiej strony przykazanie boskie powiada „Nie zabijaj"!

Zwolennicy czystości rasy, wyznawcy egoizmu społecznego odpowiedzą: „Zabij ułomnego dla dobra społeczeństwa!" Ale czy tylko oni? Czy w danym wypadku nie może zabrać głosu wyższe miłosierdzie, jakim jest chęć uchronienia jednostki od większego zła, od całego życia cierpień, przy pomocy tylko oszczędzenia jej bolesnej operacji?!

Mała Helena Colan straciła tylko jedno oko. Może drugie da się wyleczyć. Praktycznej odpowiedzi na pytanie: „śmierć czy ślepota?" — życie w tym wypadku nie dało. I może właśnie dlatego stało się lepiej.

—o—

Humor polityczny.

CZERWONE ANEGDOTY.

Anegdota **o dzieciach w ZSRR:**

— Zuch z mego Pietki — chwali się ojciec — ma tylko 9 lat, a już przestał palić papierosy!

O „kulturze mas":

— U nas w klubie, towarzyszu, na każdego gościa przypada jeden głośnik radiowy! — chwali się jakiś ideowiec.

— Co? Tyle głośników?

— Nie! Tylu gości!

O tzw. **„pracy społeczno-ideowej":**

— W naszym klubie zaczęła się akcja antyalkoholowa.

— To już wódki nie sprzedajecie w bufecie?

— E, nie! Z bufetu przecież dochód mamy. Po prostu wystawiamy sztukę antyalkoholową!

O tzw. **„równości, braterstwie":**

Komunista partyjny wyjechał na urlop do miejscowości kąpielowej i udał się na plażę.

— Pięknie! — zastanawia się. — Tu są miejsca dla kobiet, tutaj dla mężczyzn, ale gdzie dla nas — komunistów?

GŁOŚNE NAZWISKO.

Jakiś młody autor, z mniejszości narodowej, przynosi dyrektorowi teatru sztukę do odczytania.

— Nie będę wcale czytał — powiada dyrektor. — Czasy ciężkie. Nie robię eksperymentów. Muszę mieć rzeczy autorów o rozgłośnym nazwisku.

— To moje nazwisko jest chyba jedno z najrozgłośniejszych. Ja nazywam się Kon.

W SĄDZIE.

— Czy to jest pański podpis własnoręczny?

— Nie wiem.

— Więc to nie jest pański podpis własnoręczny?

— Też nie wiem.

— Tylko bez dowcipów. Albo tak, albo nie.

— Ani tak, ani nie, panie sędzio, bo ja wcale pisać nie umiem, nie znam więc zupełnie swego podpisu.

Dokument olbrzymiej wagi.

Stolica Apostolska potępia rasizm.

Rasizm niemiecki to źle zrozumiany nacjonalizm.

Na parę tygodni przed przybyciem przedstawiciela rasizmu germańskiego kanclerza Hitlera do Rzymu, św. Kongregacja Seminariów i Uniwersytetów (której prefektem jest sam Ojciec św.) wysłała do wszystkich uniwersytetów świata chrześcijańskiego dokument, podpisany przez sekretarza Kongregacji msgra Ruffini, **dokument olbrzymiej wagi, który wyraźnie potępia błędy rasizmu.**

„Dokument ów — jak podkreśla w „Figaro" członek Akademii Francuskiej, Georges Goyau — odbije się zapewne rozgłośnym echem we wszystkich krajach chrześcijańskich". Stolica Apostolska orzeka w tym dokumencie wyraźnie, **że zachodzi zasadnicza sprzeczność między katolicyzmem a rasizmem germańskim...**

Co to jest rasizm? Jest to światopogląd, w którym rasa, czyli dziedziczna konstytucja człowieka, odgrywa rolę najwyższej wartości. Dobro rasy ma być istotnym i jedynym kryterium postępowania i urządzania się tak w życiu osobistym, jak i gromadnym człowieka...

Kto jest twórcą rasizmu?

Właściwym twórcą rasistycznego myślenia jest Artur Gobineau, dyplomata, podróżnik i historiozof francuski z połowy zeszłego stulecia. Czterotomowa praca jego o naturalnej nierówności ras ludzkich po dziś dzień nie straciła na żywości i sugestywności.

Gobineau twierdzi m. in., że jedynie wśród ludów germańskich znajdziemy jeszcze człowieka białego, przechowanego w jakiej takiej czystości. Czystość tę należy podtrzymywać, bo jest to jedyne dziś źródło, skąd biorą się urodzeni organizatorzy i naturalni przywódcy ludzkości.

Rasizm, głoszony obecnie przez narodowych socjalistów — to wiara niewzruszona w wyższość i pierwszeństwo „nordyckiej rasy" długogłowych, jasnookich blondynów, reprezentowanych głównie przez protestancką ludność północnych Niemiec i krajów skandynawskich. Nie zważając na wątpliwości, wypowiadane przez takich specjalistów, jak O. Wilhelm Schmidt, który wykazał, że właśnie w okolicach ze sporą przymieszką ludności nienordyckiej jest najwięcej zwolenników Nazich, podkreślają oni „nadczłowieczeństwo" tej rasy i jej prawo do panowania nad innymi narodami.

Ciekawe są polityczne tendencje **rasizmu germańskiego,** tego ruchu w znacznym stopniu raczej pseudo-naukowego i mitologicznego, niż naukowego. Jest on dążeniem do utwierdzenia u Niemców poczucia, że są oni: „narodem panów"; **powstało pojęcie „podczłowieka", którym jest nie tylko Chińczyk, żyd lub Murzyn, lecz i Słowianin.** Dr Karol Stojanowski w swej rozprawie „Rasizm przeciw Słowiańszczyźnie" pisze, że hitlerowcy podkreślają „zupełnie wyraźnie i niedwuznacznie i to we wszystkich publikacjach rasistowskich, **że Wschód, tj. państwa zachodnio-słowiańskie, są terenem, który ma dostarczyć Niemcom przestrzeni".**

Do jakiego stopnia „rasizmem" zaślepieni Niemcy odczuwają pogardę dla innych narodów, **np. dla Polaków,** jako jaskrawy przykład może posłużyć następujący fakt. Prezydent prowincji opolskiej **Wagner** w mowie wygłoszonej niedawno na kursie nauczycielskim Bund Deutscher Osten m. in. powiedział:

> **„Nawet polsko brzmiące nazwiska muszą być zniesione... Mniejszości musi się wpoić, że Polak równa się u nas czyścicielowi butów".**

Jak należy ocenić rasizm ze stanowiska chrześcijańskiego? Oczywiście budowa anatomiczna człowieka, a jeszcze więcej układ systemu nerwowego i krew przenikająca wszystkie komórki organizmu i związane z obiegiem krwi funkcje fizjologiczne stanowią nie tylko o pokrewieństwie biologicznym ale i psychicznym pomiędzy osobnikami tej samej rodziny i rasy. Te momenty uwzględnia dzisiejsza etnologia, etnografia, historia kultury i antropologia.

Fałszywy światopogląd.

Ale, gdy rasizm występuje **jako światopogląd filozoficzny** o uniwersalnym zasięgu z teorią według której psychika ludzka jest wytworem krwi i rasy, a kultura to funkcja rasy, zaś człowiek — to zespół czynników moralno-biologicznych, czyli, że istotą człowieka jest bios, przyroda, materia — **to taki światopogląd jest z gruntu zaprzeczeniem nauki Chrystusa.**

U podstaw światopoglądu chrześcijańskiego leży przekonanie, że oprócz rzeczywistości zjawiskowej, **poznawalnej przez zmysły, istnieje świat ducha, rządzący się własnymi prawami, rozleglejszy i bogatszy od świata materialnego.** Jemu przysługuje prymat i rola kierownicza.

Co mówią fakty historyczne.

Plemiona germańskie nie stworzyły własnej kultury. Przejęły ją z południa, od narodów romańskich i korzystają z dorobku cywilizacyjnego, na który składały się różne narody, mieszkające w basenie morza Śródziemnego. **Głęboki wpływ wywarło chrześcijaństwo, które nie jest tworem żadnej rasy.** Jak wykazały nowsze badania antropometryczne (prof. Czekanowski) **Polska np. posiada większy odsetek nordyków, niż Niemcy,** a znów jednostki wybitne, które zaznaczyły się w dziejach kultury germańskiej, należą do różnych typów rasowych, **przy czym nordycy znajdują się w mniejszości.** (Por. Ks. dr J. Pastuszka „Filozoficzne i społeczne idee A. Hitlera").

Psychologicznie biorąc, rasizm niemiecki można ująć **jako spaczenie zbiorowej woli, jest to źle zrozumiany nacjonalizm.** Jest to postawa, która idzie równocześnie po linii wypaczonych prądów idealistycznych, czy autorytatywnych, jak i po linii krańcowo ujętych zasad tzw. **„mendelizmu"** w przyrodoznawstwie.

* * *

Spojrzenie w przyszłość.

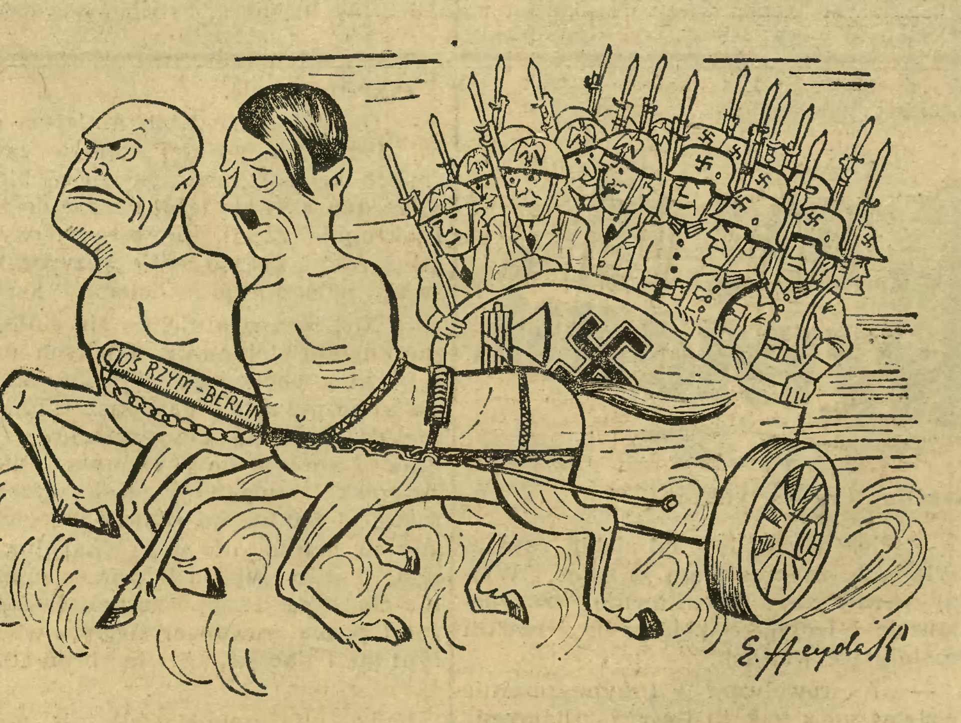
Tyle mówi nam o rasiźmie dokument olbrzymiej wagi, ogłoszony przez sekretarza Kongregacji msgra Ruffiniego.

Sfery katolickie w Polsce, a z nimi cały lud i mieszczaństwo polskie doceniają w całej pełni niebezpieczeństwo, jakie kryje się w źle zrozumianym **nacjonaliźmie,** czyli germańskim i nie tylko germańskim rasiźmie. W tym „nacjonaliźmie" tkwią niebezpieczne **konflikty religijne.**

Stanowisko „Dziennika Bydgoskiego" na te sprawy streszcza się w kilku słowach: zadaniem Polski jest walka z wszystkimi prądami wolnomyślicielskimi, pogańskimi i **politycznymi,** szerzącymi szowinizm narodowy, czyli źle zrozumiany nacjonalizm. Nowoczesny nacjonalizm europejski przeżywa ostry kryzys moralny i społeczny. Skala jego politycznych napięć dochodzi w niektórych państwach do zastraszających rozmiarów. Nacjonalizm, którego podstawą jest **rasizm,** godzi w Kościół katolicki i historyczną misję Polski. **Nie idzie narodowym szlakiem duszy polskiej i polskiego rozumu politycznego, kto na szowiniźmie i drapieżnym rasiźmie chce budować fundamenty polskiej nowoczesnej myśli narodowej i państwowej.** Takiej doktrynie politycznej katolickie masy demokratyczne utrudnią drogę do wpływów politycznych i rządów w państwie. **Rasizm, jako kierunek nacjonalistyczny, godzi w najżywotniejsze interesy gospodarczo-polityczne świata pracy i ludu polskiego.**

To też śledząc rozwój wypadków politycznych w Polsce, trzeba stwierdzić, że jeżeli co, to rasizm, jako źle rozumiany nacjonalizm, jest bardzo poważną przeszkodą w zjednoczeniu stronnictw i narodu polskiego. Ideowe mgławice **tego nacjonalizmu** musi za wszelką cenę usunąć katolicko-demokratyczny pogląd na świat, człowieka, na naród i państwo.

H. B.

Na podbój świata!...

Masoni postanowili się bronić.

Warszawa, 19. 5. (tel. wł.) „Wieczór Warszawski" podaje, że **po śmierci A. Struga mistrzem został p. Wolfke, profesor fizyki na politechnice warszawskiej.** W kierowanym przez siebie instytucie odbywały się zebrania loży.

Przed niedawnym czasem prof. Wolfke nosił się z zamiarem zaniechania działalności masońskiej. Jednakże po ostatnich atakach i po wniesieniu do sejmu projektu ustawy antymasońskiej **nie wypada mu po prostu opuszczać swoich „braci". Masoni ze swej strony postanowili wszcząć kontrakcję i bronić się.** Liczą się oni z tym, że wspomniana ustawa nie prędko jeszcze zostanie uchwalona. „Dzieci wdowy" liczą również na przeciwdziałanie wpływowych czynników ze świata naukowego oraz braci, siedzących w ministerstwie rolnictwa, oświaty oraz opieki społecznej. Krzątają się dziś zatroskani masoni nad „przemalowywaniem płotów" tj. nad stworzeniem pozorów legalnej działalności **w formie dozwolonych stowarzyszeń kulturalno oświatowych.**

Bomba antymasońska, którą podrzucił pos. Budzyński, dziś wykluczony z Ozonu, odnalazła więc echo swej siły wybuchowej.

(r.)

Z KRAJU

PAT powodem bójki w kinie. W czasie wyświetlania filmu w jednym z kinematografów wileńskich, w chwili wyświetlania kroniki PAT-a i ukazania się na ekranie Hitlera jako gościa Mussoliniego w Rzymie, żydzi zaczęli gwizdać i zażądali zdjęcia filmu z ekranu. Doszło do bó.ki, w czasie której kilku żydów poturbowano.

Śmierć aktora po wypadnięciu z tramwaju. Artysta dramatyczny teatru im. Wyspiańskiego w Katowicach, 44-letni Witold Szajkiewicz, gdy jechał tramwajem do parku Kościuszki, wysiadając, upadł i uderzył głową o bruk. Mimo wysiłków lekarzy artysta w cztery godziny po wypadku zmarł, nie odzyskawszy przytomności.

Rzemieślnicy warszawscy odwracają się od posła Snopczyńskiego. Walne zebranie członków warszawskiego Związku Rzemieślników Chrześcijan było niezwykle burzliwe i zakończyło się bardzo niepomyślnie dla posła Snopczyńskiego. W wyborach wszyscy jego zwolennicy przepadli, a przeszli przeciwnicy.

Grobowiec z odznaczeniami. Jeden ze znanych obywateli Krakowa. wybudował na cmentarzu rakowickim dla siebie (za życia!) i swojej rodziny grobowiec, na którym umieścił emblematy wszystkich odznaczeń jakie za życia otrzymał. Takich orderów z brązu ni ma na swym pomniku żaden z bohaterów narodowych.

Balkon z 7 osobami runął. W mieszkaniu Heleny Stawowczyk, nauczycielki, na 4 piętrze domu przy ulicy Sienkiewicza 57 w Łodzi, gdy na balkonie znajdowało się 7 osób, balkon oberwał się i spadł na dach sąsiedniego trzypiętrowego domu. Dzięki temu znajdujący się na balkonie doznali jedynie lżejszych obrażeń.

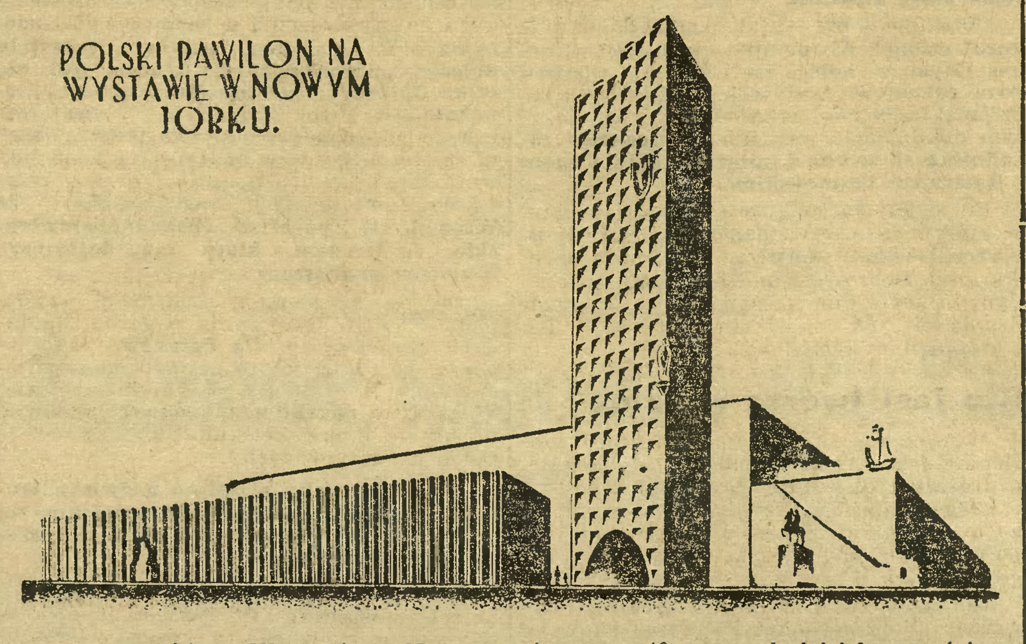
Zbiory czereśni i wiśni zapowiadają się w Lubelszczyźnie, gdzie jest najwięcej sadów, bardzo źle. Wskutek mrozów w kwietniu i maju, mimo pozornie dobrego kwitnienia, zawiązki owoców zmarzły. Klęska ta dotknęła sady wiśniowe i czereśniowe na terenie całego województwa.

347 majątków na licytacji. Tow. Kred. Ziemskie w Warszawie wyznaczyło serię licytacyj majątków rolnych. Licytacje odbędą się bież. roku, przy czym sprzedanych będzie 347 obiektów, wartości około 30 milionów złotych.

Sowa zaatakowała dwóch chłopców. Niecodzienny wypadek zdarzył się w miejscowości Oziaty, w pow. kobryńskim (Wołyń). Na drodze leśnej, jadący furmanką dwaj 15-letni chłopcy, zostali niespodziewanie zaatakowani przez dużą sowę, która dotkliwie ich pokaleczyła. Przerażeni chłopcy zaczęli uciekać, lecz sowa nie odstąpiła furmanki atakując jadących nawet wtedy, gdy ci wjechali do wsi. Sowę zastrzelono i oddano do zbadania. Poszkodowanych chłopców opatrzono w ambulatorium.

Rozpaczliwe położenie bezrobotnych w Chojnicach.

Chojnice. (s) Dnia 16 bm. wieczorem wśród bezrobotnych chojnickich, zatrudnionych sezonowo przez Fundusz Pracy, wybuchł nieoczekiwanie strajk. Robotnicy zażądali, by podwyższono im płace, wynoszące dotychczas 2,50 zł dziennie. Prócz tego upomnieli się o wypłatę za przepracowane 6 dni, które im potrącono jako „odrobek" za pomoc zimową. Strajkujący w liczbie 400 w poniedziałek **zajęli rynek** i po nieudałych pertraktacjach z władzami — przy czym w całym magistracie nie można było nikogo znaleźć — przez całą noc i we wtorek przed południem **koczowali na bruku.** Dopiero po konferencji w starostwie, gdzie przyznano biedakom stawki o 70 groszy wyższe i postanowieniu, że będą pracowali tylko jeden dzień w tygodniu na „odrobek", bezrobotni **zwinęli czarną chorągiew z trupią głową** i spokojnie rozeszli się. (Takie same, nawet groźniejsze wystąpienia bezrobotnych zanotowano ub. tygodnia **w Grudziądzu**, lecz cenzura nie przepuściła szczegółów zbyt rażących, co jednak miało zły skutek, gdyż na Pomorzu opowiadają sobie o zaburzeniach grudziądzkich niestworzone rzeczy. Pożądane jest urzędowe zaprzeczenie lub wyjaśnienie. — Dopisek redakcji).

Pawilon Polski na Wystawie w Nowym Jorku składa się z dwóch nierównej wielkości brył i wieży. Mniejsza bryła czarna w kolorze, o pionowo falowanej i błyszczącej powierzchni. Większa bryła, w kolorze piaskowca. U zbiegu obydwóch brył stoi wieża wysokości 56 metrów, tj. 16-piętrowego budynku. Wieża jest w kolorze spatynowanej miedzi, o strukturze kasetonowej, przy czym niektóre górne kasetony mają w samym środku otwory dające poczucie antyczności. W wieży znajduje się brama na kształt Bramy Floriańskiej w Krakowie, przez którą wchodzi się do ogromnej sali honorowej, mierzącej 42 metry długości. Przed czarnym mniejszym blokiem, którego wysokość wynosi około 7 m stać będzie pomnik Pułaskiego, dłuta Ksawerego Dunikowskiego. Około wieży na placyku utworzonym przez ścianę wyższego bloku, mierzącego 10 m wysokości i boczną ścianę wieży, stać będzie pomnik konny Bolesława Chrobrego, dłuta S. K. Ostrowskiego. Pawilon tonąć będzie w kwieciu, zmienianym co dwa tygodnie.

Komisja Artystyczna Wystawy Nowojorskiej, składająca się z najwybitniejszych architektów Ameryki, wśród których niemal połowę stanowią wychowankowie école des Beaux Arts w Paryżu, orzekła, iż z wszystkich pawilonów dotychczas zgłoszonych, Polska najlepiej łączy tradycję z nowoczesnością i zarówno pod względem estetyki, jak i prostoty rozwiązania uważać go należy za najbardziej charakterystyczny.

Twórcami projektu są: inż.-arch. Jan Cybulski, Jan Galinowski i profesor Akademii Sztuk Pięknych, Felicjan Kowarski.

Ze Świata

— **Emigrant w Ameryce wykształcił 4 synów na kapłanów.** W Chicopee (Mass.) zmarł Polak Jan Kozikowski, który pozostawił dziesięcioro dzieci; z tego czterech synów jest kapłanami. Wszystkie dzieci otrzymały wyższe wykształcenie, choć ojciec ciężką pracą, przybywszy do Ameryki przed 30 laty jako zwykły emigrant, musiał zdobyć utrzymanie dla swej rodziny.

— **Ćwiczenia floty niemieckiej na Morzu Północnym.** Jak donosi czasopismo norweskie „Aftenposten" pewien okręt norweski w czasie swej podróży na Morzu Północnym zaobserwował ćwiczenia floty niemieckiej, w których brało udział 6 łodzi podwodnych, 2 krążowniki oraz szereg torpedowców

— **60-godzinny tydzień pracy w wojennym przemyśle Niemiec.** Niemiecka marynarka wojenna zażądała, aby zakłady, produkujące dla niej motory Diesla, przedłużyły do 60 godzin tydzień pracy. Okres dostawy motorów został przez dowództwo marynarki tak ściśle określony, że zakłady w istocie musiały tydzień pracy przedłużyć do 60 godzin. Pierwsze uczyniły to zakłady Sulzera w Ludwigshafen, zatrudniające 2500 ludzi.

— **Karabinierzy hiszpańscy zastrzelili podczas pościgu** na terytorium francuskim oficera mjr. Palencia, który zdołał przekroczyć granicę i zabrali zwłoki do Hiszpanii. Władze hiszpańskie złożyły władzom francuskim z tego powodu wyrazy ubolewania...

— **Niemcy ułatwiają wyjazd do Kłajpedy.** Nowe przepisy dewizowe oraz turystyczne, wydane przez rząd Trzeciej Rzeszy, przewidują dalej idące ulgi w przydzielaniu dewiz dla wyjeżdżających do Kłajpedy oraz miejscowości kąpielowych Kłajpedy.

— **Bunt marynarzy greckiego statku.** Na statku greckim „Vassos" w Atenach wybuchł bunt marynarzy, którzy odmówili załadowania towarów dla Hiszpanii narodowej.

Woda z jezior mazurskich zabrana do Włoch.

Olsztyn (Warmia). Włoski konsul generalny Renzetti z Królewca bawił na Mazurach, dokąd przybył samolotem. Z Olsztyna udał się w towarzystwie nadprezydenta i wysokich dygnitarzy partyjnych i wojskowych do Olsztynka, gdzie **przy grobie Hindenburga złożył wieniec.** Ze strugi, płynącej przez pola walki, nabrano wody do kubka z bursztynu. Woda ta służyć ma do odlewu wielkiego dzwonu, który ma być na zarządzenie Mussoliniego odlany we Włoszech jako „dzwon pokoju" z dawniejszych armat. Z wszystkich rzek i jezior, nad którymi od roku 1914/18 walczyli żołnierze ma być dostarczana woda od odlewu.

Valentine Williams.

Za żółtymi drzwiami

Tłumaczyła z angielskiego Karolina Czetwertyńska.

87)

(Ciąg dalszy).

Lady Julia urwała, wzburzenie tłumiło jej głos. Rodney siedział u jej nóg nieporuszony.

— W tym liście — ciągnęła dalej — oznajmiał, że będzie czekał na mnie u siebie po dworskim przyjęciu. Przez cały dzień nie mogłam się opanować. Goniąc resztkami sił przywlokłam się wieczorem do mego pokoju. Cox rozebrała mnie i nałożyła szlafrok, po czym kazałam jej iść spać pod pretekstem, że mam parę listów do napisania. Nie wiedziałam, co ze sobą robić. Wreszcie postanowiłam jednak pójść do Barry'ego. Rod, od kiedy wiesz o istnieniu tajemnego przejścia?

— Odkryłem je dzisiejszego wieczora — rzekł krótko.

— Dziś wieczorem? W jaki sposób?

— Za długo mówić. Ale ty, matko, jak się o tym dowiedziałaś?

—Lord Ivenhoe pokazał mi je przed laty. Zeszłam więc, jak stałam, w kimonie. Hall był pusty, panowie rozmawiali w bibliotece. Weszłam niepostrzeżenie na kort.

— A pióra? Miałaś jeszcze we włosach?

— Nie. Wychodząc od siebie, zauważyłam, że zapomniałam je zdjąć. Wtedy pewno zbyt gwałtownie szarpnęłam je i jedno się połamało, a resztki zostały we włosach.

— A rewolwer? Przypuszczalnie wzięłaś go z pokoju Gerry? Dlaczego? Odwróciła głowę.

— Nie wiedziałam jeszcze, co pocznę. Może zagrożę Swete'owi. On należał do tych, którzy ustępują przed siłą, ale mniejsza o to. Opowiem ci wszystko po kolei.

Rodney nic nie odrzekł.

— Znasz tajemne przejście. Rozumiesz więc, że zaskoczyłam Barry'ego. Zobaczył mnie już w progu. Siedział przy biurku z cygarem w ustach czytając książkę. Ujrzawszy mnie nie ukrywał gniewu. Powiedziałam mu, że sprawa Gerry musi być raz na zawsze załatwiona. Zaśmiał się i...

Lady Julia zamknęła oczy w rozpaczliwym skurczu twarzy.

— Wyjęłam broń spod szlafroka... On zaśmiał się jeszcze głośniej, wskazując mi swój rewolwer na biurku. Leżał tam pewno jeszcze od wizyty Gerry. A potem... potem...

Zakrztusiła się.

— On coś powiedział, mniejsza o to, co. Pamiętam później szum w uszach, zapach prochu... za pasem niebieskawego dymu Swete leżał twarzą do ziemi i okropnie rzęził. Rewolwer wypadł mi z ręki. Ledwo sobie przypominam swoją ucieczkę przez ciemny kort.

— Nie, lecz zgaduję, co się stało. Nie zamknęłam dokładnie ukrytych drzwi. I Larking obchodząc wieczorem dom zastał je otwarte. Przypuszczalnie zajrzał do środka, a one zatrzasnęły się za nim. I znalazł się w ciemnej pułapce. Zatrzask wewnętrzny jest wysoko w ścianie i trudno go znaleźć, szczególnie gdy się o nim nie wie. Larking nie miał innego wyjścia jak przez mieszkanie Swete'a. Przypuszczam, że zauważył i poznał rewolwer Gerry, więc zabrał go, bojąc się, że ta broń zdradzi kogoś z nas.

Lady Julia szepnęła żałośnie, patrząc błagalnie na syna:

— Rod!...

— Co to za list, po który Murchie chodził do Barry'ego?

To pytanie silnie ją zmieszało.

— Murchie tobie powiedział?

— Alina zauważyła go, gdy przechodził przez kort. Podobno mówiłaś mu, że to list Gerry. A ona nigdy w życiu nie pisała do Barry'ego.

Lady Julia lodowatą ręką zamknęła mu usta. Podniosła się gwałtownie, podeszła do drzwi i wróciła.

— Rod — wykrztusiła z trudem — czy Manderton wie o tym liście?

— Nie i nie ma możliwości, aby się dowiedział.

— Gdyby jednakże, posłuchaj, Rod... Trzeba, żeby Gerry przyznała się do napisania listu. I że on był dla niej kompromitujący. Trzeba koniecznie tak załatwić tę sprawę.

— Dlaczego, kiedy ona nie ma z tym nic wspólnego?

— Nie z mojego powodu, ale dla dobra waszego ojca i waszego, moje dziecko. Poza tym wszystko, co teraz ci mówię, zeznam Mandertonowi.

— Ty chcesz się oskarżyć? — spytał chrapliwym głosem. — Kiedy?

— Jutro.

Nieśmiało i pieszczotliwie położyła mu rękę na ramieniu.

— Miej litość, Rod, pomóż mi wyznać całą prawdę.

Ukryła twarz w dłoniach. On nagłym ruchem przygarnął matkę do siebie.

— Całą prawdę! Czy nie widzisz, że właśnie proszę cię o to? Czy ktokolwiek z nas byłby zdolny przypuścić, że poszłaś po rewolwer, aby z zimną krwią zabić człowieka? To Sholto wziął broń od żony, a ty starasz się odsunąć od niego wszelkie podejrzenia. Matko, byliśmy zawsze najlepszymi przyjaciółmi. Powiedz mi prawdę, mamusiu, ja cię zrozumiem.

Mamusiu! Synowie ją tak nazywali w dzieciństwie. Podniosła głowę i przez łzy uśmiechnęła się do syna.

— Wiedziałam, że mnie nie opuścisz — mówiła drżąc cała. — Musisz wszystko wiedzieć. I zrozumiesz wtedy, dlaczego nie mogę ojcu powiedzieć prawdy. i wytłumaczysz to potem Sholtowi. Widziałeś Sholta, nie spojrzał nawet w moją stronę. Bóg wie, co mu Barry o mnie powiedział.

Westchnęła głęboko i wskazując synowi wolne krzesło rzekła:

— Siądź, Rod. Nie przerywaj mi i nie sądź póki nie wysłuchasz do końca.

Usiadł. Ona, zbyt podniecona, aby ustać w miejscu, chodziła tam i z powrotem po pokoju.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

INOWROCŁAW

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17 do 19.

Biblioteka Kolejowego Przysp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska" przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19.

Karetka sanitarna, tel. 276 czynna w dzień i w nocy.

Dyżur nocny pełni apteka „Pod Lwem".

Repertuar kin:

Słońce: „Moje szczęście to ty".
As: „Strzał w nocy".
Stylowy: „Krew na morzu".
Świt: „Sensacją żyje świat".
Mątwy nieczynne.

— **Muzeum lotniczo-gazowe** zwiedzać można codziennie od godz. 9—12 oraz od 14—18, a w niedziele i święta od godz. 10 do 12.

— **Inowrocław bez światła.** Ciemności zaległy 17 bm. miasto z powodu defektu w miejscowej elektrowni. Po południu stanęły tramwaje, przestały funkcjonować przedsiębiorstwa działające przy zapędzie elektrycznym. W lokalach i domach prywanych pojawiły się świece, gdzieniegdzie widać było światło gazowe. Jak nas informują, brak światła grozi Inowrocławowi przez 2 dni.

— **Targi na bydło wzbronione.** Zarząd miejski podaje do publicznej wiadomości, że z uwagi na szerzącą się pryszczycę i zaliczenie miasta Inowrocławia do obwodu zagrożonego, targi małe i duże (jarmarki) na bydło i trzodę chlewną na terenie miasta Inowrocławia są aż do odwołania wzbronione.

— **Koncerty w Solankach** rozpoczęły się 15 bm. i cieszą się dużym zainteresowaniem. Wzorem lat ubiegłych dodatkowo odbywają się koncerty wieczorne we wtorki i piątki od godz. 18—20.

— **Referat kultury i sztuki** przy zarządzie miejskim miasta Inowrocławia objął artysta-grafik p. Stanisław Wojewódzki.

— **Akademia ku czci św. Andrzeja Boboli,** urządzona staraniem Kat. Koła Kobiet. zgromadziła liczne rzesze w sali Parku Miejskiego. Po odśpiewaniu „Gaude Mater" przez chór parafii farnej pod batutą p. Gałdyńskiego, o świętych polskich mówił ks. prob. Handke. Referat o życiu św. Andrzeja Boboli i kanonizacji w Rzymie wygłosiła p. I. Adamczakówna. Poza tym na program akademii złożył się śpiew solowy w wykonaniu p. Semmlera i deklamacja o św. Andrzeju Boboli, którą pięknie wypowiedział p. Oczachowski. Hymnem „Boże coś Polskę" zakończono uroczystość.

— **Wybory do komisji poborowej** odbyły się na specjalnym zebraniu rady miejskiej. Do głównej komisji poborowej wybrano pp. radnych: Marka, Kapelińskiego, Spalonego i Karskiego, a do dodatkowej (jesiennej) pp. asesora Chylewskiego, Zielińskiego, red. Przybylskiego, Jurkowskiego i Walińskiego.

PAKOŚĆ. (fj) 15 bm. w lokalu p. W. Jesionowskiego odbyło się miesięczne plenarne zebranie Tow. Pszczelarzy. Frekwencja członków była nadspodziewana. Między wieloma sprawami postanowiono urządzić zbiorowe wycieczki do pasiek poszczególnych zorganizowanych pszczelarzy.

KRUSZWICA. 20 bm. przewidziany jest przyjazd p. wojewody pomorskiego Raczkiewicza, który przeprowadzi lustrację tut. miasta. W związku z tym odbyło się zebranie prezesów wszystkich organizacyj.

— Otwarcia sezonu wioślarskiego i podniesienia flagi klubu wioślarskiego „Gopło" w Kruszwicy 15 bm. dokonał prezes p. R. Tejkowski.

— W szkole powszechnej nr 1 z inicjatywy kierownika szkoły p. Jackowiaka otwarta została 15 bm. wystawa szkolna prac dziatwy szkolnej wszystkich klas. Obecny był również p. burmistrz Borowiak.

— Staraniem ks. prałata prep. Schoenborna od dnia 21 bm. odbywać się będzie w parafii kruszwickiej misja św., na którą przybędzie kilka ojców misjonarzy. Program misji św. podany zostanie w sobotę po uroczystym wprowadzeniu ojców misjonarzy.

Wyciąć i zachować!

Odjazd pociągów w kierunku:

Inowrocławia; 6,51, 11,10*, 16,23, 22,50*, 20,30* (tylko w niedziele i święta).
Mogilna (przez Strzelno): 6,05, 14,24.
Przyjazd z Inowrocławia: 5,58, 10,53*, 14,22, 22,19*, 9,21**, 18,49* (tylko w niedziele i święta.)

Objaśnienia: * tylko do Kruszwicy; ** kursują w niedziele i święta tylko do Kruszwicy, lecz o 1½ godz. wcześniej aniżeli w dni robocze, specjalnie dla wycieczek zwiedzających Kruszwicę.

CHEŁMCE n. Gopłem. Rocznemu walnemu zgromadzeniu Banku Ludowego w Chełmcach przewodniczył kier. szkoły p. L. Wojciechowski. Członek zarządu p. Mielcarek zdał sprawozdanie z prac zarządu. Zarządowi i radzie nadzorczej udzielono pokwitowania. Po uzupełnieniu skład rady nadzorczej jest następujący: pp. A. Karczewski — prezes, L. Wojciechowski, Skaza, Kotasowa, Świątlak i Borys. Bank istnieje już 47 rok, członków liczy 150 wszystkich klas i stanów.

STRZELNO. (mk) W Wielowsi powstał pożar u W. Leszczyńskiego. Spalił się dom mieszkalny z urządzeniem. Straty wynoszą 2.000 zł.

PIECHCIN. (fj) U rolnika Piotrowskiego w Wielowsi pod Pakością wybuchła w ostatnich dniach zaraza pryszczycy.

MOGILNO. (mk) 16 bm. o godz. 8 w Żabnie pod Mogilnem, wł. p. Anieli hr. Dąmbskiej, wybuchł pożar w budynku gospodarczym. Spłonął budynek długości 50 m. Przez 7 godzin zajęta była mogileńska och. straż pożarna lokalizowaniem pożaru, ratując sąsiednie budynki. Na miejsce pożaru przybył p. starosta Zenkteler. Straty ocenia się na 30.000 zł.

— Kino Bałtyk: „Diabły dzikiego zachodu".

Wyciąć i zachować!

Odjazd pociągów w kierunku:

Gniezno: 2,20, 5,31, 7,05[1]), 7,51[2]), 8,24, 12,09, 14,00[2]), 15,56, 20,27, 21,47[3]), 23,17[2]).
Inowrocław: 1,36, 2,17, 6,35[2]), 7,02[1]), 8,09[3]), 9,33, 13,57, 15,17[2]), 17,08, 17,48[2]), 21,06.
Strzelno: 5,37, 8,30, 9,38[4]), 14,10, 21,20[4]), 21,55[3,4]).
Barcin: 9,45, 18,00.
Orchowo: 5,40, 17,55.

[1]) poc. szkolny, [2]) pospieszny, [3]) w niedziele i święta, [4]) tylko do Strzelna.

TRZEMESZNO. (mk) Do mieszkania pp. Kapturów przy ul. Gnieźnieńskiej przyszedł 8-letni Fr. Jackowiak, prosząc o jałmużnę. Kiedy gospodyni udała się do kuchni, malec wyjął z płaszcza wiszącego w przedpokoju portmonetkę z zawartością 4,60 zł.

WRZEŚNIA. (r) 15 bm. zakończył się tydzień propagandy P. B. K. Impreza miała za zadanie zjednanie jak najwięcej członków, była zakończona dancingiem w sali Hotelu Polskiego 14 bm. oraz koncertem orkiestry wojskowej pułku wrzesińskiego, 15 bm. w parku miejskim im. marsz. J. Piłsudskiego. Społeczeństwo wrzesińskie jak najprzychylniej odnosiło się do wszystkich poczynań tej organizacji.

— Z powodu rocznych zamknięć rachunkowych, wydział powiatowy we Wrześni ofiarował na budowę Domu Żołnierza w Poznaniu 50 zł.

— „Sokół" wrzesiński urządził w Hotelu Polskim tygodniowe premiowane strzelanie, z którego zysk przeznaczony będzie na fundusz zlotowy wrzesińskiej drużyny, która weźmie udział w zlocie Sokolstwa Polskiego we Lwowie.

NOWE n/W. 15 bm. odbył się uroczysty obchód chrześcijańskiego święta pracy. Wśród zebranych zauważyliśmy ks. radcę Bartkowskiego, p. burmistrza Kuchczyńskiego, ks. Kamrowskiego, prezesa Akcji Katolickiej p. Kosmuchę oraz wiele wybitnych osobistości z miasta i okolicy. Akademię zainaugurował prezes Ch. Z. Z. p. B. Janeczek, interesujący referat wygłosił sekr. okr. z Grudziądza Kwiatkowski. Ks. radca Bartkowski odczytał niektóre ustępy encykliki papieskiej. W porywających słowach nawoływał ks. Kamrowski do organizowania się tylko w takich związkach zawod., jak Ch. Z. Z., które niezłomnie i twardo bronią słusznych praw szerokich mas pracujących i zwalczają walkę klas, będącą w czasach obecnych promotorem wszelkich zaognień społecznych. Po skończonej akademii urządzono skromny wieczorek koleżeński.

TCZEW. (as) Znany pow. kom. P. P. w Tczewie nadkomisarz T. Skalski z dniem 23 bm. przeniesiony zostaje na stanowisko komendanta miasta w Lublinie.

— Starogardzki S. O. na sesji wyjazdowej w Tczewie za usiłowane przemycenie z Polski na teren w. m. Gdańska 7 weksli na 3.600 zł, obligacyj Poż Nar. oraz książki oszczędnościowej na 30 zł zasądził żyda Mowszę Grudzieńczyką(?) z Warszawy na miesiąc aresztu i 400 zł grzywny lub 40 dni aresztu zastępczego.

PELPLIN. (as) Dnia 16 bm. około godz. 14,30 przy ul. Kościuszki w Pelplinie jadący motocyklem dentysta Mohr z Pelplina najechał na rowerzystę rob. roln. Br. Hayduckiego, zam. w Rombarku (pow. Tczew). Motocyklista odniósł poważne okaleczenia głowy i twarzy. Pierwszej pomocy udzielił mu lekarz dr Filcek z Pelplina. Rowerzysta odniósł na szczęście tylko lekkie obrażenia cielesne. Motocykl i rower uległy rozbiciu. Policja stwierdziła, że winę spowodowania wypadku ponosi motocyklista Mohr.

DZIAŁDOWO. (jl) J. Waśniewska, lat 20, zam. w Iłowie, 11 bm. porodziła dziecko. W parę dni później okazało się, że dziecko w tajemniczy sposób zniknęło. Policja prowadzi poszukiwania.

GRUDZIĄDZ

— **Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" mieści się przy ul. Toruńskiej 22, tel. 1294. Biuro czynne od godz. 8—18-ej.**

Pogotowie pożarnicze tel. 11-11.

Nocny dyżur pełnią: apteka „Pod Koroną", Wybickiego 39, tel. 1437 i apteka „Pod Gwiazdą", Chełmińska 26, tel. 1259.

— **TCL Biblioteka i Czytelnia** (ul. Legionów 28) otwarta od godz. 11—12 i 17—19 (w soboty tylko do godz. 18).

REPERTUAR KIN:

Apollo: „Panowie w cylindrach".
Gryf: „Dziewczę z dalekiej północy".
Orzeł: „Kawiarnia na granicy".

— **Znalezienie rewolweru.** Drożnik kol. L. Szymański złożył w komisariacie II browning z 5 nabojami, który znalazł po drugiej stronie Wisły.

— **Pożar.** 17. bm. około godz. 18 zaalarmowano straż na ul. Bracką 21/23. Jak się okazało, pożar powstał w kominie, gdzie zapaliły się sadze.

— **Pijacy wybili szybę.** 17 bm. w nocy na ul. Mickiewicza powstała sprzeczka pomiędzy dwoma pijakami. W czasie kłótni jeden z nich potoczył się, wybijając szybę w oknie wystawowym p. Fr. Wirta (Mickiewicza 16). Poszkodowany oblicza stratę na 300 zł. Awanturnikami zajęła się policja.

— **Pożar.** We wtorek około godz. 11,30 wybuchł pożar w odlewni fabryki Klose, gdzie przy stapianiu żelaza w wielkim piecu zapalił się sufit i dach na przestrzeni 4 m^2. Wezwana straż pożarna ogień zlikwidowała w krótkim czasie. Straty wynoszą 200 zł.

— **Nieudałe kombinacje złodziejskie.** K. Grabowki po opuszczeniu więzienia skradł z podwórza przy ul. Toruńskiej rower wartości 140 zł. na szkodę rybaka Krzaka. Gdy zauważył pościg, porzucił rower na ul. Ogrodowej, gdzie został wkrótce przytrzymany. Jak wykazały dochodzenia, Grabowski skradł również rower wartości 160 zł urzędnikowi Krügerowi z ul. Mościckiego, który sprzedał znanemu paserowi Fr. Lipińskiemu z Warlubia za 20 zł. Oba rowery zwrócono poszkodowanym. — Na inny zuchwały pomysł kradzieży rowerów wpadł A. Jakubowski (Szkolna 11). Skradł z podwórza sądowego rower wartości 160 zł, z którego wyjął siodełko motocyklowe wartości 20 zł i sprzedał takowe za 7 zł, zaś rower porzucił. Drugi rower wartości 250 zł skradł on przy ul. Wybickiego. Z roweru odjął lampę „dynamo" wartości 75 zł i sprzedał ją za 13 zł, odjął również opony i dętki i sprzedał takowe za 5 zł, zaś rower porzucił w parku miejskim. Przybory te zostały paserom odebrane i zwrócone poszkodowanym.

WYCIĄĆ I ZACHOWAĆ!

Odjazd pociągów w kierunku:

Toruń: 4,55, 8,55, 14.30, 17,02, 19,23, 22,43.
Laskowice: a) 2,05, b) 2,29, c) 2,44, **4,24,** Mt. 7,26, Mt. 10,40, 12,45, Mt. 15,23, 16,26. Mt. 17,35, **19,51,** 20,33, 22,30.
Jabłonowo: d) 0,32, e) 1,20, **2,27,** f) 3,29, 6,26, g) 10,25, 14,29, **18,07,** 20,34.

Przyjazd pociągów z kierunku:

Toruń: 0,36, 6,43, 9,42, 15,17, 18,48, 20,53.
Laskowice: d) 0,25, e) 1,15, **2,24,** f) 3,22, 6,19, 7,45, 9,45, Mt. 12,18, 14,17, Mt. 16,22, **18,05,** Mt. 19,16, Mt. 22,13.
Jabłonowo: a) 1,56, b) 2,14, c) 2,37, **4,21,** g) 7,16, 10,00, 16,16, **19,49,** 22,20.

Objaśnienia: Pociągi pospieszne oznaczone drukiem tłustym; g) kursuje tylko do Brodnicy wzgl. z Brodnicy; b) kursuje od 15. 5. do 14. 6. i od 5. 9; a) od 1. 7. do 4. 9; c) od 15. 6. do 4. 9; d) od 16. 6. do 5. 9; e) od 15. 5. do 15. 6. i od 6. 9; f) od 2. 7. do 5. 9.

Tabela loterii

10 dzień ciągnienia 4-ej klasy 41 Loterii Państwowej

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. padła na nr. 89546

15.000 zł.: 154597

5.000 zł.: 15126 25344 42191 88849 103755 126457

2.000 zł.: 9022 8651 68390 70066 82927 91734 99768 102532 110018 116743 121357 146159

1.000 zł.: 13267 23982 26647 28406 27559 32523 3592? 48141 49390 59863 67173 76290 84847 84820 86454 96689 98369 115766 120252 123907 129966 128501 135718 141081 149419 158818

Wygrane po 250 zł.

8 54 65 225 32 350 486 587 91 963 1032 42 55 157 87 247 64 228 41 56 85 584 96 754 76 710 53 848 904 5 2098 103 10 258 459 99 511 43 635 70 709 88 813 908 3012 251 310 435 669 93 764 847 911 70 91 4000 78 117 338 404 35 553 751 733 29 816 48 60 911 94 5016 286 352 536 86 942 46 6004 285 84 97 316 518 29 7344 51 73 459 585 61 740 97 864 75 938 8038 67 68 120 64 329 550 722 70 80 99 880 9094 122 288 489 504 55 685 761 74 867 926 40 46 10077 251 69 459 618 77 878 11032 56 46 70 75 248 345 69 439 58 535 782 92 838 49 69 75 947 12181 320 75 13010 50 130 49 284 57 81 320 570 61 745 73 863 965 14010 50 150 280 502 38 67 74 741 826.

15046 223 98 319 60 400 43 47 54 540 66 793 292 16165 79 289 330 86 403 12 83 552 739 67 805 61 949 17052 203 59 91 512 21 57 658 82 711 41 53 95 835 18149 285 308 67 44 606 82 707 30 1901 192 260 320 42 411 85 564 587 793 882 59 20039 161 35 46 227 299 85 644 53 89 711 70 809 919 21094 300 49 440 52 638 72 712 888 925 22008 136 377 464 525 709 27 23021 41 123 362 70 519 348 931 23077 127 404 652 700 63 91 806 18 907 22 48 25096 170 77 302 76 459 51 526 66 606 733 69 832 37 78 26039 94 242 305 30 423 546 96 665 827 959 95 27262 336 50 442 57 553 47 628 69 803 908 23 28330 38 517 40 51 387 702 76 79 42 29087 293 384 27 425 507 925 30011 235 444 54 76 510 737 95 945 56 58 31042 188 94 238 57 300 413 51 834 966 32011 214 328 434 694 854.

33009 24 237 301 36 499 701 956 34023 185 361 82 582 7 53 916 27 35064 88 105 200 44 549 715 54 806 34 72 36105 92 245 307 82 504 659 894 902 33 49 78 37017 24 73 203 84 331 59 405 3 11 532 771 842 904 38052 119 217 91 450 711 995 39020 92 121 237 340 7 400 573 699 737 44 907 11 54 40090 189 261 474 904 33 41098 318 23 44 98 514 82 611 73 739 808 42179 259 302 416 8 65 576 660 865 43029 362 531 44 747 807 37 71 86 44037 297 306 481 676 92 809 57 915 45192 249 511 668 794 46083 773 960 47241 463 699 48024 36 108 32 209 10 377 415 9 50 575 734 71 831 904 24 49037 555 67 629 28 706 27 9 91 855 995 50430 560 608 969 90 51031 25 46 63 219 67 407 578 98 662 787 808 52212 2 9434 47 734 842 999 53062 167 245 360 511 68 601 23 751 54221 339 436 51 69 520 64 811 55202 421 52 86 98 56008 28 455 516 685 854 977 57031 9 73 115 95 486 92 654 76 58112 85 207 19 88 304 438 40 644 60 91 859 59035 157 277 98 324 60 477 564 605 49 937 60032 95 184 265 75 85 408 12 677 93 816 951 61070 161 211 50 404 512 63 91 608 921 79 62042 175 341 53 408 60 75 616 91 796 849 78 951 63073 90 149 91 8 237 335 609 892 8 64055 197 459 625 909

65044 282 150 75 78 807 9 451 53 513 660 789 997 66005 27 151 66 241 339 286 54 271 67014 15 44 109 32 203 332 59 96 563 79 611 49 68057 76 101 20 66 210 78 92 339 423 839 48 88 988 69097 228 347 5 059 545 684 745 821 959 70106 65 289 574 95 649 846 75 71042 203 521 916 72181 47 67 89 294 399 421 93 660 90 848 94 668 73108 52 53 87 205 357 424 588 608 76 79 80 794 97 908 74191 396 460 923 40 54 78 75089 132 291 418 77 648 68 776 90 855 65 76075 338 409 67 513 729 816 99 918 77108 21 219 524 688 715 828 36 914 79 78007 16 91 97 182 367 750 850 79160 62 347 787 804 80065 81 123 327 79 407 35 70 521 32 66 660 783 930 81051 77 108 34 21 344 62 69 81 93 712 801 66 82020 33 88 239 60 452 631 708 814 45 62 65 67 857 982 43 83077 361 84072 259 66 377 72 549 627 91 863 931 85026 350 99 420 44 59 527 629 42 719 42 44 896 988 86096 145 235 325 414 88 502 21 23 30 743 982 87023 75 157 89 384 516 673 732 946 54 88265 534 63 78 79 650 67 716 80 800 925 89243 52 58 66 728 846 90007 118 19 74 255 587 751 91027 54 243 320 80 453 615 749 926 45 92002 46 75 78 176 341 472 76 558 617 25 67 795 814 27 900 47 75 93 93007 64 86 289 93 374 95 620 832 91 94020 124 205 422 436 447 505 69 95 223 82 586 95046 87 206 457 75 505 96 611 22 730 96019 148 51 339 85 99 477 770 897 997

97040 432 79 700 948 90 98059 137 93 204 48 409 79 83 559 888 99247 521 625 90 848 51 915 58 99 100114 206 29 302 27 38 49 473 577 675 96 101098 188 268 303 60 83 89 631 48 85 96 722 946 78 102007 21 35 162 217 88 323 39 48 52 78 93 427 616 908 103058 113 267 448 663 79 104091 191 219 293 97 116 74 744 854 67 918 39 105042 105 264 303 445 54 81 93 711 807 106232 33 318 25 67 430 61 82 747 820 95 971 97 107130 379 452 58 60 81 581 87 768 902 108052 54 109 515 791 929 109045 235 49 418 514 930 110000 39 266 345 426 30 64 619 82 704 24 810 111022 177 817 32 93 97 336 708 810 112093 218 25 52 309 58 520 30 655 718 93 808 925 113263 326 422 32 73 666 841 961 114042 50 265 485 729 96 817 115112 18 56 229 334 461 638 54 923 31 116015 88 140 273 310 475 98 679 935 54 88 95 17015 143 74 376 465 605 857 86 118009 38 237 91 363 62 415 79 689 848 911 15 78 119045 97 194 539 670 786 826 42 43 120035 122 352 57 60 480 612 71 716 80 121094 143 57 78 86 210 448 576 781 800 122125 60 407 601 42 758 383 123158 81 304 83 84 571 691 82 873 124008 51 73 78 236 87 389 407 28 588 653 794 808 81 91 980 125055 65 73 470 508 93 97 615 781 846 71 907 126021 233 50 470 562 605 9 79 883 950 53 127141 301 41 428 556 982 128053 113 14 66 72 503 786 971 82

129109 406 40 61 83 633 97 861 924 130047 107 10 50 260 95 388 99 444 595 754 83 834 985 131027 39 111 20 65 464 625 89 784 132071 185 201 314 26 53 426 566 637 48 857 971 98 133004 28 121 54 279 345 70 404 60 92 714 9 968 97 134164 433 536 93 683 722 855 85 963 135081 113 83 261 333 435 713 90 836 96 904 45 136206 10 87 392 444 672 83 705 808 34 85 915 21 137096 152 255 459 622 923 7 49 74 138011 35 150 2 84 23 161 703 90 907 81 139136 319 416 583 648 742 885 945

140130 69 205 45 6 98 315 451 618 701 24 804 916 26 97 141105 247 91 572 8 617 84 868 937 142076 105 84 222 319 60 407 90 520 948 143053 667 87 721 33 76 144004 153 205 79 399 419 29 145090 3 353 478 503 15 77 95 780 881 92 969 146038 366 92 545 610 53 78 711 37 51 73 843 979 92 147003 225 514 24 46 59 614 54 710 51 816 96 148009 246 308 45 55 571 840 63 907 149017 25 187 299 398 513 48 686 707 77 917 30 68 150001 64 93 156 66 254 87 354 436 91 831 60 906 151143 271 474 501 614 22 746 893

152187 388 93 736 889 909 69 80 153056 225 335 83 427 784 929 154031 223 77 490 535 866 934 50 77 155056 206 74 470 619 740 24 65 74 878 919 156666 834 157035 97 144 46 59 210 504 874 84 96 158008 35 36 162 79 225 384 478 538 83 707 904 159010 273 39 316 72 407 63 80 605 33 946.

III ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20 tysięcy złotych padła na Nr. 129203;

10 tysięcy złotych na Nr.: 1783 26464 29459 44310;

5 tysięcy zł. na Nr.: 43733 84850 121022 141176;

2 tysiące zł. na Nr.: 1636 7982 36177 56962 61445 73598 97797 149092;

Po 1 tysiąc zł. na Nr. Nr.: 5900 7085 13422 31153 31969 33621 35575 39244 48347 61548 66984 67892 71079 72763 82423 85085 97464 105157 107885 112737 117328 118356 129840 135565 136656 142377 147081 147024 150102 150457.

Wygrane po 250 zł.

81 434 1038 288 926 2142 408 952 3720 80 4120 24 371 735 5044 53 103 239 385 422 63 77 981 6001 23 104 239 351 79 579 7274 459 81 8046 309 37 712 839 987 9151 60 404 873 11046 100 19 68 204 88 334 452 531 518 65 865 999 12077 217 316 825 13048 358 542 716 866 14097 459 869 15108 352 16074 155 254 470 17155 581 763 845 922 18341 409 87 581 736 830 930 17369 483 786 807 20079 411 27 648 959 21130 77 84 388 604 789 818 22091 478 707 23043 773 24203 335 422 513 62 25029 476 90 515 88 26043 264 431 939 27063 359 562 525 28081 140 269 382 415 573 29333 53 909 30219 40 53 414 808 72 31497 32077 133 56 59 331 721 67 817 33063 144 303 506 30 749 898 4201 343 436 67 766 818 909 35308 90 914 36294 485 555 662 37369 915 84 38383 99 552 681 748 39212 558 17 680 753 75 836 956 40414 563 900 41015 658 863 42022 34 53 100 46 232 517 43215 522 99 601 84 44028 113 46 58 217 60 356 80 684 816 83 971 45189 273 384 900 46016 20 26 27 44 75 518 628 881 956 47277 346 881 48810 28 57 49009 198 417 798 902

50035 125 881 998 99 51501 730 50 929 52117 65 211 93 486 622 784 53057 382 537 55 83 54332 753 959 61 55221 744 949 56260 312 53 447 830 57151 245 361 401 591 611 860 58045 313 55 680 996 59357 60075 253 46 461 64 615 849 62667 782 925 631288 313 37 475 588 756 64104 312 464 902 33 65036 108 510 638 714 66261 315 67000 102 392 656 68317 78 69327 70016 658 776 815 71021 60 158 205 359 85 439 669 915 72038 47 75 151 322 23 929 73549 731 938 54 86 74849 991 75003 47 231 378 480 76068 867 938 77201 530 789 863 82 923 78228 466 83 90 608 61 801 79138 92 249 90 316 58 417 772 985 80239 421 510 47 664 81182 443 51 567 743 88 925 82481 83007 24 129 54 545 635 732 84073 143 335 55 566 857 80545 53 352 520 980 86069 354 434 601 710 34 872 917 47 87448 602 43 835 88191 324 453 89039 130 595 696 91016 203 302 464 55 92008 302 406 56 93195 406 80 606 758 963 94531 39 982 96322 537 811 92 96112 22 220 446 83 86 726 97263 505 98588 741 883 99116 268 405 55 642 910 82 100175 84 421 656 707 923 34 101173 686 987 102200 12 673 793 94 976 103102 243 445 17 87 923 104582 759 105322 555 701 70 106008 94 483 532 803 107072 386 533 85 108046 137 48 269 377 98 413 49 531 569 109107 434 515 863 71 110325 59 111002 85 118 78 312 469 917 98 731 112112 203 84 318 113059 128 86 457 92 536 628 61 768 830 900 60

114036 197 508 619 928 115404 545 635 73 857 116006 55 180 371 598 635 815 54 997 117058 271 309 401 590 616 118162 84 568 776 819 119002 14 120084 232 656 961 85 121231 39 485 634 738 801 27 122348 413 518 637 123189 240 398 767 944 124195 222 677 125776 126099 259 60 384 504 10 697 739 951 99 128947 129080 405 737 825 940 130011 87 151 333 592 759 966 131394 469 544 49 975 132260 511 783 861 133205 346 554 681 134039 392 796 135187 273 481 548 84 98 136114 443 510 812 137461 510 672 780 850 138108 60 67 77 356 917 57 139522 755 881 140237 81 572 641 73 99 588 141251 575 690 800 14 968 142021 37 157 217 373 439 769 893 911 143225 343 99 418 58 82 661 71 845 144353 858 982 145662 842 146 104 27 837 498 502 631 885 147615 148068 476 960 149174 81 354 540 697 746 77 906 150237 934 151250 351 577 83 747 840 152551 89 651 723 47 907 153388 537 644 154137 448 847 155113 39 521 725 156601 55 79 738 74 920 157020 38 417 158041 101 76 246 462 568 679 781 800 159214 582 943

IV ciągnienie

Wygrane po 250 zł.

367 75 989 1009 173 229 545 647 834 972 2120 457 679 733 803 900 3010 644 4129 54 253 623 66 922 5177 472 574 95 684 869 6032 50 91 348 733 835 74 965 7096 168 431 616 62 732 45 55 867 8416 72 989 9020 47 129 9200 8 385 913 16 10016 313 433 781 869 965 11044 176 281 12104 67 251 629 757 865 13151 488 708 63 14015 149 263 57 376 457 86 524 55 850 15679 16207 583 871 17078 137 450 18138 247 392 885 19197 828 401 628 34 711 50 73 20482 622 601 818 21040 132 741 22065 352 59 76 463 955 23176 227 454 737 816 24130 291 458 5120 977 25026 102 96 228 474 542 684 729 26226 72 322 586 729 870 73 27244 399 491 582 813 42 955 72 28185 232 508 77 620 721 815 29000 186 315 505 50 852 30082 352 846 31015 186 673 992 32050 355 433 703 33 33130 206 414 540 891 34024 61 325 712 35227 554 772 36037 237 94 370 544 76 636 70 930 37290 778 814 47 38101 282 622 846 76 88 39065 170 641 761 847

40044 331 564 68 877 41062 510 988 42103 18 234 353 414 67 513 97 650 89 756 43096 329 465 85 683 839 96 44006 173 271 77 407 34 694 744 800 30 972 68 45112 864 96 46299 612 26 842 47745 48169 355 547 54 797 930 49066 396 451 50191 412 685 736 65 73 51030 196 346 516 52366 488 717 54 53687 990 54016 366 445 712 55229 357 583 56256 57007 160 350 444 628 818 58212 34 477 92 667 58 742 934 36 93 59119 71 328 434 706 60306 690 91 591 61727 901 10 94 62053 107 71 536 63245 69 336 840 64020 62 405 55243 654 937 66477 680 921 61 62 67119 228 414 600 711 31 819 59 68179 222 389 751 69033 96 186 363 70252 726 943 71059 126 208 329 726 943 72438 781 808 904 66 73139 335 52 900 15 84 74283 544 58 919 75151 201 484 803 932 71 83 76064 359 831 967 77078 147 74 511 43 85 844 978 78949 79360 426

80177 878 95 81101 302 82021 59 482 574 643 83040 131 74 439 859 982 84003 62 329 56 70 87 585 85454 587 86350 436 57071 130 249 84 79 95 395 687 88008 95 100 235 595 622 27 62 886 89147 232 49 587 90 960 76 90115 529 978 92312 7788 982 99009 104 249 362 424 548 95044 195 446 510 820 46 96390 499 575 690 917 97071 135 72 249 392 730 870 88 99167 438 86 737 74 806 59 902 100170 587 880 909 101054 201 54 62 546 10224 394 468 642 834 103394 468 104034 57 231 46 82 544 613 754 105551 888 106202 50 356 653 705 841 107135 213 357 672 729 108128 227 29 400 109033 156 642 89 110302 111253 57 338 507 618 724 112405 707 113006 177 292 367 669 760 82 810 38 998 114393 837 95 115171 397 981 116114 547 640 42 745 991 17007 46 582 118647 785 814 42 963 27 79 119351 461 98 757 947 47

120190 121048 192 395 524 686 733 931 122148 207 22 58 123491 579 124136 51 66 368 549 602 125203 46 307 53 534 58 782 126164 84 353 674 565 127402 128658 731 71 816 95 129134 36 324 60 539 702 59 838 130119 780 131029 128 420 789 132019 141 498 591 694 724 852 926 133256 84 576 781 88 917 19 135519 673 760 811 982 136057 514 697 775 98 137122 234 35 300 598 723 803 52 69 138068 396 651 897 139099 276 78 960 140060 358 477 511 631 733 827 41 946 141403 67 500 142121 298 3180 82 591 901 52 143442 46 698 815 81 144325 92 534 714 81 145357 509 41 146599 147050 183 97 148059 187 483 828 149091 451 646 701 150147 56 153207 154072 84 134 239 56 303 822 151720 152009 38 171 200 65 311 83 635 72 153207 154072 84 134 239 56 311 83 635 72 155406 24 38 651 156092 280 88 157140 344 485 605 35 63 783 933 158091 275 564 73 159517 721 69

Strzały w Niegorełoje

Sowiecki kurier dyplomatyczny drogo sprzedał życie.

Dnia 15 bm. w ekspresie Moskwa—Niegorełoje—Warszawa—Berlin—Paryż, w przedziale pierwszej klasy jechał 34-letni **Siemion Bertsin, kurier dyplomatyczny „Narkomdiełu",** od kilku tygodni odbywający podróże służbowe na tej trasie.

Bertsin należał **do podejrzanych o trockizm** i pozostawał pod szczególnie czujną „opieką" GPU. Po jego odjeździe skonstatowano, iż tym razem wiózł on ze sobą **dokumenty szczególnej wagi.** Poszły w ruch telefony i depesze, zaalarmowano wszystkie posterunki GPU na trasie ekspresu...

Tymczasem ekspres paryski zbliżał się do stacji pogranicznej Niegorełoje.

Aresztowanie w pociągu.

Podróżni zaczęli się już przygotowywać do rewizji dokumentów, na horyzoncie widać już było gmachy Niegorełoje, **gdy pociąg nagle zatrzymano.** Wagon, w którym jechał Bertsin otoczył kordon gepistów. Do przedziału **wszedł oficer i 6 żołnierzy z bagnetami na karabinach.** Bertsinowi oświadczono, że jest aresztowany, po czym wyprowadzono go z pociągu, zabierając jednocześnie jego bagaż (dwie walizy i połową mapę). Kordon zwinięto i pociąg ruszył dalej.

Krwawy finał w GPU.

W gmachu GPU w Niegorełoje, Bertsin dowiedział się, iż jest **podejrzany o trockizm** i zatrzymany w celu przeprowadzenia rewizji osobistej i kontroli bagażu. W chwili gdy na rozkaz oficera gepiści zbliżyli się do kuriera chcąc go poddać rewizji — ten **błyskawicznym ruchem dobył brauninga i wystrzelił do oficera, kładąc go trupem na miejscu.**

Załomotały strzały rewolwerowe. Bertsin **trafiony kilkakrotnie, padł na ziemię, nie wypuszczając jednak z rąk brauninga, z którego wystrzelił jeszcze dwukrotnie, zabijając jednego z żołnierzy i raniąc ciężko drugiego oficera. Rozwścieczeni gepiści zakłuli Bertsina bagnetami.**

Dopiero po skończeniu tej ponurej tragedii, podróżni zostali poddani zwykłej rewizji dokumentów i pociąg ruszył powoli w stronę polskiej stacji pogranicznej Stołpce.

10.000 pastorów bez chleba.

Berlin, 19. 5. (PAT). Korespondent „Times" zajmując się obecną sytuacją ewangelickiego kościoła w Niemczech stwierdza, że **10 tysięcy pastorów niemieckich utraci po 31 maja swoje stanowisko, o ile nie złożą przysięgi** całkowitej lojalności wobec kanclerza i obowiązujących dla urzędników państwowych ustaw.

Walny zjazd delegatek Kat. Stow. Kobiet diecezji chełmińskiej

Grudziądz. Jak pokrótce donosiliśmy, odbył się w Grudziądzu w sali „Tivoli" V walny zjazd delegatek Kat. Stow. Kobiet diecezji chełmińskiej. W obradach uczestniczyło 150 delegatek z 53 środowisk. Wstępny kurs dla kierownictw odbył się już 14 bm.. Ciekawe referaty wygłosili: ks. kanonik dr Kirstein i ks. kan. dr Raszeja, po czym sekretarka K. S. K. p. Władyczyna zreferowała sprawy organizacyjne. Na intencję obrad celebrował w kościele farnym uroczyste nabożeństwo J. E. ks. biskup Okoniewski. Otwarcia zjazdu dokonała prezeska K. S. K. p. Maciejewska z Tczewa, witając ks. biskupa Okoniewskiego, starostę p. Grodyńskiego, prezydenta miasta p. Włodka, asystenta kośc. K. S. K. ks. kan. Turzyńskiego z Gdyni, ks. prał. dr. Kirsteina, ks. prał. Lewandowskiego z Pelplina, miejscowe duchowieństwo, prasę i gości. Po przemówieniu wstępnym p. Maciejewskiej życzył pomyślnych obrad ks. biskup Okoniewski, który udzielił pasterskiego błogosławieństwa. W imieniu p. wojewody złożył życzenia p. starosta Grodyński. Po części oficjalnej złożyła sprawozdanie z pracy K. S. K. gen. sekr. p. Władyczyna. Stowarzyszenie liczy 68 oddziałów, w których zrzeszonych jest 4.500 członkiń. Plan pracy na rok bież. przedstawiła p. Maciejewska. Po referacie p. Władyczyny ogłoszono przerwę obiadową. Na zakończenie zjazdu uchwalono szereg wniosków i rezolucyj. Do zarządu K. S. K. wybrano p. Jacynową z Torunia, a na zjazd związkowy do Krakowa kilka delegatek z die-

Dla Naszych Pań

Wyjeżdżamy na wakacje!

Bolączki, które należy usunąć.

Sezon wakacyjny rozpoczęty. Zmęczeni całoroczną pracą w biurze czy w domu przy gospodarstwie — pragniemy wszyscy dobrze zasłużonego odpoczynku. Jednakże sprawa wyjazdów na letniska i do uzdrowisk nie przedstawia się łatwo, gdyż istnieją zasadnicze punkty, tworzące zapory nie do przebycia.

Rozpoczniemy więc od omówienia kwestii samych letnisk. Ta sprawa jest u nas w Polsce dotychczas jeszcze niezałatwiona. A teren, który zagranicą jest już dawno doskonale opracowany, u nas ciągle leży odłogiem. O wyjeździe do sławnych uzdrowisk polskich marzyć mogą jedynie jednostki dobrze usytuowane materialnie. Przeciętny obywatel nie może popełniać samobójstwa finansowego, by całą miesięczną pensję poświęcić na... tygodniowy pobyt w uzdrowisku i bardzo drogi bilet kolejowy.

Do wzmożenia ruchu w polskich uzdrowiskach nie przyczyni się żadna kampania reklamowa. Sprawę trzeba załatwić od samego korzenia. Wysokie ceny na pobyt, za leczenie, droga podróż i wygórowane ceny za artykuły pierwszej potrzeby — oto hamulce, tamujące skutecznie przypływ stęsknionych za słońcem i odpoczynkiem.

Dla szerokich rzesz polskich obywateli pozostają więc pensjonaty w małych miasteczkach, zajazdy, majątki ziemskie i leśniczówki.

Ale i na tym, zupełnie nie przygotowanym do spełniania swych zadań odcinku, panuje anarchia i wyzysk z obu stron. Poza dużą rozpiętością cen istnieje jeszcze szereg bolączek, które przy odrobinie dobrej woli i pewnego, z góry ułożonego planu, możnaby usunąć.

Jeśli więc gospodyni wiejska zdecydowała się zreperować swój nadszarpnięty budżet letnikami, to powinna się też odpowiednio przygotować na ich przyjęcie. Pokoje należy wybielić i... umeblować. Szafa do garderoby jest przecież nieodzowną koniecznością; tak samo umywalnia, lustro, stół, krzesła i łóżko trochę miękkie z dobrą poduszką i kołdrą. Trudno wymagać na wsi światła elektrycznego, ale lampa lub świeczniki powinny już zawsze stać w pogotowiu. Tak samo o klucze u drzwi i szafy trzeba się już koniecznie postarać. Źle, nawet bardzo źle przedstawia się sprawa z toaletą, której żaden letnik znaleźć lub dojść do niej nie może. Są to wprawdzie drobiazgi — ale one decydują o wdzięczności letników za opiekę.

Czytamy w ogłoszeniach, że jest woda, plaża i park. Skuszony tym letnik wierzy na słowo i jedzie. I cóż się okazuje na miejscu? Woda jest, a jakże, ale taka głęboka, że nikt nie ma odwagi wejść, a cóż dopiero kąpać się. Nielepiej przedstawia się sprawa z łódką. Jest jedna i wszyscy chcieliby zarekwirować ją dla siebie na długie wycieczki, więc nieporozumienia, żale i pretensje do gospodyni. Park jest, owszem, ale ścieżki zaniedbane, zarosłe zielskiem, leżaków ani ławki na lekarstwo.

Przecież jeśli się przez cały rok pracuje i tęskni za swobodą i wygodą, całkiem słuszne jest żądanie letnika, by go nie oszukiwać i dać mu za odpowiednią cenę to, na co liczył i dlaczego tu przyjechał.

Zdarzały się nawet wypadki, że letnicy po tygodniu pobytu na wsi, mimo zapłacenia za 14 dni, uciekali do domu. Okazało się, że wygód nie było żadnych, a jedzenie takie marne, że chodziło się przez cały dzień głodny.

Trochę szczerości i zrozumienia obopólnego przyczynić się tylko może do wzmożenia ruchu turystycznego na naszych, tak pięknych ziemiach. A to leży na sercu nie tylko związków uzdrowisk i letnisk, ale i nam wszystkim, którzy chcielibyśmy korzystać z dobrodziejstw wsi polskiej. **(jh).**

Kącik Pani domu.

Sałata wiosenna. Pół kilograma kartofelków ugotować i pokroić w plasterki. Tę samą ilość szparagów ugotować, dodając do wody oprócz soli łyżeczkę cukru. Gdy przestygną, pokroić w kostkę, zaś kruche środki z trzech główek sałaty pociąć w paseczki. Wszystko to obficie zaprawić sosem majonezowym i postawić na chłodzie. Przed podaniem wyłożyć półmisek świeżymi listkami sałaty, polać majonezem i posypać drobno usiekanym koperkiem.

Skromna sałata z pomidorów. Na sałatę wybierać pomidory mające mało ziarn. Kroić je w plasterki niezbyt cienkie, aby się nie połamały. Zwykle sałatę pomidorową podajemy z cebulą hiszpańską, którą można zastąpić bardziej łagodną w smaku — cukrówką. Warstwami przełożone pomidory i cebulę solimy, pieprzymy, polewamy octem lub sokiem cytrynowym i oliwą. Postawiamy na parę godzin w chłodzie i podajemy bez dodatków.

Co gotujemy na obiad?

I.
Zupa ogórkowa
Wątróbka smażona po wiedeńsku
Krem śmietankowy.

II.
Zupa cytrynowa
Pierożki w kruchem cieście
Kompot z pomarańcz

III.
Zupa koprowa
Kołduny z grzybów i szynki
Kisiel żórawinowy

IV.
Zupa grzybowa
Comber cielęcy pieczony
Budyń czekoladowy

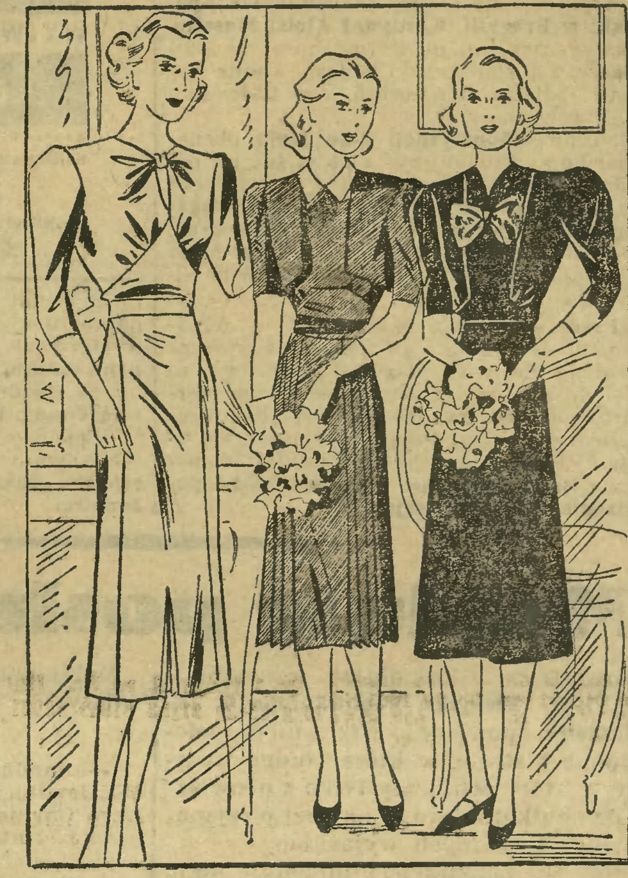
V.
Zupa kartoflana
Lin duszony w kapuście czerwonej
Sałatka z owoców

VI
Zupa owocowa
Kiełbasa w polskim sosie
Konfitury

VII
Barszcz ukraiński
Gołąbki pieczone
Krem cytrynowy z owocami.

Skromne sukienki popołudniowe.

W bieżącym roku wiosny w ogóle nie było. Od ciągłych deszczów i zimna wkroczyłyśmy wprost w lato. A więc trzeba przede wszystkim pomyśleć o szeregach młodych panienek, które na okres wakacyjny, lub już na zawsze porzucą szkolne mundurki. Te pierwsze cywilne suknie, o których każda tyle nieraz marzy, obiera fasony, kolory i gatunki tkanin — muszą być praktyczne. Dzisiejsze zarobki nie pozwalają rodzicom na zakup kilka sukienek od razu, zwłaszcza jeśli w domu jest jeszcze młodsze rodzeństwo. Skromna sukienka sportowa jest już nakazem, który ze względu na niskie ceny jest dostępny dla każdego. Nieco inaczej przedstawia się sprawa z sukienką popołudniową. Trzeba wybrać tkaninę dobrą w noszeniu, ładną i głównie taką, która będzie modną nieco dłużej niż jeden sezon. Z tego względu fason sukienki popołudniowej musi być więcej skromny.

Na naszej ilustracji podajemy trzy najmodniejsze fasony skromnych i eleganckich sukienek południowych.

1) Suknia z crèpe-satin z przecinaną spódnicą i oryginalnym dekoltem, ściągniętym błyszczącą klamrą.

2) Suknia z wełnianej lub jedwabnej crepy z bolerkiem. Kołnierz z lśniącego jedwabiu, spódniczka układana w szerokie fałdy.

3) Sukienka popołudniowa z aksamitu, bluzka przecinana i lekko marszczona, z tyłu plecy zapięte na szereg guzików obciągniętych aksamitem. Wstążka z tafty.

Z walnego zebrania Instytutu Gospodarstwa Domowego w Warszawie.

Praca Instytutu rozwija się w doświadczalni, komisjach i referatach, uzupełniana przez pomoc biurową kierowaną przez dyr. do 1 maja 1936 r. p. mgr J. Romanową, potym przez p. inż. Br. Margasińską.

W doświadczalni pod kier. p. inż. W. Kączkowskiego przerobiono około 30 doświadczeń, prób i analiz w związku z cechowaniem przedmiotów z zakresu gospodarstwa domowego.

Komisja normalizacyjna sprzętu gospodarskiego pracowała pod przewodnictwem p. mgr W. Czapskiej, jako organ Polskiego Komitetu Normalizacyjnego przy Min. Przemysłu i Handlu. Zadaniem komisji jest opracowywanie najbardziej praktycznych typów sprzętu gospodarskiego tzw. norm.

Komisja racjonalizacji mieszkań prowadziła prace nad wymiarami powierzchni małych mieszkań i konstrukcją pieca dla chat wiejskich, współpracując z Polskim Komitetem Mieszkaniowym przy Lidze Narodów.

Komisja programowo-wydawnicza zajmuje się opracowywaniem programów na kursy gospodarstwa domowego dla różnych środowisk, oraz przygotowaniem do druku wydawnictw Instytutu. Na życzenie Min. Roln. i Ref. Roln. opracowano programy kursów gospodarczych dla Kół Gospodyń Wiejskich. Na zamówienie Obyw. Kom. Pomocy Społ. opracowano programy szkolenia w gospodarstwie domowym pomocnic domowych i matek rodzin robotniczych.

Komisja słownictwa gospodarskiego pod przewodnictwem p. J. Huberowej i pod fachowym kierunkiem p. prof. St. Szobera opracowała terminologię gospodarstwa domowego, ustalając ją na zasadach poprawności języka.

Referat racjonalizacji żywienia pod przewodnictwem p. Z. Czerny opracował jadłospisy wydane w formie broszury pt. „Żywienie zbiorowe" cz. I. Referat żywienia współpracował z Państw. Zakł. Higieny i F. P. nad poprawą żywienia bezrobotnych prac. fiz. i umysł.

Referat budżetowy ma za zadanie opracowywanie budżetów rodzin polskich opartych na zdrowych zasadach.

Poza wymienionymi pracami Instytut Gosp. Dom. opracował 3 referaty na Międzynarodowy Kongres Organizacji Pracy, który odbędzie się we wrześniu 1938 r. w Waszyngtonie.

Pisma kobiece.

— Ukazał się już w sprzedaży „Przegląd Kobiecy" numer czerwcowy, w którego bogatej kolekcji znajdzie każda pani odpowiednie dla siebie fasony, a nawet kolory. Praktyczna tablica kroju jest niezbędnym dodatkiem, który oddaje wprost nieocenione usługi w wyborze sukien, płaszczy i kostiumów. „Przegląd Kobiecy" w Bydgoszczy otrzymać można u Gieryna, administracja mieści się w Warszawie przy ulicy Bielańskiej 20.

— Wszystkie wydawnictwa „Bluszczu" tchną wiosną i zawierają cenne rady na usunięcie kłopotów pań domu. Ciekawe artykuły dyskusyjne, reportaże oraz bogaty zawsze dział porad z dziedziny życia i gospodarstwa kobiecego uzupełnia każdy poszczególny numer.

— Numer czerwcowy „Świata Kobiecego Rekord", wychodzącego w Warszawie przy ulicy Bielańskiej 5, przynosi zasadnicze modele sukien wiosennych i letnich, na każdą porę dnia. Wszystkie łatwe w kroju mają tak indywidualne fasony, że śmiało uchodzić mogą za kreacje zagraniczne. Ostatni numer uzupełnia bogaty dział literacki, filmowy, humor i gospodarstwo domowe.

Z zagadnień ogrodniczych

Wysadzanie rozsad warzywnych.

(w) W obecnym roku zimna, jakie panowały w kwietniu, wstrzymały prawie w zupełności wegetację w świecie roślinnym. Dlatego na miesiąc maj przypada zwiększona ilość prac ogrodniczych, gdyż dochodzą te, które nie mogły być wykonane w miesiącu poprzednim. Siejemy w grunt fasolę, ogórki i dynię. **W truskwaczarni** skopujemy i oczyszczamy ziemię pomiędzy rzędami roślin. Z chwilą, gdy zaczną się ukazywać pierwsze zawiązki owoców, podsypujemy rośliny słomą, mchem lub sieczką, by przyszłe owoce miały się na czym opierać i nie gniły. **W ogrodzie ozdobnym** wykańczać ostatnie porządki przy trawnikach, alejach, odnawianiu ławek i t. d. Na rozsadnikach wysiewać bratki, goździki i inne rośliny dwuletnie. Do gruntu wysadzać georginie, dalie, mieczyki, begonie, canny, lewkonie. **W sadzie** oczyszczać drzewa z oprzędów różnych szkodników, jakie w tym miesiącu najczęściej się pojawiają.

W warzywniku przystąpić do wysadzania rozsad **wczesnych kapust, kalafiorów, kalarep, jarmużu, brukselki, sebrów i pomidorów.** Jeśli rozsadę uprawiamy we własnym gospodarstwie, to z nadejściem pory wysadzania trzeba ją umiejętnie z rozsadnika wyjąć. W tym celu **ziemię rozsadnika czy inspektu** podlewa się obficie, by wilgotna ziemia trzymała się mocno korzonków i utworzyła wokół nich bryłę i podważając ziemię dość głęboko kołkiem lub łopatą, wyjmuje się ostrożnie rośliny. Gdyby mimo podlania ziemia obsypywała się z korzeni, należy je przed wysadzeniem na zagon zanurzyć w papce z gliny. Wyjmować można z rozsadnika każdorazowo tylko tyle rozsady, ile można nasadzić w ciągu godziny; leżąc bowiem na powietrzu, obsycha i źle się przyjmuje.

Do sadzenia powinno się **wybierać roślinki zdrowe i mocne,** posiadające dobrze rozkrzewioną wiązkę korzeni. Rozsady chore, uszkodzone, z nadłamanymi wierzchołkami należy odrzucić, ponieważ nie przedstawiają one żadnej wartości. Wysadzanie powinno być wykonane **w dzień pochmurny.** Jeśli okoliczności zmuszają do sadzenia przy słonecznej pogodzie, to wykonać je **dopiero po południu,** poczynając od godziny 4-tej do wieczora. Szybkość przyjmowania się rozsady, a więc i jej szybki wzrost zależy w wysokim stopniu od sposobu wykonania sadzenia. **W przeddzień sadzenia,** wieczorem, zlewamy rozsadę obficie wodą (przez sito), by ziemia przylgnęła silnie do włoskowatych, drobnych korzonków, co ułatwia przyjęcie się rozsady po jej posadzeniu. Ziemia na zagonach powinna być zupełnie **pulchna i wilgotna.** Dla każdej rozsady tak dużej jak i małej robi się w ziemi głęboki dołek kołkiem, wkłada weń roślinkę uważając, by żaden korzonek nie podwinął się ku górze i przytrzymując ją za listki, przyciska się jej korzenie mocno ziemią. Rozsada jest wówczas dobrze posadzona, gdy przy lekkim pociągnięciu jej za listek nie wychodzi z ziemi. Uważać więc trzeba na dobre obciskanie ziemi.

Rośliny łodygowe i głębiowe sadzi się aż po najniższe liścienie, pomidory **jak najgłębiej** aż do pierwszych liści, natomiast sałatę, truskawki i wszystkie rośliny tworzące liście tuż przy ziemi, **płytko,** gdyż sadzone głęboko, **trudno się przyjmują,** rosną powoli, a nawet w dużym procencie przepadają.

Po zasadzeniu konieczne jest **podlanie rozsad** i zaraz po tym **spulchnienie** (narkrosami lub motykami) powierzchni ziemi dla rozkruszenia skorupy, która tworzy się zwykle po podlaniu. Pamiętajmy o tym, że **częste spulchnianie ziemi ma olbrzymie znaczenie,** jako chroniące ją od utraty wilgoci przez wyparowywanie; jeden raz spulchnić więcej znaczy dla rozwoju roślin, niż dwa razy podlać. Warzywa należy podlewać wodą, która stała przez dłuższy czas na powietrzu i nasyciła się nim dostatecznie. Woda wprost ze studni jest nieodpowiednia.

Pleśń na agreście, czyli mączniak agrestowy zwalczać najlepiej opryskiwaniem zwykłą sodą kuchenną. Pierwsze opryskiwanie należy przeprowadzić zimą, a więc w stanie bezlistnym i to dwuprocentowym roztworem sody (2 kg sody na 100 litrów wody). Na wiosnę przed zakwitnięciem agrestu i tuż po okwitnięciu należy opryskiwanie powtórzyć, lecz tylko półprocentowym roztworem (0,5 kg sody na 100 litrów wody). Coroczne powtarzanie opryskiwania na pewno wytępi mączniaka agrestowego.

Kronika GDYŃSKA

Gdynia, dnia 19 maja 1938 roku.

Dyżur w nocy mają w bieżącym tygodniu następujące apteki:

Apteka Centralna, plac Kaszubski 10, telefon 26-40.
Apteka mgr. Grodzkiego, ul. Morska 155.
Apteka Bałtycka, ul. Śląska 42.
Apteka Nadmorska w Orłowie Morskim, ul. Orłowska.

——::——

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" mieści się: Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata), tel. 14 60.

——::——

Telefony: Straż pożarna 17-08, pogotowie ratunkowe 12-40, kom. policji 16-11.

——::——

REPERTUAR KIN:

Bajka: „Pat i Patachon" i „Czarny Hrabia".
Morskie Oko: „Księżniczka Cygańska".
Miraż Orłowo: „Mały Czarodziej".
Lido: „Dama na dwa tygodnie“.
Lily-Chylonia: „Jaśnie pan szofer“.
Polonia: „Zatańczymy“.
Zorza: „O czym marzą kobiety".

— **Utworzony tu został obywatelski komitet** powitania i przyjęcia wycieczki Słowaków, kórzy przybywają do Gdyni dnia 26 bm. statkiem „Batory". Program pobytu wycieczki przewiduje zwiedzenie portu i miasta oraz wzięcie udziału w obiedzie wydanym na jej cześć przez komitet obywatelski.

W obiedzie, który odbędzie się w sali KPW, weźmie również udział grupa włościan Słowaków, posłowie słowaccy, którzy przybywają do Gdyni na powitanie swych rodaków, parlamentarzyści polscy oraz przedstawiciele miejscowego społeczeństwa.

— **Dowozy ryb z własnych połowów do portu rybackiego.** W ciągu ubiegłego tygodnia dowieziono przez rybaków polskich z połowów pod Bornholmem 56.090 kg dorszy i 780 kg fląder.

— **Walne zebranie członków Morskiego Instytutu Rybackiego** odbyło się w Gdyni. Na zebraniu rozpatrywano sprawy działalności rocznej Morskiego Instytutu Rybackiego oraz sprawy budżetowe na rok 1938-39.

— **Rybacy zagraniczni doskonale zarabiają.** Według „Alesunds Avis“ z tegorocznych norweskich połowów sprzedano 30.000 bel suszonych ryb (Klippfisch) do Portugalii; partia ta ma być w bież. mies. załadowana do Lizbony.

— **W Pol. Związku Zachodnim** odbyło się uroczyste pożegnanie wiceprezesa związku dr. Kulikowskiego. Prezes Obwodu p. dyr. Andrzej Wachowiak wygłosił przy tej okazji przemówienie, podkreślając cele i zadania Polskiego Związku Zachodniego na terenie ziemi nadmorskiej oraz wielki udział, który brał w zrealizowaniu tych zadań p. dyr. Kulikowski na stanowisku wiceprezesa Obwodu Gdyńskiego P. Z. Z.

— **Zaprzysiężenie rzeczoznawców izbowych.** Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni p. Stanisław Tor zaprzysiągł w dniu 13 maja w obecności wiceprezesów Izby dr. Konrada Kasperowicza i inż. Alfreda Dziedziula w charakterze rzeczoznawców izbowych osoby następujące: mgr. Edwarda Garczyńskiego, w charakterze rzeczoznawcy dla produktów przemiałowych zbóż i Emila Mieszkowskiego, w charakterze rzeczoznawcy dla wełny surowej, brudnej i pranej na port i miasto Gdynię.

— **Posiedzenie Prezydium Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni.** W dniu 13 maja rb. odbyło się pod przewodnictwem prezesa Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, p. Stanisława Tora, posiedzenie Prezydium Izby, podczas którego szczegółowo omówiony został plan prac Izby na najbliższą przyszłość oraz sprawa organizacji pracy biura Izby.

— **Zarząd Powiatowy Związku Rezerwistów** w Gdyni zwołuje na dzień 22 maja 1938 r. „Powiatowy Zjazd Delegatów Kół Związku Rezerwistów powiatu Gdynia“, który odbędzie się w świetlicy Koła Zw. Rez. „Marynarzy“ w Gdyni, przy ul. Węglowej nr 23.

— **Duży statek w porcie.** W środę przyszedł z Londynu do portu gdyńskiego angielski statek pasażersko-towarowy „Nestor“, należący do firmy armatorskiej „Alfred Hold“ w Liverpool'u. Ss. „Nestor“ posiada 14.629 t. r. br., długość jego wynosi 171,6 m, szerokość 20,7 m, posiada również pomieszczenia na 135 pasażerów. Jest to jeden z największych statków, jaki dotychczas zawinął do portu gdyńskiego. Statek ten uruchomiony został na linii Gdynia — Daleki Wschód w związku z powiększeniem częstotliwości odjazdów na tym szlaku; dotychczas statki na linii Gdynia — Daleki Wschód odchodziły z Gdyni raz na miesiąc, obecnie zaś odchodzić będą co 14 dni.

— **Największy hydroplan świata w Rosji.** Statek „Southluze“, należący do Scantic Line, powrócił z Leningradu do Gdyni. Największy hydroplan świata, który statek ten wiózł z Ameryki, a który ubezpieczony był na milion dolarów, został wyładowany i zabrany przez bolszewików.

Nuncjusz brazylijski na polskim statku.

Z ostatniej podróży s/s „Kościuszki“.

Jak już donosiliśmy, we wtorek 17 bm. powrócił do Gdyni s/s „Kościuszko“, który przywiózł z Ameryki Południowej przedstawicieli 22 narodowości, w tym 124 Niemców brazylijskich.

S/s „Kościuszko“ opuścił Buenos Aires dnia 21 ub., żegnany przez **kilka tysięcy osób.** Napór żegnających był tak silny, że jedna z pań **zepchnięta została do wody** między molo a burtę statku. Molo wznosi się na kilka metrów ponad powierzchnię wody. **Tonącej uratował życie starszy marynarz Józef Rogowski,** który z pokładu statku opuścił się po linie odbijacza. Ratunek był utrudniony, gdyż znajdujący się na pokładzie pasażerowie rzucili się do burty i utworzyli zator, trudny w pierwszej chwili do opanowania. Kilka pasażerek, znajdujących się obok miejsca wypadku, **dostało ataku histerii** i siłą trzeba je było odciągnąć od burty.

Bohaterowi dnia zgotowali pasażerowie i publiczność owacje.

W Rio de Janeiro, gdzie wsiadła większość pielgrzymów, **kapitan E. Pacewicz podejmował herbatką JE. Arcybiskupa Rio de Janeiro Kardynała Sabastiao Lame'a** oraz jego świtę, a na pół godziny przed odjazdem przybył na statek **JE. Nuncjusz Apostolski w Brazylii, Kardynał Aloisi Masella.** Towarzyszący mu m. in. dziennikarze największego pisma brazylijskiego Anoite dokonali zdjęcia obu dostojników kościoła i kpt. Pacewicza.

Rocznicę **Konstytucji 3-go Maja** obchodzono na statku uroczystą Mszą św. na pokładzie. W dniu tym jedna z uczestniczek Kongresu wygłosiła do mikrofonu **przemówienie w języku portugalskim,** streszczając zasady i znaczenie Konstytucji 3-go Maja oraz walki narodu polskiego do chwili odzyskania niepodległości.

„Przez szczęśliwą okoliczność — mówiła m. in. — data 3-go maja jest również rocznicą pierwszej Mszy św., odprawionej na ziemi St. Cruz, gdzie stanęła noga pierwszych odkrywców obecnej Brazylii. Bracia Brazylijczycy i Polacy, za jakich się uważamy, daleko od ojczyzny wznieśmy modły do Boga, by **prosić Go o wielkość i powodzenie tych obu krajów“.**

Wieczorem odbył się bal, urozmaicony występem tanecznym sióstr 10-letniej Charlotte i 8-letniej Irmgard Schaaf z Sao Paulo. Wzruszającym było to, że rodzice młodocianych tancerek z pochodzenia Niemcy, zaproponowali ten występ, jako dowód, jak podkreślili, **gorącej sympatii dla Polski.** „W ten sposób — dodał ojciec — pragniemy dołączyć się do uczczenia waszego święta narodowego“.

„Krucjata Dobrej Pracy“ organizatorka pielgrzymki brazylijskiej do Rzymu i Budapesztu opuszczając pokład „Kościuszki“, wystosowała **niezwykle miły list do kapitana statku,** w którym wyraża podziękowanie za **„serdeczność, uprzejmość, gościnność i doskonałe traktowanie“.**

Pismo to podpisał w imieniu własnym i pielgrzymów **ksiądz Huberto Rhoden, dyrektor „Krucjaty Dobrej Pracy“ w Rio de Janeiro.**

Melduję posłusznie...

Gospodarze kaszubscy, członkowie **Polskiego Związku Zachodniego w Żelistrzewie,** opowiadają wręcz nieprawdopodobne historie, w które trudno uwierzyć, a które podajemy tylko z obowiązku dziennikarskiego w nadziei otrzymania merytorycznych wyjaśnień.

Otóż w Żelistrzewie urzęduje jakiś Niemiec, pan **von Kroków,** zarządca majątków p. von Bülow.

Chłopi nie mają gdzie paść bydła bo graf czy prinz von Bülow **zamiast gospodarzyć w Vaterlandzie** uprawia polską ziemię nad morzem. Wydzierżawia on łąki rolnikom, jednak nie wszystkim. **Np. członkom P. Związku Zachodniego — nie!** Wielkorządca von Kroków oświadczył Kaszubom z całą otwartością: **„Niech wam Związek Zachodni da łąki“** i — za „karę“ wydzierżawił je innym chłopom, oczywiście też Polakom, bo skąd by wziął Niemców, jednak tym co dotąd nie zapisali się do Związku Zachodniego. Innymi słowy **Niemcy w Polsce, na granicy Polski prześladują Polaków za polskość i obronę polskości!**

Ładny kawał.

Meldujemy o tym posłusznie **komu należy.**

——::——

— **Zamiast wieńca** na trumnę Roberta Wardowskiego, naczelnika urzędu pocztowego Gdynia 4, oddział P. P. W. Gdynia przekazał na FON kwotę 20 zł.

— **Wycieczka na Warmię i Mazury.** W dniu 5 i 6 czerwca br. (Zielone Świątki) odbędzie się wycieczka autobusowa na Warmię i Mazury dla członków P. T. K. i wprowadzonych przez nich gości. Trasa wycieczki: **Gdynia, Gdańsk, Elbląg** (bez zatrzymania), **Orneta** (Wormditt) — (staropruska stolica Warmii z kościołem farnym z XIV wieku, który obok katedry Fromborskiej stanowi najcenniejszy zabytek budownictwa gotyckiego na Warmii — najładniejszy na Warmii rynek z podcieniami), **Licbark** (Heilsberg) — (najładniej położone miasto na Warmii z dawnym zamkiem biskupim, który obok zamku malborskiego stanowi najcenniejszy zabytek budownictwa gotyckiego Krzyżaków), **Olsztyn** (siedziba regencji dla Mazur i Warmii południowej — ew. **zwiedzenie Gietrzwałdu,** słynnego miejsca odpustowego Warmii i Mazur), **Grunwald i Tannenberg** (mauzoleum Hindenburga), Ostróda (malowniczo położone miasto mazurskie nad jez. Drwęskim), **Malbork** (bez zatrzymania), **Gdańsk, Gdynia.**

Samobójstwo w hotelu „Polonia“ w Toruniu.

18 bm. o godz. 11 celnym wystrzałem z rewolweru w usta pozbawił się życia w restauracji hotelu „Polonia“ w Toruniu Jerzy Szczawiński, rzekomo pochodzący z Płocka. Policja prowadzi dochodzenia celem stwierdzenia, kim był samobójca i co było przyczyną tragicznego kroku.

Szczegóły zebrane przez naszego sprawozdawcę są następujące:

W dniu wczorajszym około godz. 7 rano przybył do cukierni „Pomorzanka“ pewien gość, którego zachowanie zwróciło uwagę obsługi. W ciągu dnia był w „Pomorzance“ kilka razy. Około godz. 13.30 siedząc przy kawie prosił portiera, by mu przyniósł cygara „Korona“ całe pudełko za 12 złotych. Portierowi dał banknot 50 zł i gdy żądane cygara przyniósł, w nagrodę dał mu 4 zł, a potem wdał się z nim w rozmowę. Powiedział, że umarł mu synek, którego fotografię pokazał portierowi. Kilkakrotnie potem pokazywał stołowym trzy kule rewolwerowe, które podrzucał, mówiąc: „Trzy kule jeszcze mam, trzy kule jeszcze mam“. Zachowanie dziwnego gościa niepokoiło stołowych i nawet obawiano się, iż w lokalu może stać się tragedia.

Mniej więcej około godz. 18.30 ten sam gość był w składzie konfekcji Zielińskiego przy ul. Różanej, gdzie kupił uniform dla szofera taksówki, którą przyjechał rzekomo z Płocka. Dla taksówki tej znalazł również garaż u p. Mikołajczyka przy ul. Grudziądzkiej.

Około godz. 21 przybyło do restauracji hotelu „Polonia“ towarzystwo, składające się z 2 pań, wojskowego i Szczawińskiego. Zjedli kolację, prowadząc spokojną rozmowę. Nosili się z zamiarem udania się na dalszą zabawę do kabaretu „Pod Orłem“. Po uregulowaniu rachunku, w momencie gdy portier podawał Szczawińskiemu kapelusz, ten szybkim i niespodziewanym ruchem wyciągnął rewolwer i celnym strzałem w usta pozbawił się życia. Śmierć nastąpiła natychmiast. Przy zmarłym znaleziono około 1300 zł gotówki.

Kim był samobójca i co było przyczyną targnięcia się na życie, ustalą dochodzenia. Jest to drugi wypadek samobójczy w hotelu „Polonia“ w Toruniu.

Kronika TORUŃSKA

Toruń, dnia 19 maja 1938 roku.

Nocny dyżur pełnią apteki:

Pod Lwem — Śródmieście.
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście.
Pod Łabędziem — na Mokrem.
Nadwiślańska — Jakubskie Przedmieście.

——::——

Pogotowie straży pożarnej tel 12-44.

——::——

Pogotowie ratunkowe tel. 19-91.

——::——

Telefon nr 14-46 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego“ w Toruniu.

——::——

REPERTUAR KIN:

Aria: „Niewidzialne małżeństwo".
As: „Bengalski tygrys“.
Mars: „Pobrali się za wcześnie“.
Świt: „Żółty skarb“.

— **Apel komendy grodzkiej Fed. P. Z. O. O. i Zw. Rez.** Zawiadamia się Podof. Rez. Koła Toruń i Podgórz, Zw. Rez. Koła Toruń i Podgórz, Placówki Powst. i Woj. OK VIII, że ostre strzelanie odbędzie się 22 bm. na Rudaku. Zbiórka o godz. 7 przed halą PW Toruń. Stawiennictwo, możliwie w mundurach organizacyjnych, obowiązkowe.

— **Koncerty publiczne orkiestr wojskowych.** Począwszy od 19 bm. co czwartek w godz. od 17—18.30 odbywać się będą koncerty publiczne orkiestr wojskowych na plantach przy Al. 700-lecia według podanej niżej kolejności: orkiestra miejsc. pułku piechoty 19 maja, 2, 16, 30 czerwca, 14, 28 lipca, 11, 25 sierpnia br., — miejscowy baon saperów 26 maja, 9, 23 czerwca, 7, 21 lipca, 4, 18 sierpnia br.

— **Uzupełniamy.** Proszeni jesteśmy o podanie, iż do zarządu okręgu pom. LMK wybrany został na zjeździe, odbytym w ub. niedzielę dyr. Rozgłośni Pomorskiej p. Pawłowicz, którego nazwisko omyłkowo zostało opuszczone w spisie zarządu okręgu.

— **Najechanie.** L. Jankowiak, zam. przy ul. Słowackiego w Toruniu, jadąc rowerem najechał na 4-letnią Józefę Szulc w Ostaszewie, przez co spowodował złamanie prawej nogi.

Żydzi wynajmują zbirów do bicia pikietujących ich składy.

Toruń, 19. 5. Od dłuższego czasu Polski Zw. Zach. przeprowadza na całym Pomorzu akcję anty-żydowską, w której ostrzega społeczeństwo przed niebezpieczeństwem żydowskim.

Na ulicach miasta niemal przy każdym sklepie żydowskim stoi młody człowiek, który każdej osobie wchodzącej do sklepu żydowskiego wręcza ulotkę propagującą wyłącznie handel polski.

Żydzi wściekają się. Najpierw interweniowali u odnośnych władz, które jednak nic nie mogły zrobić, a to ze względu na to, że pikietujący zachowywali się zupełnie poprawnie.

Później żydzi chwycili się innego sposobu, a mianowicie zaczęli pikietujących obrzucać stekiem obelżywych wyzwisk. Lecz i na to pikietujący nie reagowali.

Doprowadzeni tym żydzi do ostateczności, chwycili się terroru. Wynajęli zbirów, którzy za pieniądze zaczęli zaczepiać pikieciarzy a nawet bić ich.

Ostatnio takie wypadki wydarzyły się w dwóch miejscach.

Przy ul. Szczytnej **żyd Goldfarb, właściciel składu obuwia wynajął zbirów, którzy pobili pikietującego przed sklepem p. Mireckiego.** Drugi wypadek **wydarzył się na Nowomiejskim Rynku przed sklepem Ryfki Kaczmarek. Przebieg jego był jednak bardziej bezczelny i oburzający od wypadku pierwszego.**

Do p. Urbana, stojącego spokojnie z ulotkami P. Z. Z. podeszło trzech osobników o bardzo podejrzanym wyglądzie, z których jeden uderzył p. U. w twarz. Gdy napadnięty usiłował się bronić, jeden z nich wyciągnął nóż. Przed sklepem zrobiło się zbiegowisko. Stwierdzono na policji, że napastnikami są znani awanturnicy karani już przez sądy i to: A. Wadziński z ul. Batorego 83, B. Wadziński z ul. Stromej i Jan Iwański z Osiedla na Wrzosach.

Usiłowane samobójstwo.

17 bm. na Bydgoskim Przedmieściu przy ul. Słowackiego w mieszkaniu p. Zofii J. usiłowała popełnić samobójstwo Irena Szymałówna, zam. w Poznaniu, na Placu Karmelickim 1, m. 24. Wymieniona przybyła do p. J. z prośbą, aby ta wstawiła się za nią do syna, który nie chce pojąć ją za żonę.

P. J. odpowiedziała, że nic w tej sprawie zrobić nie może i nie chce, gdyż syn jako dorosły sam wie co robi. Wówczas Szymałówna wyciągnęła z torebki żyletkę i przecięła sobie żyły u rąk. Karetką przewieziono ją do szpitala miejskiego. Rany okazały się niegroźne i niebezpieczeństwo jej życiu nie zagraża.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 19 maja 1938 roku.

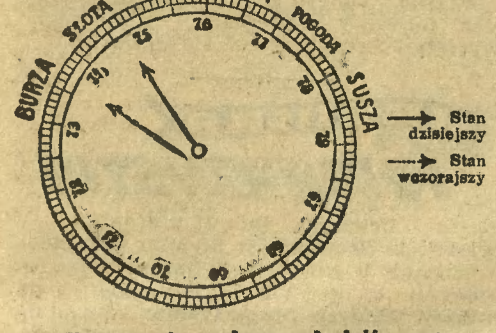
KALENDARZYK

Dziś: Piotra Celestyna p.
Jutro: Bernardyna Seneńskiego.
Wschód słońca o godzinie 3.59.
Zachód słońca o godzinie 19.54.

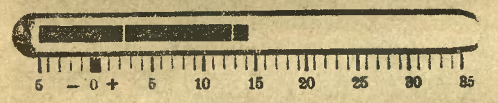
Stan pogody.

NIECO CHŁODNIEJ.

Ciepłe powietrze kontynentalne, które od dłuższego czasu zalegało Polskę, jest intensywnie wypierane przez chłodne polarno-morskie, napływające z zachodu. Silne i porywiste wiatry są właśnie wynikiem ścierania się tych dwóch różnorodnych mas powietrza. Pas graniczny pomiędzy tymi samymi wczoraj w godzinach popołudniowych przebiegał wzdłuż linii: Gdynia — Warszawa — Tarnobrzeg, powodując w dzielnicach zachodnich wzrost zachmurzenia i ochłodzenie. Temperatura o godz. 14 wahała się tam w granicach od 25 do 28 st. Dziś rano w Bydgoszczy znowu pogodnie. Przewidywany przebieg pogody: Pogoda o zachmurzeniu zmiennym z przelotnymi deszczami. Chłodniej (temperatura w ciągu dnia około 15 st.). Skłonność do burz przeważnie w dzielnicach wschodnich.

Termometr wskazywał dziś rano

DYŻURY NOCNE APTEK
od 16—22 maja 38 r.:

1) Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska, tel. 3204.
2) Apteka Staromiejska, ulica Długa, telefon 3309.
3) Apteka przy Bielawach, ul. Gdańska, telefon 1467.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

— **MUZEUM MIEJSKIE przy Rynku im. Marsz. Piłsudskiego** — otwarte codziennie od godz. 9—16, w niedziele i święta od godziny 11—14. Obecnie w Muzeum **wystawa prac artystów bydgoskich** ze zbiorów Muzeum Miejskiego.

— **MUZEUM MIEJSKIE — Bielawki,** ul. Br. Pierackiego 8, otwarte codziennie od godz. 11—18. Obecnie wystawy: **dzieł Artura Grottgera** oraz **„Wystawa Darów"**: obrazy L. Wyczółkowskiego i rzeźby Konstantego Laszczki.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Codziennie do niedzieli włącznie cieszy się w dalszym ciągu dużym powodzeniem komedia Laszlo **„W PERFUMERII"**, w doskonałym wykonaniu całego niemal zespołu.

W pełnych próbach **„WESOŁY MEZALIANS"**, świetna komedia Berstla w opracowaniu reżyserskim K. Koreckiego.

Jedyny występ operetki bydgoskiej. W niedzielę, dnia 22 bm. o godz. 16 po cenach zniżonych odbędzie się jedyny i nieodwołalnie pożegnalny występ czołowych artystów naszej operetki, którzy odtworzą główne postacie w głośnej operetce Granichstadtena pt. **„ORŁOW"**. W niedzielę zatem będziemy mieli możność zachwycać się głosem i grą pp.: Carnero, Wańskiej, Chrzanowskiego, Domosławskiego, Wawrzkowicza, Tatrzańskiego i in. Orkiestra symfoniczna „pułku murowanego". Pozostałe bilety do nabycia w kasie teatru.

— **Staraniem Ogniska I i II K. P. W. w Bydgoszczy,** odbyła się dnia 12 bm. w świetlicy przy ulicy Zygmunta Augusta uroczysta akademia ku czci Marszałka Piłsudskiego, w trzecią rocznicę jego zgonu. Do licznie zebranych kolejarzy i ich rodzin podniosłe przemówienie wygłosił kpt. Kulwieć. Po przemówieniu orkiestra KPW. odegrała poważne utwory Händla. Na całość programu złożyły się jeszcze: solo fortepianowe w wykonaniu p. Wandy Nowak i śpiew p. Wawrzyńskiej. Akademię zakończono wspólnym odśpiewaniem „Boże coś Polskę".

Wielki dom mieszkalny uratowany przed zniszczeniem.

Niezwykła sprawność bydgoskiej straży pożarnej.

Bardzo groźny pożar wybuchł w wczorajszą środę o godz. 6 po południu na poddaszu wielkiego 4-piętrowego domu mieszkalnego **przy ul. Śniadeckich 39** obok firmy spedycyjnej „Rawa". Pierwsi zauważyli wydobywające się płomienie z luk poddasza wspomnianej nieruchomości od strony podwórza **pracownicy firmy Hartwig,** którzy natychmiast zaalarmowali straż pożarną. Dopiero znacznie później zauważyli pożar mieszkańcy domu, którzy zaalarmowali straż w chwili, gdy była już w drodze na miejsce pożaru. Tylko dzięki wczesnemu zaalarmowaniu straży przez personel Hartwiga, jak i dzięki zdumiewającej sprawności naszej straży dało się uchronić dom przed większym zniszczeniem i przerzuceniem się płomieni wskutek silnego wiatru na inne sąsiednie domy.

Z chwilą przybycia straży **z trzema wozami** pod kierownictwem **dzielnego komendanta p. Woźnirskiego,** który kierował akcją, pożar wyglądał bardzo groźnie i wielkie kłęby dymu dostały się otworami na ulicę. Lokatorzy najwyższego piętra zaczęli wobec grozy sytuacji wynosić pościel i inne ruchomości. Tymczasem strażacy wyciągnęli wielką drabinę mechaniczną powyżej czwartego piętra i w przeciągu jednej minuty znaleźli się na dachu, operując dwoma wężami. Jak się okazało, tylko część dachu, przeszło 50 m. kw. objęta była pożarem, lecz wobec silnego wiatru trzeba było osłonić sąsiednie domy. Po półgodzinnym zmaganiu się z groźnym żywiołem udało się pożar opanować, po czym strażacy przez dłuższy czas zajęci byli wyrębywaniem części dachu. Stwierdzono, że przyczyną pożaru była wadliwa konstrukcja budowlana, a mianowicie zaprószyła się od ognia znajdująca się w kominie belka, od której z biegiem czasu odleciał tynk.

Gdyby pożar wybuchł w nocy, przybrałby straszniejsze rozmiary i niewątpliwie pociągnąłby za sobą ofiary w ludziach. Paliła się bowiem część dachu nad klatką schodową i mieszkańcy nie mieliby możności opuszczenia mieszkań. Tak więc na szczęście pożar wybuchł wcześniej i straż w czas zaalarmowana opanowała groźną sytuację. Straty są stosunkowo nieznaczne. Dom mieszkalny przy ul. Śniadeckich 39 stanowi własność pp. Kowalskiej, Metelskiego i Walczaka, a zajmowany jest przez 20 lokatorów.

Nowe władze Giełdy Zbożowo-Towarowej w Bydgoszczy.

Dnia 6 maja br. odbyło się posiedzenie Rady Giełdowej z udziałem nowozatwierdzonych członków Rady Giełdowej i ich zastępców, przez p. ministra Przemysłu i Handlu, a wybranych w wyborach uzupełniających dnia 26 marca 1938 r.

Rada Giełdowa po załatwieniu spraw bieżących, a to przyjęciu nowych członków i uczestników, dopuszczeniu ich pełnomocników oraz skreśleniu członków i uczestników, przekazaniu prawa przyjmowania uczestników Prezydium Rady oraz powołania stałej Komisji Kwalifikacyjnej dla oceny wniosków na uczestników, dokonała wyboru prezydium Giełdy.

Na prezesa wybrano jednomyślnie ponownie p. Edmunda Baiera, z kurii przemysłowej, na wiceprezesów jednomyślnie ponownie pp. Stefana Radzimińskiego z kurii rolniczej i Stanisława Stolpego z kurii handlowej.

Rada Giełdowa wybrała Komisję Dyscyplinarną, do której w charakterze członków weszli pp. Władysław Kuta, Jan Nowicki, Leon Duszyński, Jan Głowiński i Gustaw Wodziński. Ponadto Rada Giełdowa wybrała w podwójnej liczbie kandydatów na członków Komisji odwoławczej do zatwierdzenia przez Pana Ministra Przemysłu i Handlu.

W tym samym dniu odbyło się konstytucyjne zebranie członków Komisji Rozjemczej i Komisji Rewizyjnej. W Komisji Rozjemczej wybrano jednomyślnie na prezesa p. Stanisława Stolpego, na wiceprezesów pp. Władysława Kutę i Włodzimierza Junka. W Komisji Rewizyjnej wybrano na przewodniczącego p. Zygmunta Krawczaka, na zastępcę przewodniczącego p. Albina Wolnikowskiego, a na sekretarza Komisji p. Bernarda Schwarza.

Z życia „Sokoła" Gniazda Żeńskiego w Bydgoszczy.

Ostatnie zebranie plenarne Gniazda w dniu 11 bm. poprzedziła krótka akademia żałobna z okazji 3-ciej rocznicy śmierci I. Marszałka Polski, którą zagaiła I. wiceprezeska p. prof. Albrychtowa w obecności licznie zebranych członkiń Gniazda oraz delegacji Gniazd I., III., V., VII. i Fordonu.

Pan prof. Góralczyk w krótkich lecz bardzo żywych słowach przedstawił wyjątki życiorysu ofiarnej, znojnej i pełnej poświęcenia pracy tego wielkiego męża stanu i budowniczego Polski Józefa Piłsudskiego.

Okolicznościową deklamację wygłosiła Staśka Albrychtówna.

W drugiej części zebrania nastąpiły komunikaty Zarządu dot. zlotów, kursów, zawodów i kwest ulicznych. Udział w zlocie okręgowym, przypadającym 22 bm. wszystkich członkiń jest bezwzględnie konieczny. Zlot we Lwowie, z okazji 20 rocznicy odsieczy Lwowa ma na celu złożenie hołdu poległym i żyjącym jeszcze obrońcom Lwowa, a przede wszystkim ma zadokumentować ukraińcom nasze siły. Stąd też apel: Kto może, kogo stać na to, niech jedzie do Lwowa na zlot.

Kursy sokole, jak i kursy PW. będą obesłane przez członk. Gniazda. Wyznaczono kwestarki do zbiórki ulicznej na rzecz oświaty żołnierza i biednych dzieci przystępujących do I Komunii św. w par. farnej. Kwesta na rzecz Sokolstwa odbędzie się w czerwcu, w której wszystkie członkinie obowiązane są brać udział.

W wolnych głosach zaprojektowana została wycieczka do Koronowa, omówiono dużo spraw aktualnych, które kolejno zostaną realizowane.

— **Dyr. B. O. Caritas,** ks. dr. Łuczak, wyjechał na dwumiesięczny urlop.

— **Nowy zarząd Aeroklubu Bydgoskiego** ukonstytuował się w następującym składzie: prezes gen. brygady Grzmot-Skotnicki, I wiceprezes inż. Getler-Girtler, II wiceprezes inż. Stabrowski, sekretarz kpt. Kiewnarski, skarbnik dyr. Wierzbicki z Banku Gospodarstwa Krajowego; poza tym należą do zarządu pp. Nowak i sędzia Matecki. Referat finansowy objął dyr. Wierzbicki, a jako zastępca inż. Bernaczyk; referat budowlany — kpt. Sypniewski i dyr. Matuszewski; referat szkoleniowy — kpt. Kiewnarski; referat szybowcowy i spadochronowy — inż. Stabrowski i Piotr Stachowski. Aeroklub bydgoski przystąpi do zmontowania własnego hangaru, który będzie mógł pomieścić 6 maszyn „R. W. D. 8". Termin wykończenia hangaru ustalono na dzień 1 lipca br. Obok hangaru stanie w Biedaszkowie budynek administracyjny, w którym mieścić się będą: biuro, poczekalnia i warsztaty. Z chwilą wykończenia hangaru Aeroklub Pomorski przydzieli tutejszemu Aeroklubowi odpowiedni tabor lotniczy. Zarząd Aeroklubu postanowił zorganizować w czerwcu wielką imprezę propagandowo-lotniczą.

— **W związku z naszą notatką pt. „Firmy LOPP nadużyto do propagandy sekciarstwa"** doniósł nam zarząd obwodu miejskiego LOPP, że ingerował natychmiast i zawiesił cały zarząd koła wilczackiego LOPP, wyznaczając komisarza do przeprowadzenia dochodzeń oraz zwołania walnego zgromadzenia członków i wyboru nowych władz koła.

Diamentowe gody obchodzą dzisiaj...

ANDRZEJ I ANTONINA DĄBROWSCY.

Dnia 19 maja rb. mija 60 lat od chwili ślubu p. Andrzeja Dąbrowskiego z panią Antoniną z Wirwickich, obojga rodem z Żołędowa pow. bydgoskiego. Owocem tego szczęśliwego małżeństwa było dziesięcioro dzieci, z których dożyło diamentowych godów swoich rodziców tylko pięcioro (syn i 4 córki). Wnuków mają zacni staruszkowie 19, prawnuków 3. Połowę życia spędzili dzisiejsi jubilaci w Żołędowie, 10 lat ciężko pracowali na chleb — na obczyźnie, powracając do kraju 1920 r.; odtąd mieszkają w Bydgoszczy przy ulicy Nakielskiej 127, należąc bez przerwy do obozu chrześcijańsko-narodowego (obecnie Stronnictwo Pracy koło Wilczak-Okole).

Warto też tutaj podać wiek pary jubilatów: mąż liczy 85, małżonka 80 lat, oboje są zdrowi i z losu zadowoleni, chociaż skromną tylko pobierają rentę starczą.

Do licznych gratulantów przyłącza się nasza redakcja, zaliczając państwa Dąbrowskich do swoich najwierniejszych abonentów od roku 1907 począwszy.

Przyjaciół i znajomych zawiadamia się, że w niedzielę dnia 22 maja o godzinie 6-tej rano odprawione zostanie na intencję jubilatów Msza św. w kościele św. Trójcy.

Wieczór Wyspiańskiego.

W czwartek, 19 bm. odbędzie się o godzinie 20 w auli Miejskiego Gimnazjum im. Kopernika **„Wieczór Wyspiańskiego".** Będzie to piętnasty i ostatni w tym sezonie „czwartek literacki" Rady Artystyczno-Kulturalnej, zorganizowany w hołdzie wielkiemu poecie Młodej Polski.

W programie najcelniejsze fragmenty z „Wesela", „Akropolis", „Nocy Listopadowej", „Kazimierza Wielkiego" oraz wiersze, w wykonaniu artystów Teatru Miejskiego: pp. Stefana Drewicza, Lucjana Dytrycha, Kazimierza Koreckiego, Jana Leśniowskiego i Mieczysława Serwińskiego oraz zespołu młodzieży Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego i Miejskiego Gimnazjum Męskiego im. Kopernika. Układ i reżyseria Stefana Drewicza.

Wieczór ten, jak wynika z programu, poświęcony jest wyłącznie twórczości poetyckiej wielkiego poety. Rada Artystyczno-Kulturalna pragnąc jednak choćby poglądowo zapoznać zebranych również z twórczością malarską Wyspiańskiego, przeznaczyła **do bezpłatnego rozlosowania 50 artystycznych plansz, przedstawiających najcelniejsze prace tego wielkiego artysty,** ofiarowanych bezinteresownie przez zakłady graficzne „Biblioteka Polska" w Bydgoszczy. W losowaniu biorą udział wszystkie sprzedane bilety, które należy zachować do końca wieczoru.

— **Tanie wakacje w górach i nad morzem** przygotowała dla swych członkiń i ich rodzin organizacja P. W. Kobiet, urządzając w bieżącym roku w czasie od 1 czerwca do końca września obozy wypoczynkowe w Istebnej (Beskidy) i Pierwoszynie (nad morzem). Za umiarkowaną opłatą znajdą tam panie doskonałe warunki zdrowotne, dobre odżywienie i możność uprawiania różnych sportów. Zniżki kolejowe 75% zapewnione. Wszelkich informacji udziela i zgłoszenia nowych członkiń przyjmuje sekretariat koła OPWK we wtorki, środy i piątki od godz. 18—19 po 20 bm. przy ul. Jagiellońskiej 7. (9276

Bydgoskie Koleje Powiatowe.

Rozkład jazdy ważny od 15 maja do 11 września 1938 r.

Odjazd poc. z Bydgoszczy w niedz. i święta do:

Koronowa 8.10, 11.05 13.20x, 17.00xx, 20.20, 21.00 23.35
Wierzchucina 9.30, 22.25.
Opławca i Smukały 8.10, 8.25W, 9.30, 10.30W, 11.05, 12.20, 13.20, 14.20, 15.45, 17.00 18.50, 20.20, 22.00, 23.35
Smukały Dolnej 8.25W, 10.30W, 14.20, 18.50.
Odjazd z Koronowa do Bydgoszczy: 6.30, 7.50xx, 11.10, 14.30x, 18.30x, 20.00, 22.05.

w dni powszednie do:

Koronowa 8.10, 11.05, 13.20x, 15.05,*+, 17.00xx 20.20.
Wierzchucina Król. 11.45*, 14.00*, 15.45**, 19.35*.
Wąwelna 14.00, 19.35.
Opławca i Smukały 8.10, 8.25W 11.05, 11.45*, 13.20, 14.00*, 15.05*+, 15.45**, 17.00, 20.20.
Smukały Dolnej 8.25W.
Odjazd z Koronowa do Bydgoszczy: 5.50*†, 6.30 7.50xx, 11.10, 14.30x, 18.30x.

Objaśnienie znaków: * Pociągi kursują w środy i soboty. *+ Pociągi kursują w soboty. ** Pociągi kursują w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki. W **Pociąg popularny kursuje codziennie.** Wyjazd z Bydgoszczy **o godz. 8.25** a oprócz tego w niedzielę i święta o godzinie 10.30. Przy przejazdach tymi pociągami, pasażerowie korzystają ze zniżki 50% od biletów normalnych. Powrót może nastąpić tego samego dnia dowolnym pociągiem. x Oznacza połączenie z Koleją Państwową w Koronowie do Tucholi wzgl. z Tucholi. xx Oznacza połączenie z Koleją Państwową w Koronowie do Pruszcz Bag. względnie z Pruszcz Bagienica. (8837

Uwaga: Urzędnicy Państwowi i urzędnicy samorządu terytorialnego oraz członkowie ich rodzin (to zn. żona i dzieci do lat 18) oraz młodzież szkolna korzystają z zniżki w wysokości 50% za okazaniem legitymacji służbowej lub szkolnej

Stan wody w Wiśle,
z dnia 18 maja 1938r. Kraków — 2.53, (0.00), Zawichost + 1.89, (1.93), Warszawa + 1.83, (2.10), Płock + 1.60, (0.00), Toruń + 1.96, (1.54), Fordon + 1.83, (1.50), Chełmno + 1.60, (1.38), Grudziądz + 1.68, (1.58), Korzeniewo + 1.75, (1.73), Piekło + 1.00, (1.00), Tczew + 1.06, (1.09), Einlage + 2.40, (2.35), Schievenhorst + 2.56, (2.54).
Temperatura wody + 15.6. (Liczby w nawiasach przedstawiają stan wody z dnia poprzedniego).

BYDGOSKA GIEŁDA
ZBOZOWO - TOWAROWA

Notowano za 100 kg. z dnia 18. V. 1938 r.

Zboża

Pszenica I 748 g/l 25,00—25.50, II 726 g/l 24.00—24,50, Żyto 20,50—20,75: 00 ton 00,00, Jęcz. brow. 00,00—00,00, jęcz. 673—678 g/l 18,00—18,25 jęcz. 644—650 g/l 17,75—18,00 Owies zadeszczony 17,75—18,25.

Przetwory młynarskie.

Mąka pszenna gatunek I wyciągowa 0—30% wł. w. 45,00—46,00, mąka pszenna gat. 0—50% wł. w. 40,50—41,50, mąka pszenna gatunek I A 0—65% wł. worek 38,50—39,50; mąka pszenna gatunek II 30—65% wł. w. 00,00—00,00; mąka pszenna gat. II A 50—65% wł. w. 00,00—00,00, mąka pszenna gat. III 65—70% wł. w. 00,00—00,00 mąka pszen razowa 0—95% wł. w. 32,50—33,00. Mąka żytnia gat. I 0—65% wł. w. 30,50—31,00; mąka żytnia razowa 0—95% wł. w. 26,00—27,00. Mąka żytnia 70% eksport (dla W. M. Gdańska) 30,00—30,50. Otręby pszenne miałkie stand. 13,50—14,00, Otręby pszen. średnie 14,00—14,50; Otręby pszenne grube 15,25—16,00; Otręby żytnie z przemiału stand. 13.75—14.50, Otręby jęcz. 13,00—13,75; Kasza jęczm. kraj. wł. w. 25,50—26,00, kasza jęczmienna, pęczak wł. w. 25,50—26,00, kasza jęczmienna perłowa wł. w. 36,00—37,00.

Strączkowe, oleiste, koniczyny, nasiona i in.

Groch polny 23,00—25,00; Groch Wiktoria 22,00—25,00, Groch zielony (Folger) 23,50—25,50. Wyka jara 20,50—21,50, Peluszka 22,50—23,50; Łubin żółty 13.00—13.50, Łubin niebieski 12,75—13,25, Seradela 32,00—35,00, Rzepak jary b. w. 00,00—00,00, Rzepak ozimy bez worka 51,00—53,00; rzepik ozimy bez worka 49,00—50,00; Siemię lniane 49,00—52,00; Mak niebieski 000,00—000,00, Gorczyca 34,00—37,00, Koniczyna czerw. bez kan. o czyst. 97% 130,00,—140,00 Koniczyna biała bez kan, o czyst. 97% 210,00—230,00; Koniczyna szwedzka 230,00—245,00, Koniczyna żółta odłuszczona 85.00—95,00, Przelot 95,00—105,00; Rajgras 85,00—90,00; Tymotka czyszczona 35,00—40,00.

Artykuły pastewne i inne.

Makuch lniany 22,75—23,25; makuch rzepakowy 16,75—17,50; makuch słonecznikowy 40/42% 18,75—19,75; śrut soja 23,25—23.50; ziemniaki pom. 3,00 - 3,50; ziemniaki nadnoteckie 0.00—0,00; ziemniaki fabryczne kg. % 00.00,0—00,00.0; ziemniaki sadzeniaki 4,00—5,50; płatki ziemniaczane 00,00—00,00, wytłoki buraczane suszone 0,00—0.00; słoma żytnia luzem 0,00—0,00 ; słoma żytnia prasowana 6,50;—6,75, siano nadnoteckie luzem 8,00—8,50; siano nadnoteckie prasowane 9,00—9,50.

BANK POLSKI PŁACIŁ W DNIU 19. 5. 38:

dolary amerykańskie	5,27
dolary kanadyjskie	5,24
funty szterlingów	26,33
franki szwajcarskie	120,85
franki francuskie	14,63
belgi belgijskie	89,30
liry włoskie	21,60
floreny holenderskie	292,85
korony czeskie	10,—
marki niemieckie	93,—
guldeny gdańskie	99,75

Losowanie 4-procentowej Pożyczki Konsolidacyjnej z 1936 r.
(Dokończenie)

Po 10.000 zł na nry: 238 1885 4128 4605 5017 6366 7718 7920 8395 9057 9091 9173 9179 9459 9607 11004 11577 12051 12562 13205 14335 15024 16018 16288 16604 16689 16916 21367 21562 22418 22629 23207 24175 25105 25231 25290 25365 25963 26149 26183 26510 27002 27929 30020 30045 30328 30384 30745 31053 32194 41835.

Po 5.000 zł na n-ry: 861/2 2073/74 2533/34 3601/2 4473/74 5599/560 5739/40 8811/12 9739/40

Po 1.000 zł na n-ry: 1681/90 5341/50 6581/90 14771/80 18821/830 24641/650 31041/50 36401/410 39971/980

Po 500 zł na n-ry: 2741/60 3701/20 45101/120 48301/320 52301/320

Po 100 zł na n-ry: 18001/100 176601/700 204901/205000 225001/100 251701/800 255601/700 282901/283000 356901/357000 380001/100 383001/100 451001/100 455801/900 462701/800 497001/100 535701/800 585801/900 595601/700 624101/200 679701/800 682401/500 765801/900 786801/900

Po 50 zł na n-ry: 35801/36000 98401/600 132601/800 152201/400 257401/600 292601/800 386601/800 507401/600 560801/561000 593201/400 885801/886000 1043801/1044000 1047801/1048000 1266601/800.

Zidentyfikowano zwłoki mężczyzny.

Jak pisaliśmy w numerze wczorajszym, znaleziono w lesie pod Maksymilianowem zwłoki mężczyzny z nożem wbitym w sercu. W godzinach południowych udało się stwierdzić nazwisko samobójcy, którym jest **25-letni stolarz Erwin Klesiński, syn ślusarza, zam. przy ul. Śląskiej 41.** Klesiński oddalił się w dniu 23 marca z domu i po 8 dniach przysłał do rodziców pocztówkę z Brześcia a potem już nie dał znaku życia. Cierpiał on podobno na melancholię.

Wysokie odznaczenie dr. Jana Baty.

W dniu święta pracy w Jugosławii odbyły się w Borowie, siedzibie tamtejszych zakładów firmy Bata, wielkie uroczystości, które zgromadziły około 25.000 uczestników.

Uroczystości uświetnił przedstawiciel regentą Pawła minister oświaty Madaraczewicz przemówieniem, w którym podkreślił wielkie dzieło, które jugosłowiańska Spółka Bata dokonała **dla gospodarczego, społecznego i kulturalnego podniesienia jugosłowiańskiego ludu.** W dowód uznania i docenienia tego dzieła i zasług dr. J. A. Baty, **minister udekorował obecnego tam p. Batę najwyższym jugosłowiańskim odznaczeniem, orderem św. Sawy I klasy.**

SPORT

Piorunujące zwycięstwo Kolczyńskiego
w meczu bokserskim Europa-Ameryka.

Chicago, 19. 5. godz. 9.30 (PAT). **Dziś nad ranem odbył się w Chicago mecz bokserski reprezentacyj Ameryki i Europy. Zwycięstwo w stosunku 5:3 według punktacji amerykańskiej, a 10:6 według punkt. europejskiej, odniosła drużyna amerykańska.**

Jedyny z Polaków, Antoni Kolczyński, startujący w barwach Europy, odniósł wspaniały sukces, bijąc swego przeciwnika, Jimmy Omally przez k. o. w pierwszej rundzie.

Już po kilku pierwszych wymianach ciosów, Amerykanin znalazł się na deskach do 8-miu. W następnej minucie piorunujący cios Polaka powalił Amerykanina na łopatki. Sędziowie ogłosili Kolczyńskiego zwycięzcą przez k. o.

Licznie zgromadzona Polonia amerykańska zgotowała Kolczyńskiemu niebywałą owację.

Bliższe szczegóły meczu dotąd nieznane.

(Nie ulega wątpliwości, że gdyby do drużyny europejskiej wstawiono więcej Polaków — remis, lub nawet zwycięstwo Europy nad Ameryką byłoby możliwe. — Red.).

Międzyokręg. zawody lekkoatletyczne pań i panów
Warszawa—Pomorze.

W dniach 25 maja o godz. 18,00 i 26 maja o godz. 11,30 rozegrane zostanie pierwsze międzyokręgowe spotkanie lekkoatletyczne pań i panów Warszawa — Pomorze w Bydgoszczy.

Skład reprezentacji Pomorza:

Panowie: 100 m: Dunecki, Kocon (rez. Balcerowiak), **400 m:** Kocon, Hocheisel (rez. Tietze), **800 m:** Tietze, Ewert (rez. Wasilewski), **3000 m:** Kramek, Wasilewski (rez. Szyperski), **110 pł.:** Dunecki, Kaszubowski (rez. Kulecki), **4×100:** Dunecki, Balcerowiak, Kocon, Stanisławski (rez. Barczak). **4×400 m:** Kocon, Hocheisel, Tietze, Dunecki (rez. Rietzke), **skok w dal:** Kaszubowski, Balcerowiak (rez. Rietzke), **wzwyż:** Kalinowski, Siebert (rez. Borajkiewicz), **tyczka:** Gierszewski, Kalinowski (rez. Szulwic), **kula:** Siebert, Krygier (rez. Zieliński), **dysk:** Zieliński, Drzycimski (rez. Krygier), **oszczep:** Mikrut Fr., Kalinowski (rez. Mikrut Wł.), **młot:** Więckowski, Kiełpikowski (rez. Kordas).

Panie: 60 m: Książkiewiczówna, Felska (rez. Gawrońska), **100 m:** Książkiewiczówna, Gawrońska (rez. Ziółkiewiczówna), **800 m:** Mąkówna, vacat (rez. Stawska), **80 pł.:** Felska, Romanowska (rez. Stawska), **4×100 m:** Książkiewiczówna, Felska, Gawrońska, Ziółkiewiczówna (rez. Romanowska), **skok w dal:** Marcysiakówna, Felska, (rez. Książkiewiczówna), **skok wzwyż:** Wiśniewska, Felska (rez. Tollkmitówna), **dysk:** Gackowska, Malanowska (rez. Krygierówna), **kula:** Skrzypnikówna, Krygierówna (rez. Gackowska), **oszczep:** Malanowska, Gackowska (rez. Pastwówna).

Zaszczytny wynik reprezentacji Śląska z wicemistrzem Anglii.

Z górą 35 tys. widzów przyglądało się walce Ślązaków z Anglikami.

Katowice. Rozegrany wczoraj w Wielkich Hajdukach mecz piłkarski pomiędzy reprezentacją Śląska a wicemistrzem Anglii Wolverhampton Wanderers zakończył się wynikiem remisowym 4:4 (3:3). Dla Śląska trzy bramki zdobył Wilimowski, a jedną Wodarz, dla Anglików Wright zdobył 2 bramki, Kircham i Mc Guire po jednej.

Występ Anglików wywołał na Śląsku niebywałe zainteresowanie i mimo dnia powszedniego zgromadził na boisku w Wielkich Hajdukach z górą 35 tysięcy widzów.

Mecz należał do nader emocjonujących. Wpłynęła na to doskonała gra Polaków w pierwszej części zawodów, zwłaszcza w ataku, który miał jeden z dobrych swych dni. Ton całej grze nadawał Wilimowski, będący w doskonałej formie.

Anglicy na ogół nie zawiedli pokładanych nadziei. Pokazali grę na wysokim poziomie technicznym oraz taktycznym.

IRLANDIA ZREMISOWAŁA Z CZECHOSŁOWACJĄ.

Praga. W środę rozegrany został w Pradze czeskiej wobec 20 tysięcy widzów międzypaństwowy mecz piłkarski pomiędzy reprezentacją Irlandii i reprezentacją Czechosłowacji. Zawody zakończyły się wynikiem nierozstrzygniętym 2:2 (1:1).

Wśród Irlandczyków wyróżnił się przede wszystkim obrońca Goerman, a w ataku Davis. Na ogół Irlandczycy grali zbyt ostro.

MISTRZOSTWO ŚWIATA W SZERMIERCE ZDOBYŁY WŁOCHY.

Praga. Na szermierczych mistrzostwach świata w Piszczanach odbyły się rozgrywki drużynowe. W wyniku finałowych rozgrywek pierwsze miejsce i tytuł mistrza świata zdobyły Włochy (4 zw.), 2) Francja (3 zw.), 3) Czechosłowacja (2 zw.), 4) Rumunia (1 zw.), 5) Jugosławia (0 zw.)

Na fali radiowej

Piątek, 20 maja.

Piątek, dnia 20 maja.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,15: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". **6,20:** Gimnastyka. **6,40:** Muzyka (płyty). **7,00:** Dziennik poranny. **7,15:** Muzyka (płyty). **11,00:** Audycja dla poborowych. **11,15:** Audycja dla szkół. **11,57:** Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. **12,03:** Audycja południowa. **15,30:** Wiadomości gospodarcze. **15,45:** „Jak pracują nasze mamy?": „Gospodyni wiejska" — audycja dla dzieci (z Wilna). **16,00:** Rozmowa z chorymi ks. kapelana Michała Rękasa (ze Lwowa). **16,15:** „Toast z pantofelka" — lekka audycja muzyczna (z Katowic). **16,50:** Pogadanka aktualna. **17,00:** O kongresie pracy obywatelskiej kobiet — mówić będą Aleksandra Piłsudska i dr Hanna Pohoska. **17,15:** Zespołowa muzyka wokalna (z Krakowa). **17,50:** Przegląd wydawnictw. **18,00:** Wiadomości sport. **18,10:** Wielka orkiestra fortepian. „Ivory Keys" (płyty). **18,30:** Program na jutro. **18,35:** Audycja dla wsi: 1) Więcej starania przy pomidorach — pogadanka dla gospodyń. **19,00:** Komedia Aleksandra Fredry (wieczór VIII): „Zrzędność i przekora" (z Katowic). **19,50:** Pogadanka aktualna. **20,00:** Koncert symfoniczny. W programie muzyka polska. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Grzegorza Fitelberga. W przerwie około godz. **21,00:** Dziennik wieczorny i pogadanka aktualna. **22,00:** Muzyka taneczna w wyk. orkiestry rozgłośni lwowskiej. **22,50:** Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Przegląd prasy i komunikat meteorologiczny. **23,00:** „Gospodarka Polski" — pogadanka w języku angielskim wygł. J. Ponikiewski.

ROZGŁOŚNIA POZNAŃSKA.

11,40: Rachmaninow gra (płyty) **13,05—14,45:** VI audycja z cyklu „Wielcy kompozytorzy: Beethoven-Gluck" (płyty). **18,30:** Koncert solistów. **23,00:** Muzyka taneczna (płyty).

ROZGŁOŚNIA POMORSKA.

11,40: Ryszard Wagner (płyty). **13,00:** Dla każdego coś ładnego (płyty). W przerwie o godz. **14,00—14,10:** Wiadomości z Pomorza i parę informacyj. **18,10:** Program na jutro. **18,15:** Dla naszych organizacyj śpiewaczych VII audycja, a) znaczenie prawidłowej emisji głosu w śpiewie chóralnym - pogadanka Felicji Krysiewiczowej (ze studia w Bydgoszczy), b) występ chóru mieszanego „Halka" Toruń-Podgórz pod dyr. Jana Marcinkowskiego. W programie pieśni Feliksa Nowowiejskiego. **18,40:** „Łużyce" - odczyt. **18,40:** Wiadomości sportowe z Pomorza. **23,00:** Tańce i piosenki (płyty).

ZAGRANICA.

Bratislawa. 20,40: Muzyka lekka. **Frankfurt. 20,00:** Koncert symfoniczny. **Paris PTT. 20,30:** Koncert muzyki symfonicznej. **Sottens. 20,30:** „Wolny strzelec" - opera Weber. **Wiedeń.** 20,40: Koncert rozrywkowy. **Droitwich. 21,20:** Muzyka synkopowana. **Sofia. 22,00:** Koncert nocny. **Wiedeń. 22,20:** Koncert nocny. **Wrocław. 22,35:** Muzyka taneczna. **Droitwich. 23,15:** Muzyka taneczna. **Radio-Paris. 23,00** Koncert nocny. **Frankfurt. 24,00:** Koncert nocny. **Królewiec. 24,00:** Muzyka lekka.

W obliczu zlotu sokolstwa.

Tylko 3 dni dzieli nas od wielkiego zlotu sokolstwa, który, jak wiadomo, odbędzie się w najbliższą niedzielę na Stadionie Miejskim. Jesteśmy przeświadczeni, że cała patriotyczna Bydgoszcz masowo podąży na Stadion. Początek popisów punktualnie o godz. 15,30.

TALUN IDZIE OD ZWYCIĘSTWA DO ZWYCIĘSTWA.

Nowy Jork. Olbrzym wileński Talun zdobywa sobie w Ameryce coraz większą popularność. Mimo rozgrywania częstych walk z bardzo poważnymi przeciwnikami, Talun nie poniósł dotychczas ani jednej porażki. Ostatnio olbrzym wileński walczył ze znanym przeciwnikiem Tomaszem Hanley'em z Oklahomy, ważącym 260 funtów. Talun pokonał przeciwnika w 2 min. i 9 sek.

MISTRZOWIE TENISOWI NIEMIEC.

Berlin. Tytuły tenisowych mistrzów Niemiec zdobyli: w podwójnej grze panów Henkel — Metaxa, bijąc parę Goepfert — Redl. W grze mieszanej Kraus — Richter pokonani zostali w finale przez parę Sander — Redl. W grze podwójnej pań Wolf — Kraus pokonały Hamel — Heidtman.

W KILKU SŁOWACH.

W Bukareszcie w meczu rugby o mistrzostwo Europy, rozegranym między Francją a Rumunią, zwycięstwo odniosła Francja w stosunku 11:8 (11:0).

W Oslo odbył się międzypaństwowy mecz tenisowy Szwajcaria — Norwegia. Zwyciężyli Szwajcarzy w stosunku 6:0.

Kronika Towarzystw

Czwartek, dnia 19 maja

Związek b. Uczestników Strajku Szkolnego. Zebranie w czwartek 19 bm. nie odbędzie się. Dokładna data zostanie ogłoszona.

Związek Młodych Drogerzystów. W najbliższych dniach rozpoczyna się kurs fotograficzny, który przeprowadzi firma „Alfa". Ze względu na ograniczoną ilość uczestników kursu uprasza się o wczesne zgłoszenia do kol. A. Owczarzaka w firmie Fr. Bogacz, Dworcowa 14.

Piątek, dnia 20 maja.

godz. 20. **Tow. śpiewu „Dzwon".** Nadzwyczajna lekcja. Komplet wszystkich członków konieczny.

Stronnictwo Pracy

KOŁO WIELKIE BARTODZIEJE. Zebranie plenarne członków i sympatyków w sobotę, dnia 21 maja o godz. 19 w lokalu p. Jańczaka, ul. Fordońska 1. Referat wygłosi p. redaktor Nowakowski. O liczny udział prosi Zarząd.

INOWROCŁAW. W sobotę dnia 21 bm. o godz. 19 w sali p. Michalskiego przy ul. św. Ducha (naprzeciwko targowiska) odbędzie się zebranie plenarne koła Stronnictwa Pracy. Ze względu na ważność porządku obrad obecność wszystkich członków i kandydatów obowiązkowa.

Z ruchu Ch. Z. Z.

Związek Metalowców. Zebranie nadzwyczajne odbędzie się w sobotę 21 bm. o godz. 19 w lokalu p. Dzierżyńskiego, ul. Wrocławska. Obecność wszystkich konieczna.

Sprawy sokole

GNIAZDO ŻEŃSKIE. W czwartek, 19 bm. ćwiczenia młodzieży od godz. 18 w Sokolni. O godz. 19 lustracja ćwiczeń druhen wszystkich gniazd Okręgu V. Konieczność wymaga, by wszystkie druhny ćwiczące stawiły się punktualnie. Obecność członkiń zarządu jest bardzo pożądana.

Gniazdo V. W czwartek, 19 bm. o godzinie 19 ćwiczenia w sali gimnastycznej przy ul. Kordeckiego. Ze względu na niedzielny zlot obecność wszystkich druhów konieczna. — Zawody Okręgu V w siatkówkę i koszykówkę odbędą się w czwartek, 19 bm. o godz. 19 tamże.

OKRĘGOWY WYDZIAŁ SOKOLIC. W czwartek, 19 bm. o godz. 19 lustracja okręgu V przez naczelniczkę dzielnicy w Sokolni, ul. Toruńska. Udział druhen wszystkich gniazd bardzo pożądany.

Sokół I. Zebranie zarządu wspólne z zarządem gniazda żeńskiego odbędzie się w piątek 20 bm. o godz. 20 w Sokolni. Zebranie kierown. sekcyj o godz. 19 w Sokolni. Ze względu na ważność spraw, uprasza się o udział wszystkich.

Odpowiedzi Redakcji

J. S. w Bydgoszczy. Odsyłamy Pana do naszej notatki „Służba informacyjna i blaga" (nr 104 str. 4). Notatka ta właśnie mówi o piśmie bydgoskim, wspomnianym przez Pana. Nie bezpodstawne są podejrzenia Pana, iż wiadomości z najdalszych zakątków świata, opatrzone znakiem (tel. wł.) pochodzą od korespondentów... zasiadujących przy biurku na miejscu. Rady Pańskiej — Pan pozwoli — jednak nie posłuchamy, pozostawiając regulowanie uczciwości i etyki zawodowej związkowi zawodowemu.

Bezrobotny rzucił się na urzędnika Opieki Społecznej.

Niełatwe jest urzędowanie w Urzędzie Opieki Społecznej, gdzie urzędnicy stykając się z ludźmi rozgoryczonymi nędzą i brakiem pracy narażeni są na różne przykrości. Jedna taka sprawa niewłaściwego zachowania się krewkiego bezrobotnego Andrzeja Paszkieta znalazła swój epilog przed Sądem Okręgowym. Oskarżony bezrobotny domagał się w energicznym tonie zapomogi od jednego z urzędników a gdy urzędnik oświadczył, że zapomogi na razie nie może otrzymać, wówczas bezrobotny oderwał regał od biurka i rzucił nim w urzędnika, który doznał lekkiego okaleczenia. Sąd skazał bezrobotnego na 8 miesięcy więzienia z zawieszeniem wykonania kary.

Przy drzwiach zamkniętych.

Przed trybunałem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy toczyła się przy drzwiach zamkniętych rozprawa przeciwko 31-letniemu Walentemu Pawłowskiemu, portierowi jednego z domów przy ul. Nakielskiej. Pawłowski oskarżony był o deprawowanie nieletniej młodzieży męskiej. Sąd skazał go na karę 2 lat więzienia, zawieszając mu wykonanie kary na przeciąg lat pięciu, ze względu na to, że dotychczas nie był jeszcze karany.

Wiosenne zawody kajakowe.

W dzień Wniebowstąpienia, w czwartek dnia 26 maja na torze w Brdyujściu będą miały miejsce wiosenne zawody kajakowe Polskiego Związku Kajakowego z udziałem wszystkich asów tego sportu **z niezwyciężonym Sobierajem na czele.** Zawody te będą miały na celu **wyłonienie reprezentacji na spotkanie Polska — Niemcy, które zostało wyznaczone na dzień 12 czerwca w Berlinie.** Mimo, że dzień 26 bm. jest tak pełny imprez sportowych wyrazić trzeba nadzieję, że publiczność bydgoska i przede wszystkim **kajakowcy nie zapomną o zawodach w Brdyujściu.** Szczegóły programu podamy w następnym komunikacie.

—:—

— **Pomorski Związek Pracowników Handlowych z siedzibą w Bydgoszczy.** W piątek, dnia 20 maja br. o godz. 20 plenarne zebranie w sali Resursy Kupieckiej. Na zebraniu wystąpi z wykładem uproszony prelegent, znany i ceniony w naszym mieście **p. dr Dziembowski**, naczelny lekarz oddziału chirurgicznego Szpitala Miejskiego. Na porządku obrad również inne ważne sprawy. Uprasza się o przybycie wszystkich członków Związku na to zebranie. Sympatycy mile widziani.

„Aby w całym polskim kraju był polski rzemieślnik“...

Uroczystość rozdania nagród i dyplomów uczniom rzemieślniczym, którzy wystawili swe prace na **wystawie prac terminatorskich** w szkole dokształcającej zawodowej przy ul. Konarskiego, zaszczycił swoją obecnością **gen. Grzmot-Skotnicki**, komendant garnizonu bydgoskiego, żywo interesujący się rozwojem polskiego przemysłu. Pan generał nie omieszkał przy tej okazji wygłosić przemówienia do młodzieży rzemieślniczej, wskazując na zadania, jakie czekają nowe pokolenie: „Nie wystarczają hasła, **charakter trzeba mieć!** Tak jak my, młodzi zapaleńcy, wyszliśmy 1914 r. na bój o wolność i w krwawym znoju zarobiliśmy na szlify generalskie, tak i wy, chłopcy, **bądźcie pierwszą brygadą rzemiosła**, pamiętając o tym, aby w całym polskim kraju był **polski** rzemieślnik!“

Serdeczne żołnierskie słowa tego bohatera, o którym mile wspomina Józef Piłsudski w swoim dziełku pt. „Moje pierwsze boje“, napisanym w twierdzy magdeburskiej, głęboko zapisały się w sercach nie tylko młodzieży, ale i starszych majstrów cechowych, którzy z swoim prezesem **Godkiem** i seniorami pp. **Zawitajem** i **Wojciechowskim** przybyli na tę uroczystość „in corpore“. Mowę generała oklaskiwano długo i głośno.

Dyplomy po stosownym przemówieniu wręczył terminatorom dyrektor szkoły dokształcającej p. **Gruszczyński**, starsi cechów osobno rozdzielali nagrody. Dyplomów i nagród wydano 180. Pierwszą i drugą nagrodę za artystyczne prace introligatorskie zdobyli wychowankowie mistrza Jankego **z zakładów „Dziennika Bydgoskiego“** — Gruntkowski i Muszyński. Spośród kuchcików wyróżniono: Trepałę z „Gastronomii“ (I nagroda) i Buchoica z „Pod Lwa“ (II nagroda). Najwięcej nagród zdobyli uczniowie piekarscy i wędliniarscy.

Uroczystość zaszczycił również przybyciem i ciepłym słowem dr Nieduszyński — z Białego Krzyża, nie było jedynie przedstawiciela Zarządu Miejskiego, a szkoda!

Stronnictwo Pracy na Okolu

po powrocie do zdrowia prezesa **Małka** i skarbnika **Górskiego**, którzy dłuższy czas przebywali w lecznicy, wznowiło działalność. Na zebraniu w ub. tygodniu wiceprezes **W. Lewandowski** referował o zjeździe wojewódzkim w Toruniu i o przygotowaniach do **ogólnego zebrania członków wszystkich 11 kół bydgoskich**, które odbędzie się w czerwcu. Następnie wysłuchano zapowiedzianego referatu dyskusyjnego **redaktora Nowakowskiego** na temat: „Dawniej było inaczej...“, zgadzając się z wywodami mówcy, że młodzież dzisiejsza jest aktywna, tylko starsze pokolenie jeszcze tkwi w politycznym odrętwieniu, jedni chcą pojednania, drudzy są nieprzejednani, lecz czas zrobi swoje...

Koło Wilczak-Okole należy obecnie do **najsilniejszych kół Stronnictwa nie tylko w Bydgoszczy, ale na całym Pomorzu**, wykupiło bowiem 278 rocznych legitymacyj po 1,50 zł, a drugie tyle ma zadatkowanych.

—o—

— **Chełmno.** Walne Zgromadzenie członków Banku Ludowego w Chełmnie odbędzie się w środę, dnia 25 maja br. o godzinie 11-tej przed południem w Kasynie Podoficerskim (Dwór Chełmiński) przy Rynku w Chełmnie. (9288

— **Ważne przepisy budowlane.** Zarząd Miejski podaje do wiadomości, że na podstawie art. 5 pkt. 3, 4, 5, 6 ust. z 15. III. 1934 r. o obronie przeciwlotniczej i przeciwgazowej zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29. IV. 1938 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w dziedzinach regulacji i zabudowania osiedli oraz budownictwa publicznego i prywatnego. — Wspomniane zarządzenie wprowadza wiele zmian w dotychczasowych przepisach budowlanych, a najważniejsze, że przy budowie nowych domów mieszkalnych należy przewidywać urządzenie schronów. Nowe przepisy budowlane można przejrzeć w Wydziale VIII — Nadzór Budowlany, ul. Jana Kazimierza.

— **Będziemy się kąpać w oczyszczonym martwym ramieniu Brdy.** Czerpaki czyli t. zw. bagry, dostarczone przez zarząd dróg wodnych, zaczęły już oczyszczać pływalnię na „Riwierze“ — naprzeciwko nowej elektrowni — z mułu i wodorostów. Na plażę zwozi się barkami czyściutki piasek wiślany. Umocniono również trampoliny i naprawiono natryski. Prace postąpiły tak daleko, że w najbliższą niedzielę nastąpi oficjalne otwarcie kąpieli rzecznych i słonecznych na Riwierze bydgoskiej. Pod adresem zarządu miejskiego ponawiamy w imieniu spragnionych kąpieli bydgoszczan, których co dzień nie stać na kosztowne przejażdżki do Brdyujścia lub Brzozy, prośbę o uruchomienie **autobusów miejskich na plażę**, możliwie z placu Teatralnego, w kierunku ulicy Jasnej i pod mostami do przystani za cegielnią Petersona. Nowa linia „sezonowa“ na pewno nie będzie deficytowa. Czas skończyć z fantastycznymi projektami rozbudowy miasta „za sto lat“, a przystąpić do roboty realnej!

Młodzi Drogerzyści

na kursie pisma plakatowego.

Bydgoscy młodzi drogerzyści zorganizowali dla swych członków 6-cio tygodniowy kurs pisma plakatowego i sztuki dekoracyjnej. W 12 lekcjach podał prelegent, znany dekorator na tutejszym terenie p. Orlikowski słuchaczom wykładów wzory różnych pism i przedstawił tajniki efektownej postępowej dekoracji. To też chętnie wdzięczni uczniowie uczęszczali na kurs, który odbywał się w gmachu Gimnazjum Kupieckiego. Za użyczenie lokalu należy się dyrektorowi Miejskiego Gimnazjum Kupieckiego p. Witkowi serdeczne podziękowanie.

—:—

— **Przyjmowanie kandydatów do szkół podoficerskich.** Szkoła podoficerów piechoty dla małoletnich nr 1 w Koninie (od lipca br. w Lubawie) oraz także szkoła nr 3 w Nisku (obie z 3-letnim kursem szkolenia), przyjmują uczniów z przeznaczeniem dla piechoty, dla szkoły saperów dla małoletnich oraz dla kompanii szkolnej mechaników broni pancernej dla małoletnich. Szkoła podoficerów piechoty nr 2 w Śremie (dwuletni kurs szkolenia) przyjmuje uczniów z przeznaczeniem tylko dla piechoty. Kandydaci, ubiegający się o przyjęcie do szkół w Koninie i Nisku, muszą mieć 15 lat ukończonych do dnia 1. 9. — do lat 17 i conajmniej jednoklasową szkołę powszechną (4 oddziały). Kandydaci przeznaczeni do saperów muszą mieć ukończoną szkołę powszechną oraz uzdolnienie i zamiłowanie do właściwych rzemiosł. Wreszcie kandydaci przeznaczeni do broni pancernej, oprócz cenzusu szkoły powsz. muszą mieć ukończony 16 rok życia, a nie rozpoczęty 19 (w dniu 1. 9.) oraz wzrost nie niżej 160 cm.

Zmarli.

Śp. **Mikołaj Borzych**, radny miejski, w Nakle.

Śp. **Józef Rokita**, budowniczy w Chojnicach.

Śp. **Bogusław Krawczyński**, lat 76, emer. nauczyciel w Ruszkowie pod Środą.

Śp. **Wincenty Durczykiewicz**, lat 90, w Czempiniu.

II. Co 131/38.

Postanowienie. Florian Andrzejewski, właściciel nieruchomości w Bydgoszczy, Królowej Jadwigi 2, wniósł o wywołanie listu hipotecznego na 6.000 marek, zapisanych na rzecz Andrzejewskiego Floriana w księdze wieczystej Okole 60 dział III. poz. 10. Posiadacz wymienionego listu winien przedstawić swoje prawa najpóźniej w terminie **30 listopada 1938 r. godz. 12-ej w sali 26** Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, gdyż w przeciwnym razie list hipoteczny pozbawiony zostanie mocy prawnej.

Bydgoszcz, dnia 21 kwietnia 1938 r.
9330) **Sąd Grodzki.**

Sprzedam
samochód ciężarowy
2½—3 ton w najlepszym porządku, z nowym ogumieniem, gotowy do jazdy. Wiadomość w administracji Dziennika. (9049

POLECENIA

Plany
kierownictwa. Architekt Suwalski, Jagiellońska 7. (5530

25 (5543
groszy strona przepisywania maszynie. Twardowska, Sienkiewicza 30.

SPRZEDAŻE

Rower (5551
męski, damski, nowe. Okazja! Sniadeckich 41—5.

Rower
damski i męski sprzedam, Pomorska 22/8. (5538

Pierzyny
szafą do bielizny, umywalnię, tanio sprzedam. 3 Maja 12—5. (5548

Piętrowy 5537
dom, dochód 1800, cena 8500, wpłata 6000.

Dom
ogród, wpłata 1600. Sokołowski, Sniadeckich 52.

Kiosk
tanio sprzedam. Wiad. Dziennik. (9314

Dom
centrum, nowoczesna budowa za 40.000 sprzedam. Pomorska 12—3. (5554

ZAMIANY

Samochód
dobry, zamienię — motocykl przyczepką, powóz półkryty sprzedam. Długa 11. (9313

KUPNA

Fortepian
lub pianino krzyżowe, dobrze utrzymane kupię. Of. z podaniem marki i ceny pod „Nr 137“. 9300

Kupię (9321
używaną większą lodówkę w dobrym stanie. Wiadomość Mostowa 9, m. 9.

NAUKA

Kursy
pisania na maszynie, stenografii dokładnie tanio. Twardowska, Sienkiewicza 30. (5544

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr.

2 pokojowe:
kuchnia. Jackowskiego 25.

5 pokojowe:
Staszica 1—4, godz. 12—13.

komfortowe, słon. wolne 1. 6. Pl. Weyssenhoffa 7.

4 pokoje (5552
komfort. Świętojańska 1.

Zaraz
do wynajęcia 2 małe pokoje kuchnia przy Gdańskiej. Wiadomość Szlifiernia, Grodzka 5. 9316

5 pokojowe
Paderewskiego 24. (5529

POSADY WOLNE

Podręczna
potrzebna, Kościuszki 33, m. 12. (5533

Uczeń
stolarski potrzebny. Ugory 20. (5536

Czeladnik (5540
szewski potrzebny. Sniadeckich 46. Wróblewski.

Podręczna
dobra siła, potrzebna zaraz. Sniadeckich 31/6. (5542

Uczeń
uczennica potrzebni. Fryzjer, Świętojańska 4. (5531

Chłopca
14 do 16 lat przyjmie Fabryka siatek drucianych. Zyg. Augusta 26. (9298

Dziewczyna
rzetelna do prac domowych od zaraz. Nakielska nr 72. (5546

Poszukuję
posługaczki. Gdańska 81, m. 5. (5549

Fryzjer (5547
na wypomóżkę może się zgłosić Warmińskiego 1.

Potrzebna 5535
podręczna krawcowa Kociołek, Marsz. Focha 26.

Kasjerka (5541
młoda, przystojna, potrzebna od zaraz Coctail-Bar „Carioca“, Pomorska 19. Zgłoszenia od godz. 18—21-ej, wejście z podwórza.

Służąca
potrzebna zaraz, Dworcowa 100—4. 9315

Kucharka (9332
dobrym gotowaniem, prac domowych. Toruńska 2/4.

Fryzjer
młodszy i fryzjerka potrzebni. Klarkowski, Dworcowa 83. (5532

POSADY POSZUKUJĄ

Drogerzysta 9325
uczeń półtora roku praktyki szuka miejsca. Alfons Dobrański, Łąkowa 17.

POKOJE WOLNE

Pokój 9280
pusty szukam zaraz. Oferty Dziennik pod „Pokój“.

Ekspedient (9320
dzielny, energiczny do działu kolonialnego, z znajomością żelastwa od zaraz poszukiwany. Pisemne zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem bliższych warunków, przy wolnym utrzymaniu, skierować: Karol Schleifer, Swiecie n/W. Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Do wynajęcia
dwa łączne pokoje umeblowane osobnym wejściem. Gdańska 52, gospodarz. 5420

Pokój
słoneczny, utrzymaniem, także przyjezdnym. Gdańska 55—4. (5545

Umeblowany
Orla 12, (9343

Ładny (5534
umeblowany, świeżo odnowiony, kulturalnemu panu. Plac Wolności 11a.

Umeblowany
piętnaście. Adres filia. (5529

POKOJU POSZUKUJĄ

Szukam (5539
eleganckiego, niekrępującego pokoju, blisko, centrum. Cena nie gra roli. Zgłosz. filia „Komfort“.

DZIERŻAWY

Garaż
śródmieście, Warmińskiego 10. (5527

POŻYCZKI

20,000 zł
poszukuję, druga hipoteka po Banku Rolnym 33,000 zł na majątek oszacowany 150,000 zł. Oferty Dziennik pod „Hipoteka“. (9323

RÓŻNE

Reperacje
wszelkiej garderoby męskiej i damskiej jako też wykonania miarowe uskutecznią fachowo i tanio Zakład krawiecki, ulica Chrobrego 7 m. 4. 6268

†

Dnia 17 maja br. o godz. 3-ciej rano zasnęła w Bogu po ciężkich cierpieniach, zaopatrzona Sakramentami św., przeżywszy lat 31, moja najdroższa żona, nasza ukochana córka i siostra ś. p.

Marta Reszczyńska
z domu Grondzewska

Pogrzeb odbędzie się w piątek dnia 20 maja br. o godz. 5 z kaplicy cmentarza parafii Serca Pana Jezusa. — Msza św. żałobna odbędzie się w tymże dniu o godzinie 9-tej rano w kościele Serca Jezusa o czym zawiadamiają w nieutulonym smutku

5516) **mąż i rodzina.**

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszego najdroższego i jedynego syna i brata

ś. p. **Alfreda Fojutha**

odprawi się

msza święta

jutro w piątek o godzinie 8.30 w kościele Klarysek.

9317) **Rodzice.**

Tokarze

do precyzyjnych prac tokarskich zaraz **potrzebni.**

Zgłoszenia: **Poznań, ulica Grobla 15, pokój 144.** (9306

Rury — Pręty — Blachy
żelazne, mosiężne, miedziane i aluminiowe
Blachy cynkowe
po korzystnych cenach
Juliusz Musolff T. z o. p.
Bydgoszcz, ulica Gdańska 7. (2835

Płyty piekarskie
„Echt Radeburg"
Smoła górnośląska
Papa dachowa
Ruberoid
Dachówki cementowe
Dachówki palone
Płyty chodnikowe 30×30
Węgiel górnośląski
Kafle kolorowe i białe
Piece przenośne
Cement portlandzki
Wapno palone
Gips, trzcina
oraz wszelki materiał budowlany i opałowy (8352
dostarcza punktualnie
Fa E. Haw
ulica Toruńska nr 1
Tel. 3793 Tel. 3793

5 pokojowe
z wszelkimi wygodami słoneczne, suche, czyste, wysoki parter przy parku. Konarskiego 7. (5419

Czytajcie „Dziennik Bydgoski"!

Otwierajcie szafy!
Przeglądajcie garderobę!
Najlepiej
odzież wiosenną
czyści chemicznie i farbuje
BARWA-KAŁAMAJSKI
BYDGOSZCZ
Gdańska 27. (7956

Już 3 pokolenia

używają od 50-ciu lat przeciw piegom i wszelkim wadom skóry Kremu Cazimi Metamorphosa. Niezawodny ten środek, dzięki zawartym w nim składnikom „zmieniającym" (metamorphosa), usuwa piegi, wągry i zmarszczki, czyniąc cerę świeżą, białą i młodzieńczo gładką.

KREM CAZIMI METAMORPHOSA
przeciw piegom, zmarszczkom, wągrom i innym wadom cery

9287

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20 % zniżki.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9.
Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Meble
solidne kupisz najtaniej tylko w
składzie fabrycznym
T. Kasprowicz,
ul. Długa 34. 9227

Pióra wieczne
Ołówki automatyczne
Albumy, Papiery listowe najtaniej (S3022
Kazimierz Bartel
Hurtownia papiernicza Bydgoszcz, Sniadeckich 38.

Lakiery Smok
trwałe, tanie.
Poznańskie chrześcijańskie
do nabycia drogeriach, składach farb. (8141

Wielki transport
kotłów i wanien do prania po korzystnych cenach poleca 8089
B. Kaczmarek
ul. Podwale 12 naprzeciw Hali Targowej, tel. 2371.

Pluskwy
karaluchy, wszelkie robactwa domowe oraz wołki tępimy radykalnie elektrycznym systemem.
„Parex"
Gdańska 36. 9329

Repertuar kin bydgoskich:

KRISTAL: „Port Artura" z Danielle Darrieux i A. Wohlbrück. Nadprogr. Ostatni dzień.

MARYSIEŃKA: Premiera „Żóty Pirat" z Borysem Karloffem i nadprogr.

APOLLO: „Perły i serce" z słynnym śpiewakiem Nino Martini i nadprogram.

KAPITOL ul. Marcinkowskiego 4: Dziś dwa wielkie filmy „Sobowtór królewski" i „Załoga".

BAŁTYK: Dziś „Syn Admirała" i „Skamieniały las".

SPRZEDAŻE

Zakład fryzjerski
centrum korzystnie od 2000 sprzedam. Chełmno, Marsz. Focha 20. 9269

Wózek
głęboki. Sowińskiego 28, m. 6. 5525

Stragan
do owoców na sprzedaż. Hetmańska 18—5, II wejście. 5524

Skład 5517
towarów krótkich odstąpię. Adres Dziennik filia.

Wannę
kąpielową emaliową sprzedam. Karpacka 1. 5518

Parcelę
obok lasu, wody, niedaleko tramwaju. Mińska 14, telefon 39-89. (9278

Plac (9308
w Gdyni, punkt pryncypalny, wartości około 50.000 sprzedam natychmiast za 38.000 z powodu zaangażowania w innym przedsiębiorstwie. Oferty Dziennik Bydgoski **Gdynia** „38.000".

Płyty
gramofonowe. Swiętojańska 22—3. 9286

Okazyjnie (9328
elegancki nowy rower sprzedam. Dworcowa 54 m. 1.

Piec 9327
piekarski cyrk. (Witte) na rozbiórkę lub wynajęcie lokalu. Stroma 4, portier.

Kanapa
Łowicka, fotele, stół ant. Stroma 4, portier. (9326

Zakład
fryzjerski damsko męski sprzedam, blisko koszar dobrze zaprowadzony. Wróblewski, Tczew, Skarszewska 12. 9304

Skład
perfumerii, galanterii sprzedam. Grudziądz, Wybickiego 47. 9319

Okazja
prawie darmo bo za 2.500 zł nowy dom murowany, 2 pokoje kuchnia, piwnica i jedna morga ziemi, lub wydzierżawię, położone blisko Gdyni. Stolz, Wielki Kack, ul. Wiczlińska. (9310

Rower
Malborska 3. (9294

KUPNA

Skupuję
wszelkiego rodzaju nabiał, wędliny wiejskie i drób. Oferty pod „Spieszne" Dziennik Bydgoski **Gdynia.** 9307

Skrzynię
żelazną, nadającą się na śmietnik kupię. Kwiatkowska, Bernardyńska 1. (5478

POSADY WOLNE

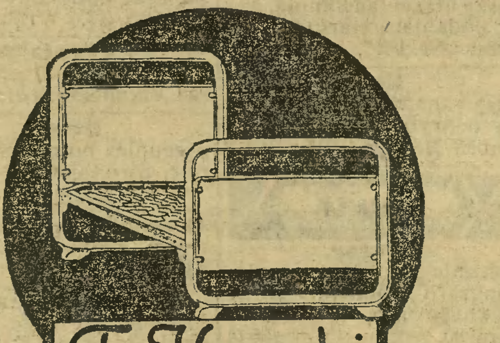
Zawijaczki
do cukierków potrzebne. Garbary 17. 9295

Fryzjerka
na stałe potrzebna. Pomorska 23. 5519

Służąca
potrzebna zaraz. Sienkiewicza 32, II piętro, mieszkanie 5. 5520

Agentów (4674
do zbierania zamówień na portrety nowości „Semi-Email" poszukuje na doskonałych warunkach Renesans, Kielce, Focha 14.

Młodego
samotnego czeladnika blacharskiego poszukuję od zaraz na stałą posadę Warunki według umowy. Zgłoszenia: Nikodem Zasadzki. Działdowo, Plac Kościelny 2. (9241

F. Kreski
Bydgoszcz. Gdańska 9.
7328

Panienka
szycia potrzebna. Grunwaldzka 105—14. 9296

Poszukuję
dziewczyny uczciwej z gotowaniem i do wszelkich prac domowych od zaraz lub 1 czerwca. Dr Grafka Tuchola, Rynek. 9234

Poszukuję
gospodyni lub starszej dziewczyny z dobrym gotowaniem. Franciszek Brzeski, Kartuzy, Parkowa 9. (9232

Fryzjerskiego
pomocnika męskiego poszukuje zaraz lub później, posada stała, mieszkanie i utrzymanie wolne. Łucki, **Gdynia,** Komandorska 44 9311

Uczeń
piekarski potrzebny, Zbożowy Rynek 7. 9303

Rządca
samodzielny, zdolny z długoletnią praktyką w jednym miejscu potrzebny zaraz lub później. Maj Morczyny, p. Ostaszewo, pow. Toruń. (9268

Krawców
na duże i małe sztuki poszukuje praca stała. Zgłoszenia pisemne Jażdżewski, **Gdynia,** Swiętojańska 53. (9266

Fryzjer
i fryzjerka potrzebni. Podgórna 23. 9299

Poszukuję
panienki powyżej lat 18 do przyuczenia w sprzedaży w składzie obuwia. Poznańska 2. 9293

Potrzebna 9312
gosposia samodzielnym gotowaniem. Rychterowa, Toruń, Grudziądzka 84.

Slusarz-mechanik
do samodzielnego prowadzenia warsztatu, reperacje rowerów, spawanie, potrzebny Spieszne zgłoszenia pod „250" Dziennik Bydgoski Grudziądz. 9318

Dziewczyna 9324
młoda do dziecka i lekkich prac domowych poszukiwana. Język niemiecki. Plac Poznański 5—4.

Malarz
kawaler, dobra siła zaraz potrzebny. Kulina, Solec Kujawski. 9305

POSADY POSZUKUJĄ

Maturzysta
szuka jakiegokolwiek zajęcia. Łaskawe zgłoszenia proszę pod „Zajęcie" do Dziennika Bydg. (8668

Przyjmę
posadę bufetowej w cukierni lub kelnerki zaraz lub później. Oferty Dziennik „Dobra siła". (9283

Dziewczyna
umiejąca cośkolwiek gotować, szuka posady. Oferty do Dziennika Bydgoskiego pod „Sumienna II". (9247

Posadę
ekspedientki do składu kolonialnego, piekarni, cukierni poszukuję zaraz lub 15. 6. Oferty Dziennik „Siła pierwszorzędna". (9281

Uczeń
szewski poszukuje nauki. Oferty pod „1011". (9284

Inteligentna (9297
czysta, uczciwa poszukuje posady samodzielnej gospodyni lub zastępczyni pani domu. Pod „Zastępczyni".

POŻYCZKI

25.000 zł (5526
pożyczki na rentowną nieruchomość miejską, I. hipoteka, wysoki procent poszukuje właściciel. Oferty pod „A. B." do filii Dzien.

5.000 zł
szukam od zaraz za dobrą gwarancją i wysokim oprocentowaniem. Zgłosz. pod „Gwarancja" Dziennik Bydgoski. 9301

DZIERŻAWY

Lokal
handlowy nadający się dla każdej branży z mieszkaniem. Nakielska 51. (5485

Fabryczna hala
150 m², zelektryfikowana, biuro, wolna 1-go czerwca. Gdańska 145, właściciel. 5521

Orłowo-Morskie
Wydzierżawię duży lokal na jadłodajnię lub drogerię centrum Orłowa. Wiadomość Dziennik Bydgoski **Gdynia** „Gospodarz". 9309

MIESZKANIA SZUKA

Mieszkanie
1 — 2 pokojowe kuchnia. poszukuję. Położenie obojętne. Florkowski, Grunwaldzka 161. (5512

3—4 9285
pokoje z kuchnią poszukuje od 1 lipca bezdzietne małżeństwo. Oferty Dziennik „Nauczyciel".

2—3 9322
pokoje poszukuję. Czynsz pół roku z góry. Oferty pod „Sredni urzędnik państwowy" do administracji Dziennika Bydgoskiego.

Poszukuję
dwupokojowe w pobliżu Dworca lub centrum dobrze umeblowane dla 2 panów, ewtl. telefon od zaraz lub później. Pod „2" do filii. Dziennika. 5522

RÓŻNE

Weksel
wystawiony przez Damazego Czyżewskiego na 1050 zł., płatny 1. VI. 38, unieważniam, ponieważ został skradziony. Maria Jabłońska. (9240

Słynny (5523
jasnowidz astrolog, przepowiada bardzo dobrze przeszłość, przyszłość kart, rąk, fotografii. Tysiączne podziękowania. Żółkiewskiego 7/7.

Jasnowidz
Lewando przyjmuje: Pomorska 42—1. 5403

Chiromantka
przepowiada przyszłość oraz tłumaczy sny. Sw. Jańska 21—1. 5379

Bezkonkurencyjnie
przepowiada Grafolog. Król. Jadwigi 13—6. (9291

Chłopczyka
ładnego 15 cie miesięcznego oddam na własne. Adres Dziennik. 9302

NIE WYMAGAJĄCY.

— Dziękuję panu bardzo, ale może pan zgasić światło. Nie mam zamiaru czytać w łóżku.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł, na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50 % drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203 713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialna: Zofia Żelska-Mrozowicka w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.